

JAARVERSLAG 2021

STICHTING PENSIOENFONDS HOOGOVS

JAARVERSLAG 2021

Vastgesteld door het bestuur van
Stichting Pensioenfonds Hoogovens
op 17 mei 2022

INHOUD

BESTUURSVERSLAG

HET JAAR IN HET KORT	7
KERNCIJFERS EN KENGETALLEN	9
PROFIEL EN STRATEGIE	10
BETAALBAAR EN WAARDEVAST PENSIOEN	11
Dekkingsgraad gestegen	11
Pensioenen verhoogd	12
Premie	12
Beleggingen	13
Uitvoeringskosten	15
LAAGDREMPELIG EN HOOG SERVICENIVEAU	17
Communicatie en serviceverlening	17
Persoonlijke benadering	17
VOORBEREID OP DE TOEKOMST	19
Samen naar een nieuw pensioen	19
Maatschappelijk Verantwoord Beleggen	19
Risicobeheersing	21
TOEKOMSTPARAGRAAF	26
VERANTWOORDING RAAD VAN TOEZICHT	28
Reactie bestuur	30
VERSLAG VERANTWOORDINGSORGAAN	31
Reactie bestuur	34

JAARREKENING

BALANS PER 31 DECEMBER	37
STAAT VAN BATEN EN LASTEN	38
KASTROOMOVERZICHT	39
TOELICHTING OP DE JAARREKENING	40
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	40
Beleggingen voor risico pensioenfonds/deelnemers	42

TOELICHTING OP DE BALANS	47
TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN	56
RISICOPARAGRAAF	63

OVERIGE GEGEVENS

STATUTAIRE REGELING BESTEMMING VAN HET RESULTAAT	77
ACTUARIËLE VERKLARING	78
CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT	80

BIJLAGEN

BIJLAGE 1 GOVERNANCE	85
A Personalia	85
B Relevante nevenfuncties	86
C Bestuursaangelegenheden	87
D Toepassing Code pensioenfondsen	90
BIJLAGE 2 DETAILUITWERKINGEN	93
A Actuariële analyse: ontwikkeling eigen vermogen	93
B Beleggingen	95
C Kosten	100
D Pensioenen, communicatie en serviceverlening	104
E Risicobeheer	110
BIJLAGE 3 BEGRIPPEN	118

BESTUURSVERSLAG

HET JAAR IN HET KORT

Financieel een stevige stap voorwaarts

Pensioenfonds Hoogovens heeft in 2021 financieel een stevige stap voorwaarts gezet. Onze actuele dekkingsgraad steeg van 108,8% naar 125,6%. De beleidsdekkingsgraad, de gemiddelde stand van de actuele dekkingsgraad over de laatste twaalf maanden en de basis voor een aantal belangrijke bestuursbesluiten, steeg van 101,8% naar 119,5%. Dat is nog iets onder de vereiste dekkingsgraad die voor ons net boven de 120% ligt.

Goed beleggingsjaar en rekenrente iets omhoog

De forse verbetering van onze financiële positie had twee belangrijke oorzaken. De eerste: de positieve beleggingsopbrengsten. We haalden in 2021 een rendement van 8,2%. In euro's is dat een winst van € 810 miljoen. De tweede oorzaak is de stijging van de rente waarmee wij onze pensioenverplichtingen moeten berekenen. Bij een hogere 'rekenrente' hoeven we, eenvoudig gezegd, minder geld in kas te hebben voor de pensioenen. Door de stijging van de rente namen onze pensioenverplichtingen in 2021 af met € 580 miljoen.

Gedeeltelijke toeslag mogelijk

Dankzij de mooie verbetering van onze beleidsdekkingsgraad konden we alle pensioenen op

1 januari 2022 verhogen met 3,68%. Dat is weliswaar geen volledige toeslagverlening (de prijzen in Nederland stegen in de meetperiode met maar liefst 5,1%), maar het is na een aantal moeilijke jaren wel duidelijk een stap in de goede richting. Een volledige toeslag mogen we pas toekennen als onze beleidsdekkingsgraad boven de grens voor toekomstbestendig indexeren ligt (deze zogenoemde TBI-grens lag eind 2021 op 123,2%). Overigens hebben de actieve deelnemers ook twee keer een toeslag gekregen vanuit de bestemmingsreserve (voorheen premie- en toeslagendepot), namelijk op 1 juli 2021 en 1 januari 2022. Opgeteld ging dat om een extra toeslag van 1,20%.

Samen naar een nieuw pensioencontract

Nederland stevent af op een nieuw pensioenstelsel. De basis daarvan is gelegd in het pensioenakkoord dat centrale werkgevers- en werknemersorganisaties met het kabinet overeen zijn gekomen. Dit is uitgewerkt in de Wet toekomst pensioenen. De bedoeling is dat de wetgeving in 2022 in het parlement afgerond wordt. Uiterlijk op 1 januari 2027 zal dat ook bij ons leiden tot een nieuwe pensioenregeling. Wij zijn in 2021 al begonnen met de voorbereiding op deze grote transitie. Omdat de nieuwe regels nog niet op alle punten vastliggen, is dat voorlopig nog oriënterend. De komende jaren zal dit steeds meer van onze aandacht vragen. Een ding staat al vast: we gaan onze verzekerden (deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden) communicatief gezien 'meenemen' in de overgang naar het nieuwe pensioen.

Stappen in maatschappelijk verantwoord beleggen

Pensioenfondsen Hoogovens belegt het pensioengeld om er een zo goed mogelijk rendement op te halen. Dat hebben we nodig voor een goed en betaalbaar pensioen. Tegelijkertijd kijken we ook naar de impact van onze beleggingen op de wereld om ons heen. Hoe we dat doen is vastgelegd in ons beleid voor maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB). Daar hebben we in 2021 een aantal betekenisvolle stappen in gezet in lijn met onze vier thematische aandachtspunten. Zo hebben we ons uitsluitingenbeleid aangescherpt. We belegden al niet in bedrijven die te maken hebben met controversiële wapens, nu sluiten we ook bedrijven uit met 'zeer ernstige schendingen op het terrein van gezonde leefomgeving en goede arbeidsomstandigheden'. Ook gaan we meer de dialoog aan met bedrijven die achterblijven in hun duurzaamheidsprestaties. Voor 2022 is MVB een van de strategische speerpunten. Daarbij zullen we ons onder meer richten op het klimaatbeleid.

Risico's beheersen

Uiteraard is het beheersen van risico's één van de kerntaken van het bestuur. We brengen alle financiële en niet-financiële risico's bij het realiseren van onze (pensioen)ambities in kaart en nemen waar nodig passende beheersingsmaatregelen. In 2021 hebben we opnieuw stappen gezet in de doorontwikkeling van onze risicobeheersing en de organisatie daaromheen. Dit betreft bijvoorbeeld de nadere invulling van de interne audits die direct in het voltallige bestuur worden besproken. Het bestuur heeft in 2020 en 2021 de gehele cyclus voor de eigenrisico-

beoordeling (ERB) doorlopen. De bevindingen zijn opgenomen in het ERB-einddocument.

Specifieke bestuurs-aangelegenheden

Als onderdeel van het reguliere proces heeft het bestuur in 2021 zichzelf geëvalueerd. In een achtergrondbijeenkomst is met het managementteam (MT) van de uitvoeringsorganisatie gesproken over wederzijdse verwachtingen, taken en rollen. Vanaf 1 september 2021 is in de uitvoeringsorganisatie de positie van manager bestuurszaken structureel ingevuld. Het bestuur beraadt zich nog over het huidige bestuursmodel, de taakverdeling bestuur/commissies/MT (verdelingsprincipes) en het strategisch risicobeleid (inclusief een review van het strategiedocument).

KERNCIJFERS EN KENGETALLEN

Bedragen in miljoen €

	2021	2020	2019	2018	2017
Aantallen					
Actieve deelnemers	9.681	9.619	9.832	9.771	9.439
Gewezen deelnemers	3.988	3.947	3.851	3.818	3.872
Pensioengerechtigden ¹⁾	14.473	14.573	14.730	14.861	14.968
Totaal	28.142	28.139	28.413	28.450	28.279
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds					
Actieve deelnemers	4.039	4.549	4.186	3.573	3.483
Gewezen deelnemers	594	644	566	479	501
Pensioengerechtigden	3.855	3.962	3.792	3.511	3.461
Totaal	8.488	9.155	8.544	7.563	7.445
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers	3	3	3	2	2
Kenmerken voorziening pensioenverplichtingen					
Rijpingsgraad (in %)	45	43	44	46	46
Duration (in jaren)	18	18	18	17	17
Gemiddeld gewogen rentevoet o.b.v. rentetermijnstructuur (RTS-UFR in %)	0,5	0,1	0,7	1,3	1,5
Beleggingen					
Beleggingen voor risico pensioenfonds ²⁾	10.671	9.991	9.538	8.339	8.593
Beleggingen voor risico deelnemers ²⁾	3	3	3	2	2
Totaal	10.674	9.994	9.541	8.341	8.595
Solvabiliteit en dekkingsgraad					
Aanwezig eigen vermogen excl. bestemmingsreserve	2.176	803	985	774	1.137
Beleidsdekkingsgraad (in %)	119,5	101,8	109,0	115,8	113,2
Actuele dekkingsgraad (in %)	125,6	108,8	111,5	110,2	115,3
Reële dekkingsgraad (in %)	97,0	83,7	88,1	94,5	90,6
Minimaal vereiste dekkingsgraad (in %)	104,3	104,3	104,3	104,2	104,2
Vereiste dekkingsgraad op basis van feitelijke mix (in %)	121,6	121,2	121,8	122,5	123,5
Vereiste dekkingsgraad op basis van strategische mix (in %)	120,3	119,7	120,4	121,6	122,0
Premie en uitkeringen					
Kostendekkende premie op basis van rentetermijnstructuur (RTS-UFR)	240	206	167	157	160
Kostendekkende premie op basis van verwacht rendement	133	104	103	101	100
Feitelijke premie basisregeling	139	133	130	125	113
Uitkeringen	272	266	262	254	248
Toeslagen in %					
Ambitie deelnemers	5,11	2,50	4,02	2,00	2,00
Toegekend deelnemers ³⁾	0,00/3,68	0,00	0,00	0,83	0,21
Toegekend deelnemers uit de bestemmingsreserve ⁴⁾	1,02/0,18	0,00	0,95	0,87	0,97
Achterstand cumulatief deelnemers ⁵⁾	21,39	21,13	18,18	14,70	14,37
Ambitie pensioengerechtigden en gewezen deelnemers	5,11	1,22	2,72	2,10	1,33
Toegekend pensioengerechtigden en gewezen deelnemers ³⁾	0,00/3,68	0,00	0,00	0,87	0,14
Achterstand cumulatief pensioengerechtigden en gewezen deelnemers ⁵⁾	22,72	20,99	19,53	16,37	14,95
Rendement in %					
Beleggingen (netto rendement na kosten)	8,2	6,4	16,0	-1,4	7,1
Groeivoet van de verplichtingen door renteontwikkeling	-6,9	11,6	14,1	3,7	-1,5
Vijfjaarsgemiddelde beleggingen	7,1	7,1	6,3	6,1	7,1
Vijfjaarsgemiddelde verplichtingen	3,9	7,1	5,5	6,6	5,8
Kostenratio's					
Pensioenuitvoeringskosten (€ per deelnemer)	198	195	198	207	200
Vermogensbeheerkosten (% gemiddeld belegd vermogen)	0,48	0,38	0,39	0,34	0,27
Transactiekosten (% gemiddeld belegd vermogen)	0,09	0,09	0,10	0,08	0,10
Totale uitvoeringskosten (% gemiddeld belegd vermogen)	0,61	0,52	0,55	0,48	0,43

1) Exclusief ingegane arbeidsongeschiktheidspensioen

2) Inclusief derivaten met een negatieve waarde

3) Respectievelijk per 31 december 2021/per 1 januari 2022

4) Respectievelijk per 1 juli 2021/per 1 januari 2022

5) Per 1 januari 2022

PROFIEL EN STRATEGIE

Stichting Pensioenfonds Hoogovens is een ondernemingspensioenfonds dat verantwoordelijk is voor de uitvoering van de pensioenregeling van de (ex-) werknemers van Tata Steel Nederland B.V. en Daniëli Corus B.V. Beide partijen hebben daarvoor een uitvoeringsovereenkomst met het pensioenfonds gesloten.

Het pensioenfonds is statutair gevestigd in IJmuiden en ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41222617. De laatste statutenwijziging vond plaats op 28 februari 2019. Het pensioenfonds is een zelfadministrerend fonds.

Pensioenbeleid

Ons pensioenbeleid is erop gericht om het pensioenreglement uit te voeren volgens de voorwaarden van de uitvoeringsovereenkomst. Bij het toekennen van nieuwe pensioenaanspraken in de verplichte collectieve uitkeringsovereenkomst brengen we een premie in rekening op basis van een gedempte kostendekkende premie. Voor de vrijwillige premieovereenkomst in de vorm van een netto pensioenregeling vindt inleg plaats op basis van een leeftijdsafhankelijke staffel en het vaste jaarsalaris boven het wettelijke grensbedrag van de collectieve uitkeringsovereenkomst. De aangesloten werkgevers hebben geen andere financiële verplichtingen dan het betalen van de overeengekomen premie. Er bestaat geen verplichting om eventuele tekorten bij het pensioenfonds aan te vullen.

De pensioenregeling en de uitvoeringsovereenkomst bieden de mogelijkheid tot het toekennen van toeslagen aan actieve deelnemers uit een bestemmingsreserve. Deze reserve is bedoeld om een tekort aan premie op te vangen als de kostendekkende premie hoger ligt dan de vaste premie. Als er geen sprake is van een tekort kan de reserve worden gebruikt voor het toekennen van toeslagen aan actieve deelnemers. De werkgever kan hiervoor in enig kalenderjaar een bedrag betalen bovenop de kostendekkende premie.

Strategie

Het bestuur heeft in 2021 de missie, kernwaarden, visie en ambities opnieuw bevestigd en in een strategiedocument vastgelegd. De strategie van het pensioenfonds kan als volgt worden samengevat:

Missie – Waarom SPH bestaat

De missie van SPH is het structureel goed uitvoeren van de pensioenregeling van de Sociale Eenheid IJmuiden en het zorgvuldig beheren van de daarbij behorende toevertrouwde gelden.

Kernwaarden – Waar SPH in gelooft

- Samen
- Eenvoud
- Betrouwbaar
- Proactief en wendbaar
- Persoonlijk betrokken

Visie – Waar wil SPH naartoe

Het pensioenfonds realiseert een goed pensioen door het samen te doen, waarbij collectiviteit en risicodeling belangrijke uitgangspunten zijn.

Ambities

Op basis van de strategie heeft het bestuur de volgende drie ambities:

- 1 Een betaalbaar en waardevast pensioen
- 2 Laagdrempelig en een hoog serviceniveau
- 3 Voorbereid op de toekomst

De volgende hoofdstukken in dit bestuursverslag volgen de lijn van deze ambities. Deze worden verder uitgewerkt en er wordt vastgesteld in hoeverre het pensioenfonds de ambities in het verslagjaar heeft kunnen waarmaken.

BETAALBAAR EN WAARDEVAST PENSIOEN

Wij streven naar een betaalbaar en waardevast pensioen, conform de pensioenregeling, en willen dit op een evenwichtige wijze realiseren.

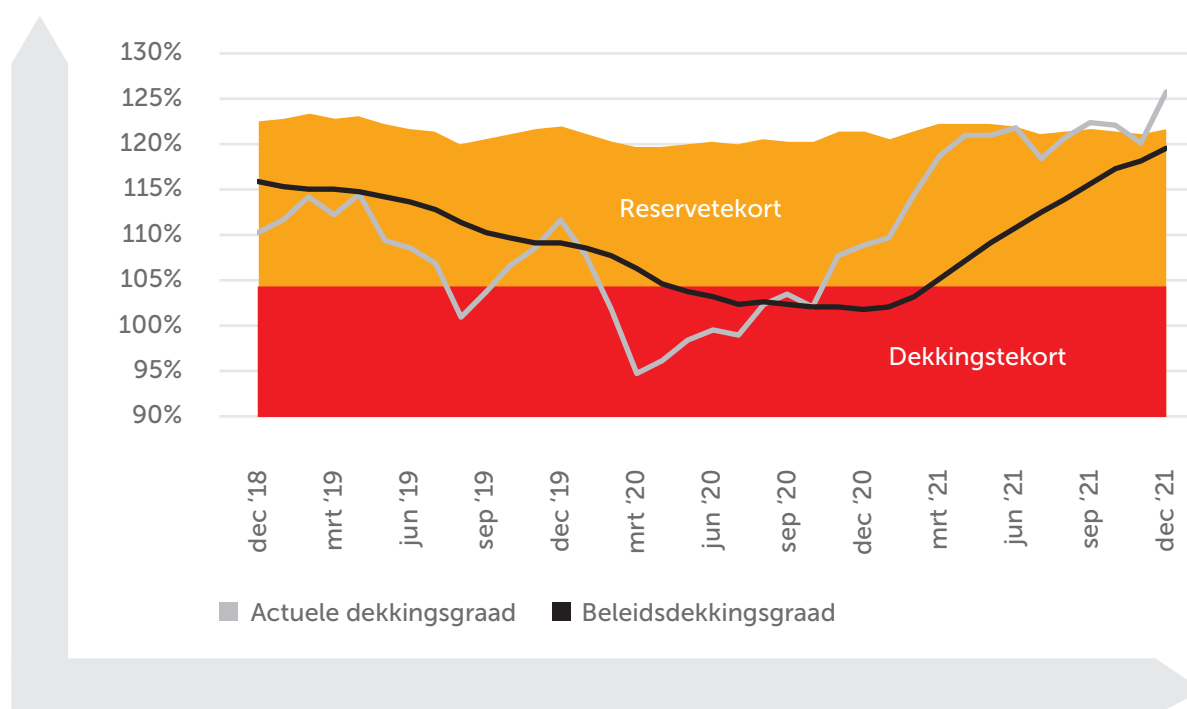
DEKKINGSGRAAD GESTEGEN

De financiële positie van het pensioenfonds is in 2021 aanzienlijk verbeterd. Onze actuele dekkingsgraad steeg met 16,8 procentpunten van 108,8% naar 125,6%. De beleidsdekkingsgraad steeg van 101,8% naar 119,5%. In de grafiek hieronder ziet u de ontwikkeling van de dekkingsgraad en beleidsdekkingsgraad van 2019 tot en met 2021.

Actuele dekkingsgraad en beleidsdekkingsgraad

De dekkingsgraad geeft aan in hoeverre de opgebouwde pensioenaanspraken gedekt zijn door voldoende vermogen in de pensioenkas. Hoe hoger de dekkingsgraad, hoe beter het pensioenfonds er financieel voor staat. De actuele dekkingsgraad geeft de stand van zaken op één bepaald moment aan (we stellen deze aan het eind van iedere maand vast). De beleidsdekkingsgraad geeft de gemiddelde stand van de actuele dekkingsgraad over de laatste twaalf maanden weer. Op deze beleidsdekkingsgraad baseren we belangrijke besluiten, zoals het jaarlijkse besluit of we de pensioenen al dan niet kunnen indexeren.

Ontwikkeling dekkingsgraad (in %)

De forse stijging van de actuele dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad in 2021 is vooral te danken aan de stijging van de rente en aan het positieve beleggingsrendement. De rente waarmee wij de pensioenverplichtingen berekenen, is in 2021 gestegen van 0,14% naar 0,55%. Hierdoor nam de waarde van de pensioenverplichtingen af met € 580 miljoen. De rentestijging zorgde daardoor voor een stijging van de actuele dekkingsgraad met 7,5 procentpunt. Het positieve beleggingsresultaat van € 810 miljoen droeg 9,4 procentpunt bij aan de stijging van de actuele dekkingsgraad.

In bijlage 2A leest u meer in detail over de oorzaken van de stijging van de dekkingsgraad.

PENSIOENEN VERHOOGD

Het pensioenfonds streeft naar een waardevast pensioen.

Tot 2021 streefden we ernaar de pensioenaanspraken van actieve deelnemers door een toeslag aan te passen aan de cao-verhogingen bij Tata Steel IJmuiden. Voor de gewezen deelnemers en pensioengerechtigden mikten we op het volgen van de prijsstijgingen in Nederland (consumentenprijsindex). Vanaf 2021 is onze ambitie om de pensioenen van alle verzekerden te laten meegroeien met de prijsstijgingen in Nederland. Zo proberen we de koopkracht van de pensioenen op peil te houden. Voorwaarde voor het toekennen van toeslagen is dat het pensioenfonds er financieel goed genoeg voor staat. Daarbij wordt sinds 2021 gekeken naar de beleidsdekkingsgraad van eind december (voorheen was dat per eind oktober).

Eind december 2021 bedroeg onze beleidsdekkingsgraad 119,5%. Op basis daarvan heeft het bestuur besloten de pensioenaanspraken en pensioenuitkeringen per 1 januari 2022 te verhogen met 3,68%.

Dit is een gedeeltelijke toeslagverlening. De prijzen stegen tussen oktober 2020 en december 2021 namelijk met 5,11%. Voor een volledige toeslagverlening stonden we er nog niet goed genoeg voor. Die is pas toegestaan als onze beleidsdekkingsgraad hoger is dan 123,2% (stand eind 2021). De achterstand van de pensioenen ten opzichte van onze ambitie nam daardoor toe met 1,43%.

Daarnaast heeft het bestuur ook extra toeslagen aan actieve deelnemers toegekend vanuit de bestemmingsreserve. Dat is mogelijk als de beleidsdekkingsgraad gedurende drie maanden minstens 105% bedraagt. Per 1 juli 2021 is uit de reserve een toeslag verleend van 1,02%, waarmee de achterstand opgelopen in voorgaande boekjaren is beperkt.

Per 1 januari 2022 bedraagt de totale achterstand ten opzichte van onze ambitie voor actieve deelnemers 21,39%. Voor pensioengerechtigden en gewezen deelnemers is dat 22,72%.

De toeslagverlening van 1 januari 2022 is boekhoudkundig verwerkt per 1 januari 2022 omdat het bestuur hierover in januari 2022 heeft besloten. Een verdere toelichting vindt u in de jaarrekening onder het kopje 'Gebeurtenissen na balansdatum'.

PREMIE

Onder betaalbaar pensioen verstaan wij het uitvoeren van de pensioenregeling met een stabiele en toereikende premie.

Bij ons pensioenfonds is er gekozen voor een gedempte kostendekkende premie op basis van verwacht rendement. ALM-studies hebben aangegeven dat hiermee de meest evenwichtige uitkomsten worden bereikt. Daarbij is overeengekomen dat het pensioenfonds bij de vaststelling van de premie geen rekening houdt met zijn financiële positie.

In de uitvoeringsovereenkomst is vastgelegd hoe hoog de maximale premie is die we bij de werkgever in rekening brengen. De werkgever betaalt voor elke werknemer een premie aan het pensioenfonds. Een deel hiervan, namelijk 30%, verhaalt de werkgever bij de werknemer. De overige 70% betaalt de werkgever.

Voor 2021 is een premie van 29,5% van de pensioengrondslag afgesproken. Dit is inclusief een opslag van 0,9 procentpunt boven op de kostendeekkende premie van 28,6%. Deze opslag van € 5,6 miljoen is toegevoegd aan de bestemmingsreserve.

De kostendeekkende premie is met ingang van 1 januari 2022 berekend op 28,7% van de pensioengrondslag. Op basis van de uitvoeringsovereenkomst draagt de onderneming 29,5% van de grondslag in 2022 af aan het pensioenfonds. Het verschil van 0,8 procentpunt wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve.

BELEGGINGEN

Het pensioenfonds belegt het pensioengeld. Alleen door beleggingsrisico te nemen kunnen we voldoende rendement halen om het pensioengeld voldoende aan te laten groeien. Dat is nodig om onze ambitie van een betaalbaar en waardevast pensioen waar te kunnen maken. Uiteraard zorgen we ervoor dat de risico's passen bij de collectieve risicohouding van het pensioenfonds.

Doelstelling en strategie

Onze belangrijkste beleggingsdoelstelling is dat het beleggingsrendement, in ieder geval op de lange termijn, hoger is dan de groeivoet van de pensioenverplichtingen. Eenvoudig gezegd: we willen met de beleggingen meer 'verdienen' dan we nodig hebben voor de financiering van de nominale pensioenen (de pensioenen zonder compensatie van de prijsinflatie).

Een aanzienlijk deel van het vermogen wordt daarom belegd in zakelijke waarden, zoals aandelen. Zakelijk waarden hebben weliswaar een hoger risico, maar daar staat op de lange termijn bezien ook een hogere verwachte opbrengst tegenover. Die hogere opbrengst hebben we nodig om onze ambitie van een waardevast pensioen (dus het compenseren van de prijsinflatie) waar te maken.

Uiteraard nemen we maatregelen om de beleggingsrisico's te beheersen. Ons belangrijkste instrument daarbij is spreiding. We spreiden het pensioengeld over verschillende soorten beleggingen, elk met hun eigen risico- en rendementsverwachting. Daarbij dekken we ons voor een deel in tegen de gevolgen van een rentedaling. Zo stellen we onze portefeuille samen, gericht op een zo hoog mogelijk rendement op de lange termijn en tegelijkertijd passend bij het risicoprofiel van het pensioenfonds.

In ons strategisch beleggingsbeleid is vastgelegd hoe we het vermogen (binnen een bepaalde bandbreedte) spreiden over verschillende beleggingscategorieën:

- vastrentende waarden 39%
- aandelen 37,5%
- credits 12,5%
- vastgoed en infrastructuur 10%
- liquide middelen 1%

De renteafdekking moet ervoor zorgen dat fluctuaties in de dekkingsgraad als gevolg van renteontwikkelingen gedempt worden. Een rentedaling zorgt er namelijk voor dat de waarde van onze pensioenverplichtingen stijgt, en dat zet druk op onze dekkingsgraad. De mate waarin we het renterisico afdekken is afhankelijk van het renteniveau in de markt. Het varieert van 28% afdekking van de rentegevoeligheid van de verplichtingen (op basis van marktrente) bij een laag renteniveau tot 48% afdekking bij een hoog renteniveau. Deze afdekking wordt vormgegeven binnen de vastrentende waarden portefeuille door middel van zowel fysieke beleggingen met een hoge

kredietwaardigheid zoals staatsobligaties en hypotheeklen als door middel van rentederivaten (rente-swaps). Vanwege het lage renteniveau is in 2021 28% van het renterisico afgedekt.

De strategische beleggingsmix brengt ook valutarisico met zich mee. Strategisch dekken we binnen de aandelen 50% van het valutarisico van Amerikaanse aandelen af en 100% van het valutarisico van credits. We zorgen ervoor dat de beleggingsmix van het pensioenfonds binnen vooraf vastgelegde bandbreedtes rond de strategische beleggingsmix blijft.

Beleggingsomgeving 2021 en rendement

In 2021 zette het economisch herstel door dat in de tweede helft van 2020 was ingezet. Dit resulteerde in positieve rendementen op zakelijke waarden. Eind 2021 steeg de inflatie naar niveaus die lang niet meer gezien waren. De nominale rentes stegen in 2021. Dit leidde ertoe dat de waarde van de pensioenverplichtingen daalde, wat gunstig was voor onze dekkingsgraad. Tegelijkertijd leidde de rentestijging

tot een negatief rendement op de vastrentende waarden portefeuille.

Over het jaar 2021 behaalden we op onze beleggingen een rendement van 8,2%. In euro's is dat een bedrag van € 812 miljoen. Ons rendement was 1,6 procentpunt hoger dan verwacht kon worden op basis van marktindices (benchmark). Het totaalrendement zonder swapoverlay (voor de afdekking van het renterisico) kwam uit op 10,2%. Zonder afdekking van het valutarisico van de Amerikaanse dollar zou het totale rendement zijn uitgekomen op 9,2% (2020: 5,5%). De waarde van onze pensioenverplichtingen daalde van € 9.158 miljoen naar € 8.491 miljoen. Dit kwam vooral door de ontwikkeling van de rente, waardoor de pensioenverplichtingen met € 629 miljoen daalden. Dit komt overeen met -6,9%.

In bijlage 2B gaan we meer in detail in op de karakteristieken van de beleggingsportefeuille, de gerealiseerde rendementen en de corporate governance (stemgedrag).

Relatieve performance: netto rendement vs. benchmark (in %)

	2021		2020	
	Rendement	Benchmark	Rendement	Benchmark
Vastrentende waarden (incl. swaps)	-5,1	-6,5	7,5	8,2
Vastgoed en infrastructuur	12,3	9,9	2,1	-1,6
Aandelen	21,1	20,4	6,8	5,8
Credits	6,5	4,1	3,9	2,9
Totaal pensioenfonds incl. swaps	8,2	6,6	6,4	6,1
Totaal pensioenfonds excl. swaps	10,2	8,6	4,2	3,8
Groeivoet van de verplichtingen (renteontwikkeling)	-6,9		11,6	

Uitvoeringskosten (in € en %)

	2021	2020
Pensioenuitvoeringskosten (€ per deelnemer/pensioengerechtigde)	198	195
Pensioenuitvoeringskosten (% gemiddeld belegd vermogen)	0,04	0,05
Vermogensbeheerkosten (% gemiddeld belegd vermogen)	0,48	0,38
Transactiekosten (% gemiddeld belegd vermogen)	0,09	0,09
Totale uitvoeringskosten (% gemiddeld belegd vermogen)	0,61	0,52
Aantal actieve deelnemers en pensioengerechtigden	24.154	24.192
Gemiddeld belegd vermogen (in miljoen €)	10.469	9.453

UITVOERINGSKOSTEN

Wij stimuleren een cultuur van kostenbewustzijn geholpen door de beperkte omvang van onze organisatie.

Uiteraard maken wij kosten om de pensioenen professioneel te verzorgen. Tegelijkertijd letten we er scherp op deze kosten zo laag mogelijk te houden, met inachtneming van het gewenste niveau van dienstverlening. Wij publiceren sinds 2012 de uitvoeringskosten in het jaarverslag en verantwoorden deze conform de meest recente 'Aanbevelingen Uitvoeringskosten' (hierna: Aanbevelingen) van de Pensioenfederatie. In bovenstaande tabel krijgt u een overzicht.

In aanvulling op de Aanbevelingen zijn twee extra kengetallen opgenomen, namelijk de pensioen-uitvoeringskosten en de totale uitvoeringskosten als percentage van het gemiddeld belegd vermogen. Deze kengetallen dienen als aanvullende informatie om een beter beeld te krijgen van het kostenniveau van het pensioenfonds.

In 2021 zijn de totale uitvoeringskosten vooral gestegen door hogere vermogensbeheerkosten. De samenstelling van de beleggingsportefeuille is van invloed op het kostenniveau. De afgelopen jaren is er

sprake van een toename van minder liquide beleggingen als vastgoed, woninghypotheken en directe leningen. Ook heeft de aandelenportefeuille een actiever karakter gekregen. Passief beheer via indexfondsen is verminderd. Hierdoor zijn de beheer- en performancegerelateerde vergoedingen toegenomen. Daar staat tegenover dat het beleggingsrendement hoger is uitgekomen dan het benchmarkrendement. In bijlage 2C gaan we nader in op de kostenontwikkeling.

Vergelijking kostenniveau 2020 met andere pensioenfondsen

We streven ernaar dat de uitvoeringskosten in verhouding tot het totaal beheerd vermogen binnen de benchmarks liggen die door ons zijn opgesteld op basis van de gemiddelde uitvoeringskosten van een peergroep (van vergelijkbare pensioenfondsen). De uitvoeringskosten worden daarom jaarlijks gebenchmarkt met een peergroep.

Vanaf het verslagjaar 2016 doen wij mee aan een externe benchmarkservice. Hiermee willen we onafhankelijk laten vaststellen hoe onze uitvoeringskosten zich verhouden tot die van vergelijkbare fondsen. Het benchmarkonderzoek is verricht in overeenstemming met de Aanbevelingen. Over het

Vergelijking uitvoeringskosten 2020 met andere pensioenfondsen

	SPH	Peergroep	Universum
Aantal actieve deelnemers en pensioengerechtigden)	24.192	38.983	101.452
Pensioenuitvoeringskosten per actieve deelnemer/pensioengerechtigde	€ 195	€ 242	€ 293
Pensioenuitvoeringskosten in basispunten van gem. belegd vermogen	5	15	15
Vermogensbeheerkosten in basispunten van gem. belegd vermogen	38	37	34
Transactiekosten in basispunten van gem. belegd vermogen	9	10	11
Totale uitvoeringskosten in basispunten van gem. belegd vermogen	52	62	60

jaar 2020 deden 16 (2019: 25) pensioenfondsen mee waarvan 9 (2019: 7) bedrijfstakpensioenfondsen en 7 (2019: 18) ondernemingspensioenfondsen. Onze peergroep voor pensioenbeheer bestaat uit 7 (2019: 9) ondernemingspensioenfondsen van vergelijkbare samenstelling. Voor vermogensbeheer bestond onze peergroep uit 8 (2019: 8) fondsen van vergelijkbare omvang. De uitkomsten zijn samengevat in de tabel.

Onze pensioenuitvoeringskosten per actieve deelnemer/pensioengerechtigde zijn lager dan die van de peergroep en het universum. Als de pensioenuitvoeringskosten worden uitgedrukt als percentage van het gemiddeld belegd vermogen zijn deze aanzienlijk lager dan die van de peergroep en het universum. Onze vermogensbeheer- en transactiekosten zijn daarentegen iets hoger. De totale uitvoeringskosten (pensioen- en vermogensbeheer en transactiekosten), uitgedrukt als percentage van het gemiddelde belegde vermogen, zijn belangrijk lager.

De lage pensioenuitvoeringskosten komen voort uit de relatief lage complexiteit van het pensioenbeheer. Dat komt doordat we een zelfadministrerend ondernemingspensioenfonds zijn voor één grote klant. Wij hebben daarbij één pensioenregeling zonder overgangsregelingen. Daarnaast is onze automatiseringsgraad hoog. De investeringen die de afgelopen jaren zijn gedaan hebben de automatiseringsgraad nog

verder verhoogd. Hieraan koppelen we een adequaat serviceniveau, met een sterke focus op individuele voorlichting over het pensioen.

De vermogensbeheerkosten komen iets hoger uit dan die van de peergroep en universum. Dit wordt veroorzaakt doordat wij in verband met ons actieve beheer hogere prestatievergoedingen uitkeren (aan onze externe vermogensbeheerders) dan de peergroep en het universum. De afgelopen jaren is er sprake van een toename van minder liquide beleggingen als vastgoed, woninghypotheken en directe leningen. Hierdoor zijn de beheervergoedingen toegenomen.

Vermogensbeheerkosten versus benchmarkkosten

In de Aanbevelingen wordt aanbevolen om de kosten van het vermogensbeheer te bezien in relatie tot het gekozen beleggingsbeleid en de daarbij behoren benchmarkkosten. Dit zijn de kosten die het pensioenfonds gemaakt zou hebben als de portefeuille van het pensioenfonds zou zijn gemanaged tegen de gemiddelde kosten van de peergroep. De benchmarkkosten bedragen 34 basispunten ten opzichte van onze 38 basispunten voor het vermogensbeheer. Dit wordt vooral veroorzaakt door actief beheer en daarmee samenhangende prestatievergoedingen.

Het bestuur is van mening dat de uitvoeringskosten van het pensioenfonds relatief laag zijn.

LAAGDREMPELIG EN HOOG SERVICENIVEAU

Wij streven in de pensioenuitvoering naar laagdrempeligheid en een hoog serviceniveau dat zoveel mogelijk is afgestemd op de behoeften van deelnemers/pensioengerechtigden en werkgever. Wij willen dat iedereen tevreden is over onze dienstverlening en het pensioenfonds ervaart als laagdrempelig en toegankelijk.

COMMUNICATIE EN SERVICEVERLENING

Wij informeren deelnemers en pensioengerechtigden actief over hun pensioen en over ontwikkelingen bij het pensioenfonds. Jaarlijks ontvangen zij een publieksjaarverslag, een nieuwsbrief en een pensioenoverzicht volgens het wettelijk voorschreven Uniform Pensioenoverzicht (UPO). In januari 2022 brachten we een nieuwsbrief uit met een uitgebreide toelichting op het besluit gedeeltelijke toeslagen over 2021 te verlenen.

Met behulp van digitale communicatie kunnen we de deelnemers en pensioengerechtigden nog effectiever bereiken. Daar zetten wij dus op in. We realiseren ons daarbij dat er aandacht moet zijn voor hen die geen toegang hebben tot digitale middelen of dit niet wensen. Zij blijven op de traditionele manier schriftelijke communicatie ontvangen. Telefonisch contact en andere vormen van persoonlijk contact blijven ook belangrijk.

We vinden op het individu toegespitste dienstverlening van groot belang. Deelnemers en pensioengerechtigden verwachten informatie die op hun persoonlijke situatie van toepassing is. Die informatie moet begrijpelijk zijn, juist gedoseerd (niet te veel, niet te weinig) en aansluiten op hun beleving en kennis. Zij moeten in staat zijn om persoonlijke keuzes te maken. Digitale communicatie maakt het eenvoudiger om inzicht te geven in die keuzes en

helpt ook om mensen persoonlijk te kunnen benaderen.

Een centrale rol in onze communicatie speelt onze website (www.pfhoogovens.nl). Er worden regelmatig nieuwsberichten gepubliceerd over actualiteiten. Door in te loggen met DigiD komt de deelnemer/pensioengerechtigde in de mijnomgeving. Daar vindt men persoonlijke (pensioen)gegevens zoals het UPO. De mijnomgeving biedt de mogelijkheid om processen vergaand te automatiseren en te personaliseren. Ook kunnen deelnemers er met de online pensioenplanner de gevolgen van hun keuzes inzichtelijk maken, zoals van eerder met pensioen gaan of met deeltijdpensioen. De pensioenplanner geeft de mogelijkheid om ook de netto maandbedragen te berekenen inclusief de AOW.

PERSOONLIJKE BENADERING

We hechten veel waarde aan een persoonlijke benadering. Deelnemers en pensioengerechtigden kunnen voor informatie terecht bij de informatiebalie in het kantoor van het pensioenfonds en bij de telefonische helpdesk. Iedere deelnemer heeft voor de pensioendatum de mogelijkheid om een keuzebegeleidingsgesprek met het pensioenfonds aan te gaan over de individuele pensioensituatie. Tijdens dit gesprek worden onder andere de keuzes doorgenomen die bij pensionering kunnen of moeten worden gemaakt. Hierdoor dragen we eraan bij dat deelnemers weloverwogen keuzes kunnen maken. Ook geven we op verzoek voorlichting over pensioenaangelegenheden tijdens het werkoverleg van afdelingen van Tata Steel in IJmuiden en organiseren we vanuit het medewerkersplatform van Tata Steel in IJmuiden om de maand een pensioenvoorlichting.

Vertrouwen in pensioenfonds

Evaluatie is van belang om vast te kunnen stellen of doelstellingen worden bereikt en waar verbeterpunten liggen. Maandelijks wordt het gebruik van onder andere de website en pensioenplanner in kaart gebracht, evenals de communicatie en dienstverlening rondom het proces van pensionering. Hieruit blijkt dat de combinatie van de pensioenplanner en persoonlijk contact erg gewaardeerd wordt. De algemene service van het pensioenfonds rondom dit proces wordt beoordeeld met een 8,4 op een schaal van 0 tot 10. Sinds eind 2021 wordt ook de communicatie en dienstverlening met betrekking tot nabestaanden geëvalueerd. Hieruit blijkt dat het pensioenbedrag overeenkomt met de verwachtingen op basis van het UPO en dat, onder andere, de brief 'pensioen na uw overlijden' begrijpelijk is. De algemene service rondom dit proces wordt beoordeeld met een 8,5.

We meten periodiek de effectiviteit van de communicatie-uitingen. In 2021 zijn de nieuwsbrief en het publieksjaarverslag onderzocht. Hiervoor is de mening van deelnemers en pensioengerechtigden uitgevraagd. In deze onderzoeken is, onder andere, gevraagd of men vertrouwen heeft in het pensioenfonds. Belangrijkste uitkomsten zijn dat zowel de nieuwsbrief als het publieksjaarverslag goed worden gelezen en een positieve beoordeling krijgen. Het vertrouwen in het pensioenfonds is hoog. Uit de evaluatie van de nieuwsbrief die in januari 2022 is verstuurd komt naar voren dat op dat moment 39% van de geënquêteerden vertrouwen in het pensioenfonds heeft en dat 60% veel vertrouwen in het pensioenfonds heeft. Dit betekent dat in totaal 99% van de ondervraagden vertrouwen heeft in het pensioenfonds.

Zie voor meer informatie over pensioenen, onze communicatiemiddelen, serviceverlening en uitkomsten evaluaties, bijlage 2D.

VOORBEREID OP DE TOEKOMST

Wij monitoren proactief externe en interne ontwikkelingen en anticiperen adequaat hierop. Wij sluiten daarbij aan op maatschappelijke ontwikkelingen, toegespitst op hoe dit leeft bij onze stakeholders. Wij zorgen ervoor dat we 'out of the box' blijven denken en dat wij onszelf voldoende uitdagen om een brede blik naar buiten te hebben.

Het bestuur heeft voor de komende jaren de implementatie van een nieuwe pensioenregeling die volgt uit de Wet Toekomst Pensioenen en de implementatie van het in 2020 vastgestelde beleid voor maatschappelijk verantwoord beleggen als strategische prioriteiten aangewezen.

SAMEN NAAR EEN NIEUW PENSIOEN

Het nieuwe pensioencontract is voor het pensioenfonds een belangrijke prioriteit voor de komende jaren. Hoewel er nog veel onduidelijkheden bestaan, stond het afgelopen jaar voor ons in het teken van het verkennen van de mogelijke consequenties van het nieuwe pensioencontract.

Medio 2021 werd duidelijk dat de planning van het wetgevingstraject een jaar opschuift, waardoor de wet op z'n vroegst per 1 januari 2023 van kracht zal zijn. De uiterste implementatiedatum is opgeschoven naar 1 januari 2027. Inmiddels is de verwachting dat de parlementaire behandeling van de Wet toekomst pensioenen voor de zomer van 2022 kan starten.

Er is een planning gemaakt met aandachtspunten gericht op de uiterste implementatiedatum. Belangrijke tussenstap is dat de opdracht voor de uitvoering van een door sociale partners overeengekomen pensioenregeling tijdig en goed onderbouwd door het pensioenfonds wordt aanvaard.

Vanuit Tata Steel Nederland en het pensioenfonds is een projectorganisatie ingericht om samen met sociale partners en pensioengerechtigden een beheerste en gedragen transitie voor te bereiden en te realiseren. Alle betrokkenen zien communicatie met alle belanghebbenden de komende jaren als een belangrijke prioriteit.

Ons pensioenfonds heeft een impact-analyse gemaakt. Conclusie is dat de gevolgen voor veel aspecten van de pensioenuitvoering groot is. Het pensioenfonds moet onder meer het invaren toetsen op evenwichtigheid en zal de komende jaren voorbereidingen treffen om deze toetsing, gezien onder meer de juridische- en waarderingsrisico's, gedegen uit te kunnen voeren.

MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD BELEGGEN

Als pensioenfonds hebben wij oog voor onze maatschappelijke verantwoordelijkheid. Dat komt ook tot uiting in ons beleggingsbeleid. We beleggen het pensioenvermogen om er een zo goed mogelijk rendement op te halen. Tegelijkertijd willen we dat de bedrijven waarin we beleggen zorgvuldig omgaan met mens en milieu en integer worden bestuurd. Hoe we dat doen is vastgelegd in ons beleid voor maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB).

In 2018 ondertekenden we het IMVB-convenant. Daarin hebben Nederlandse bedrijven en maatschappelijke instanties samen met de overheid afspraken gemaakt over verantwoord ondernemen en beleggen. Wij hebben actief meegewerkt aan de uitwerking hiervan binnen de pensioensector. Het bestuur heeft de verdere ontwikkeling van maatschappelijk verantwoord beleggen als één van onze strategische prioriteiten aangemerkt.

In 2020 zijn door het bestuur, in lijn met de voorkeur van werkgever, werknemers en gepensioneerden, vier thematische aandachtspunten vastgesteld:

- Klimaat als risico
- Klimaat als kans voor de circulaire economie
- Gezonde leefomgeving
- Goede arbeidsomstandigheden

Deze uitgangspunten dienden als basis voor de verdere uitbouw en uitvoering van ons MVB-beleid in 2021. Een speciaal in het leven geroepen werkgroep met vertegenwoordigers van het bestuur en de uitvoeringsorganisatie, aangevuld met een externe adviseur, heeft in 2021 daarvoor een aantal nieuwe stappen voorbereid.

Er is voor 2022 een plan van aanpak opgesteld voor verdere uitbreiding van MVB. Het ontwikkelen van een eigen expliciet klimaatbeleid is daar een belangrijk onderdeel van.

Transparantie

Vanaf juni 2021 worden alle beursgenoteerde beleggingen van het pensioenfonds met een waarde hoger dan een half miljoen euro op de website vermeld. Ook wordt een overzicht gegeven van de beleggingsfondsen met private beleggingen.

Worst-offenders uitsluitingsbeleid

In 2021 heeft het bestuur een uitsluitingsbeleid voor 'worst-offenders' vastgesteld. Dit beleid houdt in dat bedrijven die betrokken zijn bij zeer ernstige en structurele controverses op het gebied van 'goede arbeidsomstandigheden' en 'gezonde leefomgeving' door het pensioenfonds worden uitgesloten. De hieruit volgende uitsluitingslijst hebben we gedeeld met onze externe managers die deze inmiddels hebben geïmplementeerd. De uitsluitingslijst is op de website van het pensioenfonds gepubliceerd.

Engagement toegevoegd als MVB-instrument.

Engagement is het uitoefenen van invloed door het aanspreken van het management van bedrijven waarin belegd is. Het pensioenfonds voerde tot nu toe geen structurele engagementactiviteiten uit. Reden hiervoor was de hoge arbeidsintensiteit, zeker in verhouding tot het verwachte effect (gezien onze beperkte omvang). Om invulling te geven aan onze verantwoordelijkheden als ondertekenaar van het IMVB-convenant hebben we besloten engagement als MVB-instrument te gebruiken. Om de invloed zo groot mogelijk te laten zijn, zal het pensioenfonds dit niet zelf uitvoeren, maar zich aansluiten bij een zogenaamde engagementprovider. Daarmee bundelen we onze krachten met andere institutionele beleggers. De engagementprovider kan zo bedrijven aanspreken namens een collectief van beleggers dat gezamenlijk een behoorlijk deel van het aandelenkapitaal vertegenwoordigt. Een engagementprovider heeft ook veel gespecialiseerde medewerkers, zodat meer bedrijven aangesproken kunnen worden dan het pensioenfonds zelf zou kunnen. Afgelopen jaar is een uitgebreid selectieproces voor de engagement-provider doorlopen, waarbij zaken als verhouding tussen de kosten enerzijds en het aantal aangesproken bedrijven en de kwaliteit van het engagement anderzijds, kennis over de Nederlandse pensioenwereld, operationele ondersteuning, en mogelijkheid tot maatwerk aan de orde kwamen. Inmiddels is een engagementprovider aangesteld. Deze partij zal ook het stemrecht voor het pensioenfonds gecentraliseerd (d.w.z. niet meer via de afzonderlijke vermogensbeheerders) gaan uitvoeren.

Beoordeling externe managers

Bij de beoordeling en monitoring van externe vermogensbeheerders is MVB al jarenlang een onderdeel dat verplicht meegenomen wordt. Vanaf 2021 is dit explicieter gemaakt doordat er ook een

ESG-score wordt gegeven (ESG staat voor ecologische, sociale en governance-factoren). In 2021 is een raamwerk ontwikkeld om de vermogensbeheerders van het pensioenfonds te beoordelen op de wijze waarop ESG-factoren worden meegenomen in het beleggingsproces. Voor alle actieve vermogensbeheerders zijn de ESG-scores inmiddels vastgesteld.

Uitbreiding interne analyse klimaatrisico

Jaarlijks wordt een analyse gemaakt van de mate waarin onze beleggingsportefeuille (financieel) blootstaat aan klimaatrisico's. Deze analyse is dit jaar weer verder uitgebreid, ook met analyses over de mate waarin bedrijven mee (moeten) doen aan de energietransitie.

Update MVB-beleid

Op basis van de stappen die het pensioenfonds in 2021 heeft gezet op het gebied van de MVB-beleidsontwikkeling en -implementatie, hebben we een specifiek MVB-beleidsdocument opgesteld. In dit document wordt ook inzichtelijk gemaakt hoe de verschillende beleidsonderdelen zich verhouden met de OECD-richtlijnen voor due diligence op negatieve impact. Het document is op de website van het pensioenfonds beschikbaar.

SFDR

Het pensioenfonds houdt rekening met mogelijke ongunstige effecten op de maatschappij die het gevolg zijn van keuzes bij beleggingen. Om die reden heeft het bestuur in maart 2021 voorlopig besloten geen gebruik te maken van de opt-out mogelijkheid zoals beschreven in artikel 4 van de SFDR (Sustainable Finance Disclosure Regulation). Onder andere vanwege het feit dat ons MVB-beleid nog in ontwikkeling is, hebben we ook besloten de pensioenregeling voor SFDR te classificeren als 'overig product' (artikel 6, ofwel niet een product dat duurzaamheidskenmerken promoot).

RISICOBEBEERSING

Het bestuur en de uitvoeringsorganisatie waarborgen dat het pensioenfonds in control is.

Het verzorgen van de pensioenen gaat gepaard met verschillende risico's van strategische, financiële en niet-financiële aard. Het behoort tot de kerntaken van het bestuur om die risico's in kaart te brengen, te monitoren en waar gewenst beheersingsmaatregelen in te zetten. Daarvoor hebben wij een systeem van integraal risicomanagement, dat voldoet aan de actuele eisen en stevig verankerd is in onze organisatie.

Een beschrijving van de verschillende risico's, onze risicobereidheid en de beheersingsmaatregelen die wij inzetten, vindt u in bijlage 2E. De verschillende risico's worden ook toegelicht in de risicoparagraaf als toelichting op de balans.

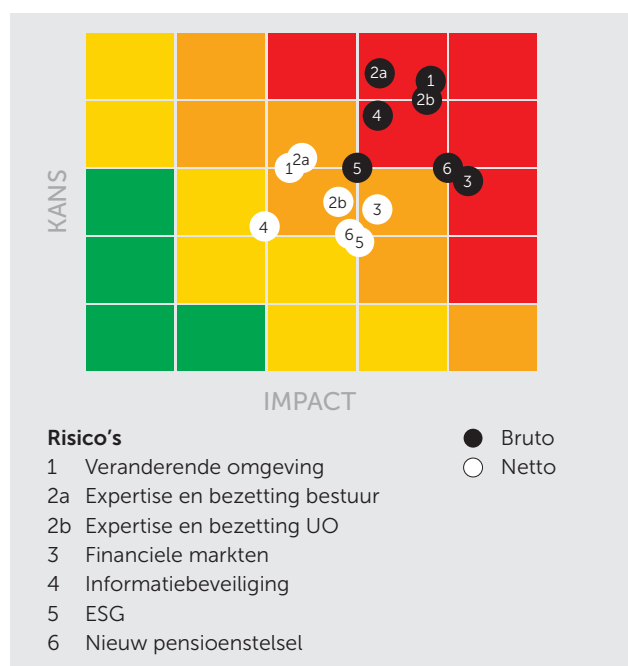
In dit hoofdstuk focussen wij ons op het risicobeeld van 2021: in hoeverre hebben de verschillende risico's zich in 2021 gemanifesteerd en welke impact had dat op het realiseren van onze ambities? Verder gaan we in op de risicoanalyses die we hebben uitgevoerd en de verbeteringen die zijn aangebracht in het risicomanagement.

Het risicobeeld in 2021

Eigen Risicobeoordeling (ERB)

Het pensioenfonds heeft in het verslagjaar voor het eerst een 'Eigen Risicobeoordeling' (ERB) uitgevoerd zoals is voorgeschreven in het Besluit Financieel Toetsingskader (FTK). De ERB is een manier om inzicht te krijgen in de samenhang tussen de strategie, de materiële risico's en mogelijke impact hiervan op onze strategie en op de pensioenrechten en pensioenaanspraken. Een belangrijk onderdeel hierbij was het doorlopen van een strategische risicoanalyse, waarbij we op basis van bestaande analyse en discussies de belangrijkste risico's voor de strategie hebben

geïdentificeerd. Deze analyse heeft geresulteerd in een beoordeling van zes materiële risico's waar ons pensioenfonds op dit moment mee te maken heeft. De uitkomst hiervan is afgebeeld in de figuur.

We hebben de kans en impact van het optreden van het risico ingeschat, zowel bruto (zonder inzet van de beheersmaatregelen) en netto (na inzet van de beheersmaatregelen). De netto risico's bevinden zich in het oranje gebied, wat betekent dat we het risico als gemiddeld tot hoog inschatten. We monitoren de ontwikkeling van de risico's en treffen waar nodig beheersmaatregelen. De zes materiële risico's lichten we hieronder toe. We hebben tijdens de ERB geconcludeerd dat we opereren binnen de grenzen van onze risicobereidheid, op één punt na: bij het maatschappelijk verantwoord beleggen. Ook dit lichten we hieronder toe.

Veranderende omgeving

Dit betreft de risico's die ontstaan als maatschappelijke of politieke ontwikkelingen leiden tot wet- en regelgeving, verzoeken vanuit het toezicht of verwachtingen die het pensioenfonds moet implementeren in

systemen en waarover verantwoording moet worden afgelegd. Concrete voorbeelden zijn maatschappelijk verantwoord beleggen en het nieuwe pensioencontract. Deze ontwikkelingen hebben we vanwege hun belang als aparte risico's besproken. In zijn algemeenheid leiden ze tot toenemende (relatieve) kosten, druk op de organisatie en reputatierisico als niet aan de eisen of verwachtingen wordt voldaan. De tijd en aandacht die de (toenemende) wet- en regelgeving en toezicht vragen, kunnen ertoe leiden dat de kerntaken minder focus krijgen. Ook kan het onze ambities van een laagdrempelig en hoog service-niveau tegen aanvaardbare kosten in gevaar brengen. We kunnen een veranderende omgeving niet beïnvloeden. Beheersmaatregelen zijn daarom voornamelijk gericht op hoe we daarmee omgaan (verandervermogen) en op het benutten van de comparatieve voordelen die ons pensioenfonds op dit moment heeft. Denk daarbij aan onze pensioenuitvoering in eigen huis, eenvoudige IT-systemen en één regeling om uit te voeren. Externe ontwikkelingen worden periodiek door ons besproken, onder andere aan de hand van risicorapportages. Zo kunnen we tijdig starten met de eventuele voorbereidingen voor implementatie. Grotere wijzigingen zoals het nieuwe pensioencontract monitoren we in formele projecten, waarbij binnen het project ook een periodieke analyse van de risico's plaatsvindt.

Expertise en bezetting

Voor de uitvoering van de pensioenregeling zijn expertise en competenties benodigd bij de uitvoeringsorganisatie en het bestuur. Voor de komende jaren is dat met het oog op het nieuwe pensioencontract extra belangrijk. Om de risico's op dit gebied te beheersen beschikt het pensioenfonds onder meer over een geschiktheidsbeleid. We organiseren periodieke zelfevaluatie. Daarnaast hebben we opleidings- en deskundigheidsplannen vastgesteld. We letten er ook op om aantrekkelijk te blijven als werkgever. Bij gelegenheid kopen we gericht kennis in, als dat niet leidt tot verlies van 'in control' zijn.

In 2021 hebben zich op het gebied van kennis en expertise geen problemen voorgedaan. Op het gebied van MVB en het nieuwe pensioencontract is geïnvesteerd in kennisontwikkeling binnen de organisatie.

Financiële markten

Dit is het risico dat onze financiële opzet ontoereikend is om de ambitie van een waardevast en betaalbaar pensioen te realiseren, bijvoorbeeld als gevolg van een langdurig lage rente of lager dan verwachte rendementen. Wij nemen bewust risico door te beleggen in risicovolle instrumenten zoals aandelen en credits en door een beperkte afdekking van het renterisico. Op de lange termijn ondersteunt dit het behalen van de ambities. Maar het gaat wel gepaard met onzekerheid (volatiliteit). We maken deze financiële risico's inzichtelijk in een ALM-studie en gebruiken daarbij diverse kengetallen (kans op korten, kans op opbouwkorting, pensioenresultaat) en risicomaatstaven. De meest recente ALM-studie is in 2020 afgerond, met een beperkte aanpassing van de beleggingsstrategie. We evalueren jaarlijks of de financiële opzet nog past binnen de risicohouding, intern maar ook als onderdeel van de jaarlijkse haalbaarheidstoets. De interne evaluatie van het strategisch financieel beleid heeft aangetoond dat de economische verwachtingen uit de ALM-studie van 2020 grotendeels zijn overtroffen in 2021. De actuele dekkingsgraad is daardoor in 2021 aanzienlijk hoger uitgekomen dan verwacht. De renteontwikkeling en de rendementen hebben zich binnen het gehanteerde betrouwbaarheidsinterval van 95% bewogen.

Informatiebeveiliging

Onze dienstverlening verloopt steeds meer digitaal. Deelnemers en pensioengerechtigden kunnen via een portaal mutaties in hun gegevens doorgeven, hun pensioen aanvragen of de financiële consequenties van toekomstige pensioenkeuzes berekenen. Dit past bij onze ambitie om laagdrempelig te zijn, een hoog serviceniveau te bieden en op de toekomstige

ontwikkelingen voorbereid te zijn.

Door digitalisering van de dienstverlening en het gebruik van clouddiensten (waaronder de kantoor-automatisering en pensioenadministratie) is het belang van de beheersing van de IT- en informatie-beveiligingsrisico's toegenomen.

Wij treffen diverse maatregelen om zowel de kans als impact van het informatiebeveiligingsrisico terug te brengen. Zo beoordelen we regelmatig of onze belangrijkste uitbestedingspartners op dit punt aan de eisen voldoen. De toegang tot ons bedrijfsnetwerk is goed beveiligd en we laten jaarlijks door een externe partij een penetratietest uitvoeren. Ook maken we periodiek back-ups en bewaren we deze zowel digitaal als fysiek, waardoor de kans op verlies van data als gevolg van ransomware of phishing wordt beperkt. Via e-learningmodules wordt het informatie-beveiligingsbewustzijn van medewerkers getraind waarmee eraan wordt bijgedragen dat medewerkers en bestuurders veilig met data omgaan.

We zijn ervan doordrongen dat blijvende aandacht voor dit onderwerp vereist is. In 2021 is gestart met de periodieke risicoanalyse waarbij onder andere kritisch wordt gekeken naar onze maatregelen voor het veilig omgaan met vertrouwelijke informatie. In 2021 hebben zich bij ons geen beveiligingsincidenten voorgedaan en waren er geen datalekken.

ESG: Maatschappelijk Verantwoord Beleggen

Als institutioneel belegger hebben wij ook een maatschappelijke verantwoordelijkheid. Daarom hebben we een beleid voor maatschappelijk verantwoord beleggen. Daarover kunt u hiervoor in dit bestuursverslag meer lezen. Dit beleid is mede gericht op het beheersen van risico's.

Ons pensioenfonds kan financiële verliezen lijden als gevolg van ESG-issues. Klimaatverandering kan bijvoorbeeld tot waardedalingen van bepaalde bedrijven leiden. In 2021 hebben we daarom een

analyse verricht naar de klimaatrisico's die het fonds loopt. Allereerst kunnen we micro- en macrorisico's onderscheiden. Met microrisico worden risico's bedoeld die specifieke sectoren of bedrijven raken, bijvoorbeeld omdat zij moeten overschakelen naar klimaatneutrale processen. Macrorisico's raken de hele economie, bijvoorbeeld als de kosten voor de energietransitie bij de consument terechtkomen en de koopkracht hierdoor terugloopt.

Er is nog geen eenduidige manier om klimaatrisico's te meten, mede door een gebrek aan data en de afhankelijkheid van politieke besluitvorming. In de microanalyse hebben we onder meer gekeken naar de CO₂-voetafdruk van de beleggingsportefeuille, waarmee sectoren en bedrijven kunnen worden geïdentificeerd die potentieel een groot transitierisico lopen. Ook hebben we een aantal stresstesten uitgevoerd om inzicht te krijgen in de ontwikkeling van de klimaatrisico's, waaronder bij vastgoed.

Nog lastiger in te schatten risico's zijn de macro-economische implicaties van de opwarming van de aarde en de kosten van de energietransitie. Het risico hangt sterk af van de mate waarin wereldwijd de politieke agenda voor de transitie wordt gecoördineerd waardoor de opwarming tot onder 2°C beperkt kan blijven. Bij goede coördinatie en een mondiaal gelijk speelveld kunnen er extra investeringen worden gedaan die goed zijn voor de welvaart en winsten van bedrijven. Het risico is het tegenovergestelde, want een te langzame transitie zal tot steeds meer fysieke schade leiden en duurder kunnen uitvallen. Bij het inschatten van de macro-economische effecten moet niet alleen geanalyseerd worden wat de effecten van beleidsplannen zijn, maar ook of deze werkelijk nageleefd zullen worden. Uit de analyse hebben we geconcludeerd dat het risico in financiële zin beperkt is.

In sommige bedrijven beleggen we niet vanwege meer principiële redenen. Dit komt onder andere tot

uitdrukking in onze ondertekening van het IMVB-convenant en het omarmen van de OESO-richtlijnen. Op dit specifieke deelgebied van ESG, met name onderzoek naar negatieve maatschappelijk effecten, werken we nog niet op het gewenste niveau (niet binnen de risicobereidheid). Het risico op betrokkenheid bij maatschappelijk onaanvaardbaar handelen en het reputatierisico zijn wel afgenomen door onze nieuwe MVB-maatregelen die vanaf 2022 operationeel worden. Denk hierbij aan actief engagement, een uitgebreider uitsluitingsbeleid, een expliciete ESG-beoordeling van externe vermogensbeheerders en investeringen in kennis binnen de organisatie.

Nieuw pensioenstelsel

De overgang naar een nieuw pensioencontract zal een grote impact hebben voor alle deelnemers en pensioengerechtigden, maar ook bestuurlijk en in de uitvoering. Uiterlijk per 1 januari 2027 moet er een nieuwe pensioenregeling zijn geïmplementeerd. Voor het pensioenfonds (en de sociale partners samen met gepensioneerden) betekent dit dat de komende jaren een aantal lastige besluiten moet worden genomen waarbij evenwichtige belangenafweging en uitlegbaarheid een prominente rol spelen. We hebben de belangrijkste risico's in kaart gebracht, zoals het risico dat wet- en regelgeving niet tijdig in voldoende mate duidelijk zal zijn, dat er onvoldoende draagvlak is onder alle deelnemers en pensioengerechtigden of dat er een mismatch is tussen verwachtingen en (verwachte pensioen)resultaten. Goede communicatie, zorgvuldige monitoring van wetgeving en een goed voorbereide transitie zijn voorbeelden van beheersmaatregelen waarmee we willen bijdragen aan een beheerste transitie naar een nieuw contract.

Reguliere evaluaties en analyses

Binnen het pensioenfonds wordt het beleggingsbeleid periodiek geactualiseerd. In het verslagjaar zijn de beleggingsbeginselen en het beleggingsplan inclusief het beleid op diverse deelonderwerpen geëvalueerd. In de Beleggingsbeginselen is verhelderd dat maat-

schappelijk verantwoord beleggen passend moet zijn bij onze doelstellingen en voorkeuren. De evaluatie van het Beleggingsplan heeft geleid tot een kleine verlaging van het risicoprofiel door een wijziging in de regioverdeling van aandelen (afname weging van emerging markets ten faveure van Verenigde Staten). We hebben ook de prestaties van een aantal externe vermogensbeheerders beoordeeld. Dit heeft geleid tot het ontslag van één partij. Een aantal evaluaties is doorgeschoven naar 2022 omdat restricties vanwege covid een fysiek bezoek aan de vermogensbeheerder niet mogelijk maakten. In 2021 is ook het intern beheer van de vastrentende waarden portefeuille en de Europese aandelenportefeuille geëvalueerd. Hieruit zijn geen bijzonderheden voortgekomen. Verder zijn analyses uitgevoerd met betrekking tot het inflatie-risico en de klimaatverandering/energietransitie. Het inflatiebeleid om strategisch geen expliciete inflatie-afdekking toe te passen is gehandhaafd, waarbij is gespecificeerd dat afhankelijk van de hoogte van de nominale renteafdekking een nieuwe evaluatie van het inflatiebeleid zal plaatsvinden.

Voor de niet-financiële risico's zijn risicobeoordelingen uitgevoerd, onder andere ten aanzien van de impact van covid-19 en ICT-risico's. Er hebben zich in 2021 geen operationele incidenten voorgedaan.

Compliance

De compliance officer is in de Incidentenregeling aangewezen als meldportaal voor integriteitsincidenten. Er zijn in 2021 geen meldingen ontvangen van integriteitsincidenten.

Interne audit

De sleutelfunctiehouder interne audit heeft in 2021 audits uitgevoerd op het gebied van vermogensbeheer (uitbesteding extern vermogensbeheer en backoffice processen), datakwaliteit pensioenen en informatiebeveiliging en cybersecurity. Hieruit zijn geen bijzonderheden voortgekomen.

Aangebrachte en geplande verbeteringen in het risicomanagementsysteem

Tijdens de ERB hebben we een aantal vervolgacties gedefinieerd. Dit mede naar aanleiding van een analyse van de effectiviteit en doelmatigheid van het risicobeheer. Een verbeteractie is om de risicobereidheid waar dit passend is verder uit te werken met meetbare risico-indicatoren. Verder zal worden gekeken naar verbeteringen in het integrale risicomanagement dashboard en zal invulling worden gegeven aan een risicomanagement volwassenheidsmeting.

Wij actualiseren het risicobeleid met een periodiciteit van drie jaar. Dat betekent dat ieder jaar op een aantal beleidsterreinen wordt gekeken of het risicomanagementbeleid nog voldoet of aanpassing behoeft vanwege veranderingen in de interne of externe omgeving. In het verslagjaar hebben we onder andere het risicobeleid, het business continuity plan (BCP) en het ICT-beleid geactualiseerd.

We hebben verbeteringen aangebracht rondom de inrichting en werking van het risico- en controle-raamwerk. In het raamwerk zelf is een rapportageproces opgenomen, zodat de betrouwbaarheid van rapportages expliciet kan worden aangetoond. Dit loopt nog door tot in 2022. Daarmee is het controle-raamwerk volledig ingericht. Verder hebben we verbeteringen aangebracht in het ICT-risico raamwerk.

Daarnaast nemen evaluaties een steeds belangrijkere plaats in binnen het risicomanagementsysteem van het pensioenfonds. Bij (zelf)evaluaties wordt met elkaar besproken of de besturing (bijvoorbeeld de werking van een commissie) of bepaalde veranderprojecten naar verwachting en tevredenheid hebben gewerkt, of de doelen zijn bereikt en of er verbeterpunten zijn voor een volgende keer. Dit stimuleert een lerende cultuur die bijdraagt aan een beheerste bedrijfsvoering.

TOEKOMSTPARAGRAAF

Strategie

Eind 2021 heeft het bestuur de strategie opnieuw bevestigd, daarbij zijn de volgende strategische prioriteiten gesteld.

De eerste is het nieuwe pensioencontract als gevolg van de invoering van de Wet toekomst pensioenen. Dit zal de komende jaren veel tijd een aandacht vragen. We streven naar een beheerste overgang naar het nieuwe pensioencontract. In de ontwerpfase zijn hiervoor eerst de sociale partners aan zet om de pensioenregeling naar hun wensen in te richten. In het verdere traject zal dit uitgewerkt en onderbouwd worden, met inachtneming van de toetsing op evenwichtigheid. Van sociale partners verwachten we ook voorstellen voor de financiering van de compensatie voor het afschaffen van de doorsnee-premie.

De tweede prioriteit is het doorontwikkelen van het MVB-beleid, onder de titel 'voor een duurzame toekomst'. Het pensioenfonds heeft in samenspraak met de achterbannen de keuze gemaakt voor de thema's 'klimaat als risico', 'klimaat als kans', 'gezonde leefomgeving' en 'goede arbeidsomstandigheden'. De doorontwikkeling is in lijn met de afspraken zoals vastgelegd in het IMVB-convenant en omvat onder meer het uitwerken van het uitsluitingsbeleid alsook het formuleren van een klimaatbeleid.

Tot slot is een strategische prioriteit de governance en het strategisch risicobeleid. Hieronder vallen onder andere het evalueren van het bestuursmodel en het doorontwikkelen van het strategisch risicomanagement.

Herstelplan

Het pensioenfonds heeft in 2021 een herstelplan ingediend bij DNB omdat de beleidsdekkingsgraad eind 2020 onder het vereiste niveau lag. Om de beleidsdekkingsgraad binnen de termijn van tien jaar weer op het niveau van de vereiste dekkingsgraad te

brengen worden de pensioenen, conform het financieel toetsingskader (FTK), bij een beleidsdekkingsgraad lager dan 110% niet verhoogd en worden de pensioenen gedeeltelijk verhoogd bij een beleidsdekkingsgraad tussen 110% en de grens voor toekomstbestendig indexeren (TBI). Dit herstelplan is goedgekeurd door DNB. In het herstelplan 2021 was de verwachting dat in 2021 de dekkingsgraad zou stijgen van 101,8% naar 110,4%. Uiteindelijk is de dekkingsgraad eind 2021 meer dan 15 procentpunten hoger uitgekomen op 125,6%. Dit wordt veroorzaakt door een hoger dan verwacht beleggingsrendement en een daling van de pensioenverplichtingen doordat de rente in 2021 is gestegen.

De beleidsdekkingsgraad van het fonds ligt eind 2021 onder de dekkingsgraad van het vereiste eigen vermogen (vereiste dekkingsgraad). In principe zouden we daarom een herstelplan in 2022 moeten indienen. Maar de actuele dekkingsgraad is op 31 december 2021 hoger dan de vereiste dekkingsgraad. Hierdoor zal de beleidsdekkingsgraad in het herstelplan 'automatisch' binnen één jaar stijgen tot boven het vereiste dekkingsgraad, zelfs zonder herstelkracht van het fonds. Om die reden heeft DNB aangegeven dat we in 2022 geen herstelplan hoeven in te dienen. Ultimo maart 2022 lag de beleidsdekkingsgraad boven de vereiste dekkingsgraad waardoor het fonds 'uit herstel' is.

Gegeven de restricties die vanuit het vigerende FTK worden opgelegd zijn er weinig beleidsmaatregelen waarmee het bestuur op dit punt invloed kan uitoefenen. Indien het fonds gebruik gaat maken van het transitie-FTK kunnen we reeds vanaf een beleidsdekkingsgraad van 105% volledig indexeren als hierdoor de actuele dekkingsgraad niet onder de 105% zakt.

Haalbaarheidstoets 2021

Het toetsen van de risicohouding gebeurt met de 'haalbaarheidstoets'. Met de door DNB voorgeschreven scenario's moet het pensioenfonds aantonen dat over een periode van 60 jaar de premie-inleg en het rendement op beleggingen samen voldoende zijn om de pensioenen te kunnen uitbetalen inclusief de beoogde toeslagen.

Met de dekkingsgraad per ultimo 2020 als uitgangspunt komt de mediaan van het pensioenresultaat uit op 100,2%. Het pensioenresultaat is de verwachte uitkering ten opzichte van de maximaal te bereiken uitkering op basis van prijsindexatie. Met dit resultaat wordt voldaan aan de toeslagambitie van het pensioenfonds. In het voorgeschreven slechtweerscenario komt het pensioenresultaat 25,9% lager uit. Dit is een minder grote afwijking dan het door het bestuur vastgestelde maximum van 35%. Hoewel de uitkomsten in 2021 een minder gunstig beeld geven dan in 2020, kan op basis van de in 2021 uitgevoerde haalbaarheidstoets nog steeds worden geconcludeerd dat de pensioenresultaten zich binnen de gestelde normen bevinden waarmee het feitelijk gelopen risico overeenkomt met de door de sociale partners vastgesteld risicohouding.

Oorlog in Oekraïne

Op 24 februari 2022 vielen Russische troepen Oekraïne binnen met militaire operaties op meerdere locaties. De gevolgen van de oorlog in Oekraïne en daaruit voortkomende sancties worden voor het kalenderjaar 2021 aangemerkt als gebeurtenissen na balansdatum die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie op balansdatum.

Bij het uitbreken van de oorlog was het directe belang in Russische aandelen € 8,5 miljoen. Daarnaast was er

een indirect belang via een aantal Emerging Market fondsen van € 10,3 miljoen. Het bestuur heeft besloten de directe belangen in Rusland te verkopen zodra dat kan.

Hoe een en ander zich verder ontwikkelt, is op dit moment onzeker. Belangrijk is uiteraard ook hoe de financiële markten wereldwijd reageren op de oorlog in Oekraïne en de mogelijke invloed hiervan op onze beleggingen. Diverse factoren spelen hierin een rol, waaronder de verschillende sancties van de Europese Unie en de Verenigde Staten tegen Rusland.

VERANTWOORDING RAAD VAN TOEZICHT

Inleiding

Op grond van de Pensioenwet houdt de Raad van Toezicht (RvT) toezicht op het beleid van het bestuur en de algemene gang van zaken in het pensioenfonds. De RvT is in ieder geval belast met het toezicht op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. Verder staat de RvT het bestuur met raad terzijde. Daarnaast kent de wet de RvT een aantal specifieke goedkeuringsrechten toe. Dit betreft onder meer het goedkeuren van het bestuursverslag en de jaarrekening, de profielschets voor bestuurders en het beloningsbeleid. Krachtens het reglement van de RvT evalueert de RvT bij het pensioenfonds jaarlijks het functioneren van het bestuur. De RvT oefent zijn toezicht uit met inachtneming van de VITP-Toezichtcode.

Verantwoording

De RvT baseert het oordeel over de gang van zaken binnen het pensioenfonds aan de hand van verschillende bronnen. De RvT heeft toegang tot vergaderstukken van het bestuur. Elk kwartaal vergadert de RvT met het bestuur en ook met het VO. De RvT is vertegenwoordigd bij het Achterbannenoverleg dat in principe tweemaal per jaar plaatsvindt. Elk van de leden van de RvT heeft vanaf medio 2021 waargenomen in vergaderingen van bestuur en commissies. Het beeld hieruit is gedeeld met de betreffende voorzitters en in een viertal sessies besproken met individuele bestuursleden. In het kader van de verdere voorbereiding van de verantwoording heeft de RvT eind 2021/begin 2022 (collectieve) gesprekken gevoerd met de leden van het bestuur, het MT van de uitvoeringsorganisatie, de drie sleutelfunctiehouders, de controlerend accountant en de manager bestuurszaken. De RvT heeft een Verslag van Bevindingen voor het bestuur alsmede een Verantwoordingsdocument voor de werkgever en het VO opgesteld. Deze zijn door de RvT met hen besproken.

In Q4 2021 heeft de RvT met externe begeleiding een zelfevaluatie gehouden. De rode draad hieruit is gedeeld met betrokkenen. Hier volgen geen bijzondere punten uit voort.

Algemene gang van zaken en het beleid van het bestuur

Het opereren van het pensioenfonds werd in 2021 wederom substantieel beïnvloed door de Corona-crisis. Deze impact betreft de governance-organen, de uitvoeringsorganisatie en de partijen waar essentiële onderdelen aan zijn uitbesteed. In 2021 hebben zich hierbij geen noemenswaardige problemen voorgedaan. De RvT is onder de indruk van de resultaten in 2021, de opvolging van de eerdere aanbevelingen van de RvT en de wijze waarop alle betrokkenen bijdragen aan het continu verbeteren van het fonds.

Onderdeel van de aansprekende resultaten in 2021 zijn met name de evenwichtige vaststelling van de premie 2021, een aanzienlijke toeslagverlening van 3,68% per 1 januari 2022 evenals de vorderingen van het bestuur bij strategische prioritaire onderwerpen (maatschappelijk verantwoord beleggen, Wet toekomst pensioenen en bestuurlijke effectiviteit). Vanwege de aard van de opdracht voor een pensioenfonds is deze echter nooit af. De suggesties in deze bijdrage moeten vooral in die context worden gezien.

Besturing en bestuurlijke prioriteiten

Het beleid van SPH is naar het oordeel van de RvT in het algemeen op orde. De uitvoering van het bestuursbeleid verloopt goed. In 2021 is het interne programma voor verbetering van de bestuurlijke effectiviteit afgerond. De RvT heeft de in 2020 ingezette verbetering inzake de bestuurlijke effectiviteit ook in 2021 waargenomen en vastgesteld dat deze verder is uitgebouwd. De RvT ziet dit als een lopend prioritair aandachtsgebied dat voortdurend aandacht behoeft en heeft verschillende suggesties met het bestuur gedeeld, met het oog op continuering en uitbouw

hiervan, binnen het bestuur en gericht op de relatie met de fondsorganen en de uitvoeringsorganisatie.

In 2021 is een aantal substantiële stappen gezet op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen. De RvT juicht de voorbereiding door TSN / SPH van de WTP toe. De voorbereiding van de keuzes wordt naar de observatie van de RvT op dit moment met passende urgentie en aandacht opgepakt. De druk uit hoofde van de WTP op het Bestuur neemt in de aanloop naar 2027 substantieel toe. De RvT verwacht in dit kader dat het bestuur de impact op het tijd-beslag/capaciteit en de professionaliteit (kennis en kunde) van bestuurders beziet.

Evenwichtige belangenafweging en de premievaststelling

Het bestuur weegt de belangen van alle betrokken in en bij het pensioenfonds in de ogen van de RvT evenwichtig af. Het bestuur heeft in 2021 de premie 2021 op evenwichtige wijze en met prudente uitgangspunten vastgesteld. De verbetering van de financiële positie in 2021 maakte zoals gezegd een aanzienlijke toeslagverlening mogelijk, waarbij in de ogen van de RvT het bestuur de belangen evenwichtig heeft afgewogen en een prudente uitkomst resulteert.

Adequate risicobeheersing en IORP-II

De RvT heeft in algemene zin voldoende comfort bij de risicobeheersing binnen het pensioenfonds. Twee keer per jaar wordt een IRM-dashboard in het Bestuur besproken, met daarin een expliciete inbreng van de sleutelfunctiehouder risicomanagement en een passage over bestuurlijke risico's. In 2021 is het ERB-proces afgerond en een einddocument opgeleverd. De RvT waardeert het doorwrochte karakter hiervan en heeft diverse suggesties gericht op verdieping en een grotere meerwaarde hiervan met het bestuur uitgewisseld. Deze observaties liggen in het verlengde van de eerdere constatering van de RvT dat de sleutelfunctiehouder risicomanagement zijn inspanningen meer kan toespitsen op de

strategische risico's, resulterend in een scherper en dieper oordeel specifiek op deze risico's.

De in 2021 door de sleutelfunctiehouder internal audit opgeleverde audits zijn adequaat en vooral gericht op het inventariseren van de werking van bestaande controls vanuit het perspectief van de derde lijn. Naar voren toe ligt de uitdaging op verlegging van de focus naar een review van de beheersing op een meer strategisch niveau, conform de inbreng van de RvT in het vorige jaarverslag.

De inrichting van de compliancefunctie door het Nederlands Compliance Instituut (NCI) functioneert naar behoren en weerspiegelt een volwassen invulling van de compliancefunctie.

Stand van zaken bij vaststelling van deze verantwoording

De RvT juicht het toe dat het bestuur de opvolging van de eerdere aanbevelingen over 2020 in 2021 voortvarend heeft opgepakt. Er resteert een beperkte follow-up die onderdeel is van het reguliere proces.

Naleving Code Pensioenfondsen

Conform norm 47 van de Code pensioenfondsen betreft de RvT deze bij de uitoefening van haar taak. De RvT heeft van het bestuur een overzicht van de Toepassing van de Code Pensioenfondsen ontvangen. Het beeld van de naleving wijkt niet af van voorgaande jaren. De RvT heeft geen verdere opmerkingen.

Aanbevelingen

Gebruikelijk is dat de RvT een aantal suggesties voor verdere ontwikkeling aan het bestuur aanreikt. Dit jaar hebben deze vooral betrekking op de governance (verkrijgen van draagvlak voor veranderingen in de organisatie, meer aandacht voor non-verbale communicatie), de toegevoegde waarde van de sleutelfuncties risicomanagement en internal audit alsmede de impact van de WTP op de capaciteit en kennis van bestuurders.

17 mei 2022

P.J.M. Akkermans
M.E.A. van Boom (voorzitter)
H.J.P. Strang

REACTIE BESTUUR

Het bestuur heeft met veel belangstelling kennisgenomen van de inbreng van de RvT, gebaseerd op het Verslag van Bevindingen 2021. De RvT heeft onder meer op basis van (collectieve) gesprekken met leden van het bestuur voorlopige bevindingen opgesteld. Deze zijn met het bestuur besproken en daarna definitief vastgesteld. De RvT heeft aan de hand hiervan verantwoording afgelegd aan de werkgever en aan het VO.

Het bestuur is verheugd over de positieve appreciatie van de RvT over de resultaten in 2021, de opvolging van de aanbevelingen en de bijdrage van alle betrokkenen aan het continu verbeteren van het pensioenfonds. Het bestuur herkent de observatie van de RvT dat de impact van Corona ook in 2021 zonder noemenswaardige problemen is opgevangen. De passages van de RvT inzake evenwichtige belangenafweging en risicobeheersing ziet het bestuur als een stimulans om door te gaan op de ingeslagen weg.

De strategische prioritaire onderwerpen MVB en WTP hebben in 2021 veel aandacht van het bestuur gevergd, dit blijft naar verwachting de komende jaren ook het geval. Conform de reactie van het bestuur in het vorige jaarverslag is het onderwerp governance inmiddels onderdeel van het reguliere proces. De specifieke suggesties van de RvT worden daarin meegenomen. De ontwikkelrichting voor de sleutelfunctiehouders internal audit en risicomanagement spoort op zich met de weg die het bestuur wil bewandelen.

In 2021 heeft het pensioenfonds in het algemeen, en het bestuur in het bijzonder, veel baat gehad bij de werkrelatie met de RvT. Uitgekeken wordt naar de samenwerking in de komende periode.

IJmuiden, 17 mei 2022

VERSLAG VERANTWOORDINGSORGAAN

Hoofdtaken Verantwoordingsorgaan

Het Verantwoordingsorgaan (VO) heeft als hoofdtaken:

- Verantwoording afnemen van het bestuur over het gevoerde beleid en de gemaakte beleidskeuzes voor de toekomst. Over het afgelopen boekjaar deed het VO dit aan de hand van het jaarverslag en andere informatie, waaronder de jaarlijkse rapportage van de Raad van Toezicht (RvT).
- Adviestaak met betrekking tot de in het reglement VO vastgelegde thema's.
- Goedkeuringsbevoegdheid over fundamentele wijzigingen van het fonds.

Dit verslag van het VO en de reactie daarop van het bestuur zijn op 17 mei 2022 besproken met het bestuur.

Verantwoordingsorgaan 2021

De heer S. Meles is in juli als aspirant-lid toegetreden tot het bestuur en heeft het VO verlaten. Per 1 juli 2021 is de heer W. de Groot voorgedragen als lid van de werknemersgeleding en toegetreden tot het VO als aspirant-lid en is vervolgens per 6 juli 2021 benoemd als lid. Per 1 juli heeft de heer E. Nachbar (voorzitter) het VO verlaten en is de heer V. Ritman toegetreden tot het VO. Door het vertrek van de voorzitter heeft het VO uit haar midden mevrouw S. Vooijs tot nieuwe voorzitter gekozen. Op voordacht van het opvolgingsplatform is de heer R. Leerink medio november als aspirant-lid toegetreden tot het VO.

Interne VO-aangelegenheden

Er is vanuit het VO en het opvolgingsplatform aandacht gevraagd voor de doorstroming van VO-leden naar bestuur. Door het relatief hoge verloop van VO-leden in het afgelopen jaar zijn sociale partners en ook pensioengerechtigden, vanuit het opvolgingsplatform, actief op zoek gegaan naar het vullen van de pijplijn door mensen te benaderen en informatiesessies te organiseren. Ter voorbereiding op hun toekomstige taak hebben negen mogelijke aspirant VO leden de

SPO-A opleiding gevolgd. Om alle VO leden te laten functioneren op SPO-A kennis niveau is één VO lid nog bezig met deze opleiding.

Governance

In 2020 is aandacht besteed aan de relatie tussen VO en bestuur. In 2021 zijn we doorgegaan met de afgesproken manier van werken en is de werkrelatie verder versterkt. De nieuwe manier van werken, waarbij werkgroepen van het VO verdiepende gesprekken per onderwerp hebben met meestal een afvaardiging uit bestuur en uitvoeringsorganisatie, wordt door het VO waardevol gevonden. Dit geeft het VO meer inzicht en kennis maar draagt ook bij aan een goede werkrelatie.

Het VO heeft waargenomen dat maatregelen zijn genomen om de bestuurlijke effectiviteit te verhogen. Zo hebben de positieve ervaringen met de rol van interim-manager bestuurszaken geleid tot het bestuursbesluit om een vaste manager bestuurszaken aan te stellen.

De komende periode zal de voorbereiding van het invoeren van de WTP (Wet Toekomst Pensioenen) veel van het bestuur eisen. Het VO vindt het daarom belangrijk dat de ingeslagen weg van verbeterde bestuurlijke effectiviteit voortgezet wordt waarbij voor alle betrokkenen de rollen en verantwoordelijkheden helder zijn. Daarnaast wil het VO dat de geïmplementeerde veranderingen, inclusief de manager bestuurszaken, in de loop van 2022 geëvalueerd worden.

Indexatie

De beleggingen van SPH hebben het in 2021 goed gedaan met een netto (na kosten) rendement van 8,2%. Het resultaat, daarbij tevens geholpen door de stijgende rente, is geweest dat de beleidsdekkingsgraad vanaf begin april hoger was dan de grens voor toeslagverlening van 110%. De beleidsdekkingsgraad

is verder gestegen naar 119,5% eind december. Door wijziging van het toetsmoment en de referentie periode voor indexatie kon een indexatie worden toegekend van 3,68% voor alle deelnemers en pensioengerechtigden.

Bestuur ambitie

Het VO is verheugd over de toeslagverlening van 3,68% welke hoger ligt dan bij vele andere pensioenfondsen het afgelopen jaar. Hierbij stelt het VO wel vast dat deze met de huidige inflatie onvoldoende is om het verlies aan koopkracht te compenseren. De ambitie van een waardevast pensioen wordt ondanks de relatief hoge indexatie nog steeds niet gerealiseerd.

Strategisch beleggingsbeleid

Op voorstel van het bestuur is besloten om de halfjaarlijkse evaluatie van het strategische beleggingsbeleid die het VO voorheen kreeg, te vervangen door een jaarlijkse evaluatie en een verdiepingssessie over een bepaald thema. Deze meer inhoudelijke sessies zijn een goede aanvulling op de voortaan jaarlijkse evaluatie. De eerste ervaring van het VO met deze nieuwe opzet zijn positief.

Voortvloeiend uit IORP-2 wetgeving is door het bestuur een eigen risicobeoordeling (ERB) opgesteld. Deze is gebaseerd op uitgangspunten geformuleerd door DNB en de Pensioenfederatie en verder op SPH-informatie zoals de Strategische Risico Analyse (SRA). De ERB is in augustus aangeboden aan DNB. Een interactieve sessie met het bestuur over dit onderwerp is door het VO gewaardeerd en heeft de kennis over risicobeoordeling in het VO verder verbeterd.

Premie en uitvoeringsovereenkomst

Begin 2022 hebben sociale partners een akkoord bereikt dat heeft geresulteerd in een feitelijke premie van 29,5%.

Het bestuur heeft het verwacht rendement ten behoeve van de gedempte kostendekkende premie, berekend binnen de kaders van de Commissie Parameters (Dijsselbloem 2019) inclusief de rekenrente (RTS per 30 september 2020). Het verwacht rendement is daarbij gedaald van 5,1% naar 3,6%. Dit heeft geleid tot een hogere gedempte kostendekkende premie. Deze is voor 2021 uitgekomen op 28,6% en voor 2022 op 28,7% terwijl deze in 2020 nog op 22,7% lag.

Op 20 april 2022 heeft het VO unaniem positief geadviseerd over zowel de feitelijke als de gedempte kostendekkende premie voor 2022.

Voor de gewijzigde uitvoeringsovereenkomst als gevolg van wijzigingen in het pensioenreglement is begin 2022 ook een positief advies gegeven.

Ontvangen adviesaanvragen van het Bestuur

27-1-21 ontvangen adviesaanvraag premie 2021

24-3-21 ontvangen adviesaanvraag gewijzigde uitvoeringsovereenkomst

25-11-21 ontvangen adviesaanvraag concept-profiel schets 2021 Raad van Toezicht

20-4-22 ontvangen adviesaanvraag premie 2022

21-4-22 ontvangen adviesaanvraag gewijzigde uitvoeringsovereenkomst

Raad van Toezicht

Nadat in 2020 uitgebreid aandacht is besteed aan 'verantwoording afnemen van het bestuur', heeft het VO in 2021 eenzelfde soort interne discussie gehad over 'verantwoording afnemen van de RvT'.

Besproken is hierbij hoe wij onze rol zien ten opzichte van de RvT, wat onze verwachtingen zijn en hoe we de formele overlegstructuur willen inrichten. Ons beeld daarover wilden we graag in een face-to-face gesprek met de RvT bespreken om tot een gezamen-

lijk beeld en afspraken te komen. Vanwege corona is deze face-to-face meeting verzet naar het eerste kwartaal van 2022.

Afgelopen jaar werd het VO verrast door opmerkingen van de RvT in de formele rapportage. Afgesproken is dat alle onderwerpen tijdens de vergaderingen besproken worden om verrassingen te voorkomen.

VO-leden hebben input gegeven op de zelfevaluatie van de RvT die dit jaar heeft plaatsgevonden. De bespreking van deze evaluatie zal in het eerste kwartaal van 2022 volgen.

Wet Toekomst Pensioenen (WTP)

Bestuur en VO hebben afgesproken om kennis-opbouw rond de WTP voorlopig samen vorm te geven. Het VO heeft zodoende deelgenomen aan meerdere kennissessies die vanuit het bestuur met ondersteuning vanuit de uitvoeringsorganisatie zijn georganiseerd. Deze kennissessies en de gesprekken met bestuur en uitvoeringsorganisatie over dit onderwerp zijn door het VO positief ervaren.

Vanwege de complexiteit van de overgang naar het nieuwe systeem heeft het VO de nodige zorgen over de communicatie naar alle deelnemers. Het gaat daarbij onder andere over het gefundeerd kunnen toetsen van de risicobereidheid. Deze zorg is besproken met het bestuur.

Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB)

Het bestuur heeft dit jaar grote stappen gezet in dit complexe dossier. SPH geeft prioriteit aan actieve beïnvloeding van het beleid van bedrijven waarin wordt belegd boven te sterke focus op uitsluiten. Uitgangspunt is dat SPH op deze manier meer invloed heeft om tot een positieve verandering van MVB te komen. Op dit zogenoemde engagement-beleid zijn

het afgelopen jaar de eerste stappen gezet.

Het VO is onder de indruk van de gedegen opzet van het actieplan en de voortvarende implementatie het afgelopen jaar. Ook komend jaar zal dit onderwerp veel aandacht krijgen. Het VO heeft er vertrouwen in dat de volgende fase van het MVB-beleid net zo voortvarend geïmplementeerd zal worden.

Oordeel VO

Alles overziend komt het VO voor het boekjaar 2021 tot een positief eindoordeel over het door het bestuur gevoerde beleid en over de toeslagverlening van 3,68% in het bijzonder. Het VO is tevreden over de verbeterde samenwerking tussen bestuur en VO. Daarnaast wil het VO waardering uitspreken voor de toewijding en expertise van de uitvoeringsorganisatie.

Voor de komende jaren staat het fonds voor grote uitdagingen vooral als het komt tot implementatie van een nieuwe pensioenregeling waarvan de parlementaire behandeling thans is begonnen.

REACTIE BESTUUR

Het bestuur neemt met genoeg kennis van het verslag van het VO, met het daarin opgenomen positieve oordeel en de opbouwende inbreng van het VO bij het Jaarverslag 2021. Op 17 mei 2022 is dit verslag en de reactie van het bestuur met het VO besproken. Hieronder volgt de reactie van het bestuur.

Algemeen en governance

Het bestuur herkent het beeld dat de eerdere aandachtspunten bij de governance inmiddels adequaat zijn geadresseerd. Dit betreft zowel de interne gang van zaken binnen het bestuur als de relatie met onder meer het VO.

Onderdelen van de wijziging in de interne werkwijze zijn een nieuwe rolverdeling bestuur/commissies/MT van de uitvoeringsorganisatie (verdelingsprincipes) alsook de structurele invulling van de manager bestuurszaken. Eén en ander wordt in de loop van 2022 geëvalueerd.

De nieuwe wijze van opereren van het VO, zoals het werken met kennisgroepen en het opvolgingsbeleid, draagt bij aan een effectieve inrichting van de governance van het pensioenfonds. De kennissessies die met het VO zijn gehouden (onder meer over de evaluatie strategisch beleggingsbeleid en de Eigen-risicobeoordeling) en de waardering vanuit het VO hiervoor illustreren dit.

Financiële positie, premie en toeslagverlening

Door de gestegen rente en de positieve beleggingsresultaten (nettorendement van 8,2%) is de financiële positie van het pensioenfonds in 2021 substantieel verbeterd. Het VO heeft positieve adviezen gegeven over de premie (2021 en inmiddels ook voor 2022). Het bestuur heeft met ingang van 1 januari 2022 een

toeslagverlening van 3,68% kunnen toekennen. Dit percentage ligt hoger dan bij andere pensioenfonds en maar lager dan het percentage dat spoort met volledige toeslagverlening op basis van de consumenten-prijsindex.

Strategische prioritaire onderwerpen

Het VO memoreert in haar reactie enkele behartigenswaardige zaken inzake de strategische prioritaire onderwerpen van het pensioenfonds.

Inzake de WTP hebben de gezamenlijke kennissessies bijgedragen aan kennisverbreding en -verdieping, ook bij het VO. Dit is ook nodig met het oog op de rol van het VO bij de WTP. Het aandachtspunt inzake de risicobereidheid wordt onderkend.

Het bestuur is verheugd over de appreciatie bij het VO voor het MVB-beleid, met het VO is het bestuur van mening dat dit de komende jaren inspanningen blijft vergen.

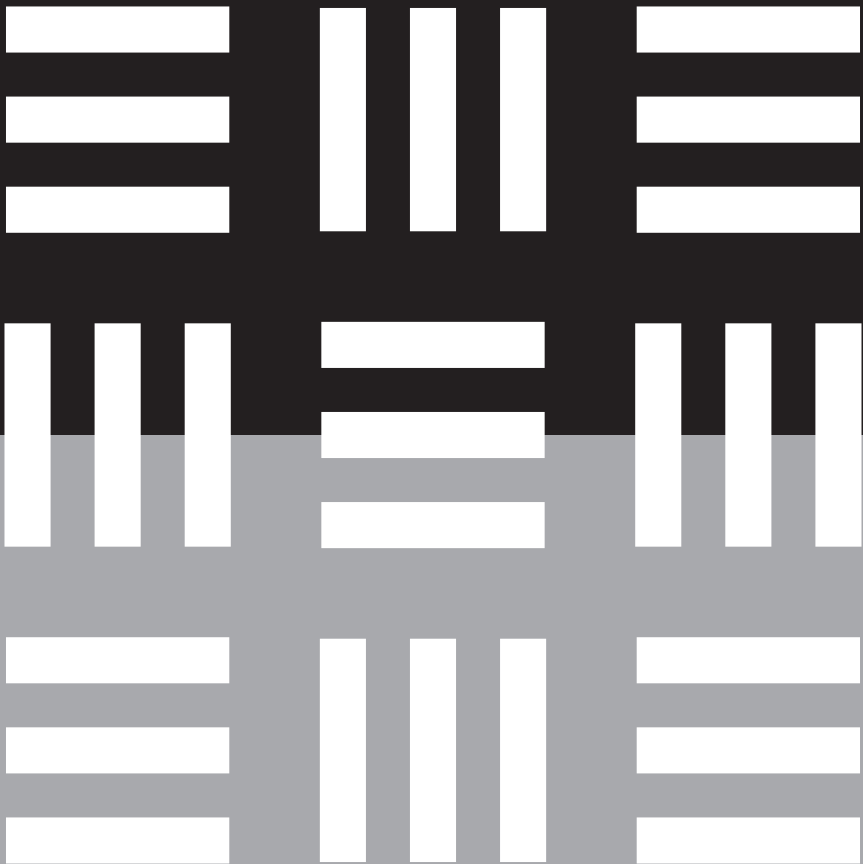
Overig en afsluiting

Het bestuur stelt de positieve adviezen van het VO over de wijzigingen in de uitvoeringsovereenkomst op prijs. In 2021 heeft het VO ook een advies uitgebracht over enkele aanpassingen in de profielschets van de Raad van Toezicht, deze is vervolgens definitief vastgesteld. Het bestuur heeft kennisgenomen van de passages over de uitwisseling tussen het VO en de Raad van Toezicht.

Tot slot herkent het bestuur de uitdagingen zoals deze voor de komende jaren door het VO worden geschetst, in de overtuiging dat de opbouwende relatie met het VO een goede basis biedt om deze veranderingen gezamenlijk in te vullen.

IJmuiden, 17 mei 2022

JAARREKENING

BALANS PER 31 DECEMBER

in miljoen €

Na bestemming van saldo van baten en lasten.

		31-12-2021	31-12-2020
ACTIEF			
Beleggingen voor risico pensioenfonds	(1)		
– Vastgoedbeleggingen		749	608
– Aandelen		4.467	4.311
– Vastrentende waarden		4.991	4.367
– Derivaten		514	742
		10.721	10.028
Beleggingen voor risico deelnemers	(1)	3	3
Herbelegging van ontvangen cash collateral	(2)	165	431
Vorderingen en overlopende activa	(3)	57	37
Overige activa	(4)	1	1
TOTAAL ACTIEF		10.947	10.500
PASSIEF			
Stichtingskapitaal en reserves	(5)		
– Stichtingskapitaal en algemene reserve		2.176	803
– Bestemmingsreserve		6	33
		2.182	836
Technische voorzieningen			
– Voor risico pensioenfonds	(6)	8.488	9.155
– Voor risico deelnemers	(7)	3	3
		8.491	9.158
Overige schulden en overlopende passiva	(8)	274	506
TOTAAL PASSIEF		10.947	10.500

* De bij de posten vermelde nummers (-) verwijzen naar de toelichting op de balans vanaf pagina 45.

STAAT VAN BATEN EN LASTEN

in miljoen €

	2021	2020
BATEN		
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers (9)	139	133
Premiebijdragen voor risico deelnemers	1	-
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen/deelnemers (10)	812	598
TOTAAL BATEN	952	731
LASTEN		
Pensioenuitkeringen	272	266
Pensioenuitvoeringskosten	5	5
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfondsen		
– Pensioenopbouw	200	171
– Toeslagen	49	-
– Rentetoevoeging	-49	-27
– Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten (11)	-278	-272
– Wijziging markttrente	-580	1.020
– Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	5	-
– Langleven	-	-262
– Overige actuariële resultaten	-14	-19
	-667	611
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers	1	-
Saldo overdrachten van rechten (12)	-5	-
TOTAAL LASTEN	-394	882
SALDO VAN BATEN EN LASTEN	1.346	-151

* De bij de posten vermelde nummers (-) verwijzen naar de toelichting op de staat van baten en lasten vanaf pagina 54.

	2021	2020
BESTEMMING SALDO VAN BATEN EN LASTEN		
Stichtingskapitaal en algemene reserve	1.373	-182
Bestemmingsreserve	-27	31
TOTAAL STICHTINGSKAPITAAL EN RESERVES	1.346	-151

KASSTROOMOVERZICHT

in miljoen €

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

		2021	2020
Kasstroom uit pensioenactiviteiten			
– Ontvangen premies		140	132
– Ontvangen in verband met overdracht van rechten	(12)	6	2
– Betaalde pensioenuitkeringen	(11)	-272	-272
– Betaald in verband met overdracht van rechten	(12)	-1	-2
– Betaalde pensioenuitvoeringskosten	(11)	-5	-5
TOTAAL		-132	-145
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten			
– Verkopen en aflossingen van beleggingen	(1)	3.3312	2.818
– Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	(10)	202	203
– Aankopen beleggingen	(1)	-3.362	-2.857
– Betaalde vermogensbeheer- en transactiekosten	(10)	-20	-19
TOTAAL		132	145
MUTATIE IN DE LIQUIDE MIDDELEN		–	–

* De bij de posten vermelde nummers (-) verwijzen naar de toelichting op de balans vanaf pagina 45 of de toelichting op de staat van baten en lasten vanaf pagina 54.

TOELICHTING OP DE JAARREKENING

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Inleiding

Het doel van Stichting Pensioenfonds Hoogovens, statutair gevestigd te IJmuiden, kantoorhoudend aan de Wijckermolen 202 te Beverwijk en als ondernemingspensioenfonds ingeschreven in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 41222617 (het pensioenfonds), is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden. Het pensioenfonds is erop gericht om de pensioenovereenkomst zoals vastgelegd in het pensioenreglement uit te voeren onder de voorwaarden van de uitvoeringsovereenkomst. Alle bedragen zijn vermeld in miljoenen euro's, de functionele valuta van het pensioenfonds, tenzij anders is vermeld. Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2021, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2021.

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen, opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving. Het bestuur heeft op 17 mei 2022 de jaarrekening opgemaakt. Vervolgens heeft de RvT dit besluit goedgekeurd.

Continuïteitveronderstelling

Bij het opstellen van de jaarrekening is er van uitgegaan dat het pensioenfonds haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten zonder noodzaak of intentie tot liquidatie of staking van alle bedrijfsactiviteiten. Het pensioenfonds kan in geval van een crisis de voortgang van kritische processen, zoals de uitbetaling van de pensioenen en het vermogens-

beheer, voortzetten. Dit geldt ook voor de materiële processen die zijn uitbesteed aan (strategische) leveranciers. De liquiditeit van het pensioenfonds is niet in het geding.

De uitbraak van het COVID-19 virus (coronavirus) vanaf het vroege voorjaar van 2020, de wereldwijde verspreiding van het virus en de daarbij behorende overheidsmaatregelen waren per jaareinde 2021 nog steeds aan de orde en hebben in 2021 geen negatieve impact gehad op het functioneren van het pensioenfonds.

De oorlog in Oekraïne is niet van invloed op de continuïteit van het pensioenfonds. Wij hebben relatief weinig belangen in Rusland en Oekraïne, waardoor de directe impact op het belegd vermogen voor ons beperkt is.

Algemeen

Voor zover hieronder niet anders is aangegeven, vindt waardering plaats op basis van reële waarde. Alle in een vreemde valuta luidende bedragen zijn omgerekend in euro's tegen de per balansdatum geldende valutakoersen. Verschillen, ontstaan door afwijkingen ten opzichte van de aan het eind van het voorafgaande jaar gehanteerde koersen, worden verwerkt in de beleggingsopbrengsten. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum. De toedeling van het belegd vermogen naar beleggingscategorieën is geschied op het niveau van individuele beleggingsportefeuilles of vermogensbeheerders. Voor jaarrekeningposten waarvan de presentatie in het boekjaar is gewijzigd ten opzichte van het voorgaand boekjaar worden de vergelijkende cijfers voor vergelijkingsdoeleinden aangepast.

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van waarde. Transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post 'Nog af te wikkelen transacties'. Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien:

- Indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft;
- In de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Door het bestuur gevormde oordelen bij toepassing van de grondslagen die belangrijke gevolgen hebben voor de jaarrekening, hebben met name betrekking op de beleggingen voor risico pensioenfonds/deelnemers en de technische voorzieningen.

Verbonden partijen

Er is sprake van een relatie van verbonden partijen tussen de bestuurders en werknemers van het pensioenfonds met de bij het pensioenfonds aangesloten ondernemingen.

De bezoldiging van bestuurders wordt nader toegelicht op pagina 59. Het pensioenfonds heeft geen leningen verstrekt aan (voormalige) bestuurders. Ook heeft het pensioenfonds geen vorderingen op (voormalige) bestuurders. Bestuurders en medewerkers van het pensioenfonds die een dienstverband hebben met Tata Steel Nederland nemen deel aan de pensioenregeling van het pensioenfonds conform de geldende reglementen. Dit geldt evenzeer voor bestuurders die een pensioenuitkering van het pensioenfonds ontvangen.

Het pensioenfonds heeft een uitvoeringsovereenkomst met de aangesloten werkgevers waarin de wederzijdse verhouding is geregeld. Het bestuur stelt jaarlijks de premie vast op basis van de verwachte rendementen. In de uitvoeringsovereenkomst ligt onder andere vast welke premies de ondernemingen maximaal dienen te betalen. De uitvoeringsovereenkomst kent geen bepalingen die de aangesloten werkgevers verplichten om tekorten bij het pensioenfonds aan te vullen. Indien in enig jaar de maximale premie lager is dan de kostendeckende premie dan kan het pensioenfonds de opbouw van pensioenaanspraken in dat jaar verlagen.

De per 31 december 2021 aangesloten werkgevers zijn:

- Tata Steel Nederland B.V.
- Tata Steel IJmuiden B.V.
- Tata Steel Nederland Technology B.V.
- Tata Steel Nederland Services B.V.
- Danieli Corus B.V.

BELEGGINGEN VOOR RISICO PENSIOENFONDS/DEELNEMERS

Beleggingen voor risico van het pensioenfonds en voor risico van de deelnemers zijn op gelijke wijze gewaardeerd. Lopende interest posities en nog af te wikkelen transacties uit hoofde van beleggingen zijn verantwoord als onderdeel van de marktwaarde van de desbetreffende beleggingscategorie.

Vastgoedbeleggingen

Deze portefeuille bestaat uit extern beheerde vastgoed portefeuilles.

Direct vastgoed

De belegging in direct vastgoed wordt gewaardeerd tegen de laatst bekende WOZ-waarde. Resultaten door wijziging in reële waarde worden in de staat van baten en lasten verantwoord.

Beursgenoteerd

De waardering van beursgenoteerd vastgoed en infrastructuur beleggingsentiteiten geschiedt tegen beurswaarde per balansdatum.

Niet beursgenoteerd

De waardering van niet beursgenoteerd vastgoed en infrastructuur beleggingsentiteiten geschiedt op basis van de laatste taxatiewaardes. Vrijwel alle participaties worden jaarlijks getaxeerd op reële waarde.

Aandelen

Hiertoe behoren aandelen, converteerbare obligaties en financiële instrumenten met de karakteristieken van aandelen, alsmede de aan deze beleggingscategorie toe te rekenen liquide middelen en deposito's. De waardering geschiedt tegen beurswaarde inclusief betaalbaar gesteld dividend, voor

zover het de converteerbare obligaties betreft vermeerderd met de lopende rente op de balansdatum. De reële waarde van niet-beursgenoteerde aandelen en participaties in beleggingsinstellingen is gebaseerd op het aandeel dat het pensioenfonds heeft in het eigen vermogen van het niet-beursgenoteerde aandeel per balansdatum.

Vastrentende waarden

Hieronder vallen obligaties, leningen, hypotheek en financiële instrumenten met de karakteristieken van vastrentende waarden, alsmede de aan deze beleggingscategorie toe te rekenen liquide middelen en deposito's. Waardering geschiedt tegen beurskoers plus lopende rente op de balansdatum. In het geval er geen beurskoers beschikbaar is, geschiedt waardering tegen de contante waarde van de toekomstige termijnen van rente en aflossing. De contante waarde wordt bepaald op basis van een rekenrente die gelijk is aan de geldende marktrente van soortgelijke instrumenten met een gelijke looptijd.

Derivaten

Derivaten worden opgenomen tegen reële waarde, te weten de relevante marktnotering of, als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingsmodellen. De waardering van de Total return swap (TRS) geschiedt met behulp van een marktconform en toetsbaar waarderingsmodel. In dit model wordt rekening gehouden met het kredietrisico, de waarde van het onderpand, de door het pensioenfonds ontvangen vergoeding, overige specifieke contractvoorwaarden en eventuele feitelijke markttransacties nabij de balansdatum. Positieve posities uit hoofde van derivaten contracten ultimo het verslagjaar zijn gepresenteerd onder de derivaten. Negatieve posities zijn gepresenteerd onder overige schulden en overlopende passiva.

Herbelegging van ontvangen cash collateral

Ontvangen zekerheden kunnen worden herbelegd in geldmarktfondsen met een Aaa-rating met de mogelijkheid om dagelijks in of uit te treden alsmede in kortlopende (maximaal 12 maanden) covered bonds uit core eurolanden met een Aaa-rating. Waardering vindt plaats conform vastrentende waarden.

Vorderingen en overlopende activa, overige schulden en overlopende passiva

Vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventueel noodzakelijke geachte voorzieningen. Vorderingen en overlopende activa alsmede overige schulden en overlopende passiva worden onderscheiden van vorderingen en schulden in verband met beleggingstransacties. Deze zijn opgenomen onder de beleggingen.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Onder liquide middelen zijn opgenomen die kasbanktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd hebben korter dan twaalf maanden. Deze worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties zijn gepresenteerd onder de beleggingen.

Stichtingskapitaal en reserves

Stichtingskapitaal en reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds, volgens de van toepassing zijnde

waarderingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen. Er is een bestemmingsreserve gevormd uit de extra ontvangen premie boven de gedempte kostendekkende premie. Deze extra premie is bestemd voor toeslagverlening aan deelnemers. Aan deze bestemmingsreserve wordt beleggingsrendement toegerekend.

Voorziening pensioenverplichtingen

De voorziening voor pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op reële waarde. De reële waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de pensioenaanspraken en -rechten. Bij de berekening van de pensioenverplichtingen is uitgegaan van de geldende pensioenreglementen en van de pensioenaanspraken die kunnen worden toegerekend aan de tot de balansdatum verstreken deelnemingsperiode. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisstijgingen en alleen de onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn opgenomen. De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen:

- De door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per de balansdatum;
- De rentetoevoeging vindt plaats op basis van de nominale rente met een looptijd van een jaar zoals opgenomen in de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur aan het einde van het vorige boekjaar. De rente wordt berekend over de beginstand en de mutaties gedurende het jaar;
- Sterftegrondslagen op basis van Prognosetafel AG2020 met als startjaar 2022. Sterftekansen zijn gecorrigeerd op basis van ervaringssterfte. De correctiefactoren voor ervaringssterfte zijn gebaseerd op de Willis Towers Watson Standaard Rapportage (ervaringssterftemodel 2020) met voor elke leeftijd een specifieke correctiefactor met onderscheid in geslacht en hoofd- en medeverzekerde. De sterftekansen voor wezen zijn op nul gesteld. Voor de nettopensioenregeling wordt een van de basisregeling afwijkende ervarings-

sterfte toegepast;

- Voor alle verzekerden geldt het systeem van bepaalde partner;
- Alle mannen zijn drie jaar ouder verondersteld dan hun echtgenote/partner;
- In de voorziening pensioenverplichtingen is een opslag voor dekking van toekomstige pensioen-uitvoeringskosten begrepen van 2%;
- In de voorziening pensioenverplichtingen is rekening gehouden met de lasten uit hoofde van toeslagen die betrekking hebben op het volgende boekjaar, voor zover hierover in het huidige boekjaar is besloten.

Dekkingsgraad

De (nominale) dekkingsgraad van het pensioenfonds wordt berekend door op de balansdatum het stichtingskapitaal en algemene reserve (aanwezige solvabiliteit) te delen op de totale technische voorzieningen van het pensioenfonds. Bij het berekenen van de reële dekkingsgraad van het pensioenfonds wordt ten behoeve van deze berekening de voorziening pensioenverplichtingen herrekend, rekening houdend met de verwachte loon- en prijsinflatie. De beleidsdekkingsgraad van een pensioenfonds is de gemiddelde dekkingsgraad van de 12 maanden voorafgaand aan het moment van vaststelling.

Premiebijdragen

De aan het boekjaar toe te rekenen feitelijke premie is als bate verantwoord. De samenstelling van de kostendekkende premie is als volgt:

- De inkoop van aanspraken als gevolg van tijdsverloop;
- De risicopremie voor het nabestaandenpensioen;
- De grondslagen voor het berekenen van de actuarieel benodigde premie zijn gelijk aan welke worden gehanteerd voor de berekening van de pensioenverplichtingen. De rekenrente voor de gedempte kostendekkende premie is bepaald op

basis van de maximale rendementscurve. Deze curve wordt bepaald met de strategische beleggingsportefeuille voor de periode 2021 tot en met 2025 en de daarbij behorende maximale rendementen, waarbij het rendement op vast-rentende waarde is vastgelegd voor vijf jaar op basis van de door DNB in september 2020 gepubliceerde rentetermijnstructuur;

- Een opslag voor het in stand houden van het vereist eigen vermogen;
- Een opslag voor de dekking van administratiekosten;
- De leeftijdsafhankelijke premie voor de netto-pensioenregeling wordt, voor de werknemers die deelnemen aan deze regeling, ingehouden op het nettosalaris en door de werkgever afgedragen aan het pensioenfonds.

Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds/deelnemers

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten is verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardewijzigingen en valutaresultaten. In de jaarrekening is geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeverandering van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, zijn als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen. (In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Onder de directe beleggingsopbrengsten is verstaan de rentebaten en -lasten, dividenden, huur-opbrengsten en soortgelijke opbrengsten. Dividend is verantwoord op het moment van betaalbaarstelling. Onder de vermogensbeheerkosten vallen alle kosten die het pensioenfonds maakt voor het beheer van de beleggingen. Transactiekosten zijn de kosten die gemaakt zijn om een beleggingstransactie tot stand te brengen.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen zijn de aan verzekerden uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Pensioenopbouw

De pensioenopbouw met betrekking tot ouderdomspensioen wordt toegerekend aan de periode waarin de opbouw van pensioenrechten plaatsvindt. De verplichtingen met betrekking tot nabestaandenpensioen en arbeidsongeschiktheidspensioen worden opgenomen in de periode waarin zij ontstaan.

De (gedeeltelijk) premievrije opbouw arbeidsongeschikten wordt ten laste van het resultaat gebracht in de periode waarin de ziekte is ontstaan.

Toeslagen

De mutaties van de technische voorzieningen uit hoofde van indexering, worden in de staat van baten en lasten opgenomen op het moment waarop de toezegging wordt gedaan.

Rentetoevoeging (reeds toegelicht onder 'Voorziening pensioenverplichtingen')

De rentetoevoeging vindt plaats op basis van de nominale rente met een looptijd van een jaar zoals opgenomen in de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur aan het einde van het vorige boekjaar. De rente wordt berekend over de beginstand en de mutaties gedurende het jaar;

Onttrekking pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

De vrijval wordt ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in de periode waarin de lasten bij de berekening van de voorziening waren voorzien.

Wijziging markttrente

De wijziging markttrente op balansdatum als gevolg van wijzigingen in de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur, wordt in de staat van baten en lasten opgenomen.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Het saldo van de actuariële inkomende en uitgaande waardeoverdrachten wordt toegerekend aan de periode waarop het betrekking heeft.

Wijziging actuariële uitgangspunten en actualiseren overlevingskansen (Langleven)

De mutatie van de voorziening als gevolg van de aanpassing van actuariële grondslagen in het verslagjaar op basis van de aanpassing van de landelijke actuariële prognosetafel wordt in de staat van baten en lasten opgenomen.

Overige actuariële resultaten

De overige mutaties worden toegekend aan de periode waarop ze betrekking hebben en bevatten onder andere de resultaten op de specifieke sterftecijfers van het fonds. saldo overdracht van rechten

Saldo overdracht van rechten

Waardeoverdrachten worden in de staat van baten en lasten opgenomen op het moment van overdracht van de pensioenverplichtingen

Grondslagen kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is volgens de directe methode opgesteld. Alle ontvangsten en uitgaven worden hierbij als zodanig gepresenteerd. Onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en beleggingsactiviteiten.

TOELICHTING OP DE BALANS

in miljoen €

Beleggingen voor risico pensioenfondsen/deelnemers (1)

2021	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Totaal beleggingen
Stand per 1 januari 2021 ¹⁾	608	4.312	4.369	705	9.994
Aankopen/verstrekkingen	106	929	2.157	170	3.362
Verkopen/aflossingen	-29	-1.622	-1.546	-115	-3.312
Waardeontwikkeling	64	849	13	-296	630
Stand per 31 december 2021	749	4.468	4.993	464	10.674
Derivaten met een negatieve waarde ²⁾	-	-	-	50	50
Stand per 31 december 2021 ³⁾	749	4.468	4.993	514	10.724

2020	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Totaal beleggingen
Stand per 1 januari 2020 ¹⁾	626	4.042	4.269	604	9.541
Aankopen/verstrekkingen	96	917	1.767	77	2.857
Verkopen/aflossingen	-107	-866	-1.592	-253	-2.818
Waardeontwikkeling	-7	219	-75	277	414
Stand per 31 december 2020	608	4.312	4.369	705	9.994
Derivaten met een negatieve waarde ²⁾	-	-	-	37	37
Stand per 31 december 2020 ³⁾	608	4.312	4.369	742	10.031

1) Voor herrubricering derivaten met een negatieve waarde.

2) Derivaten met een negatieve waarde zijn onder Overige schulden en overlopende passiva verantwoord.

3) Na herrubricering derivaten met een negatieve waarde.

Voor een uitsplitsing van de totale beleggingen, zie tabel Beleggingen S1 en S2 op pagina 65.

De verdeling van de beleggingen voor risico deelnemers over de beleggingscategorieën is gelijk aan de verdeling beleggingen voor risico pensioenfonds. Beleggingen voor risico deelnemers zijn € 3,5 miljoen (2020: € 3,2 miljoen).

Het pensioenfonds heeft ultimo 2021 voor € 4,7 miljoen (2020: € 7,2 miljoen) indirect via externe vermogensbeheerders belegd in Tata of haar dochtermaatschappijen.

Voor de meerderheid van de financiële instrumenten van het pensioenfonds kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen. Echter, bepaalde financiële instrumenten, zoals bijvoorbeeld derivaten, zijn gewaardeerd door middel van waarderingsmodellen en -technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten. Schattingen van de reële waarde zijn een momentopname, gebaseerd op de marktomstandigheden en de beschikbare informatie over het financiële instrument. Deze schattingen zijn van nature subjectief en bevatten significante schattingsposten (waaronder de te hanteren rentecurve, volatiliteit en inschatting van de kasstromen). De waardering wordt verricht naar de beste inzichten van het pensioenfonds.

Op basis van deze verscheidenheid en gradaties in waarderingsmethoden worden de beleggingen ingedeeld naar drie verschillende waarderingsniveaus (levels):

- Level 1 – Directe marktnotering
De waarde is gebaseerd op direct waarneembare marktnoteringen van beleggingen in een actieve markt.
- Level 2 – Afgeleide marktnotering
De waarde wordt vastgesteld aan de hand van waarderingsmodellen waarin gebruik is gemaakt van significante inputparameters die zijn afgeleid van waarneembare marktinformatie.
- Level 3 – Waarderingsmodellen en -technieken
De waarde wordt vastgesteld met waarderingsmodellen waarin voor significante inputparameters geen gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata.

Beleggingen voor risico pensioenfondsen/deelnemers naar waarderingsmethode

2021	Level 1	Level 2	Level 3	Totaal 31-12-2021
Vastgoedbeleggingen	-	-	749	749
Aandelen	4.468	-	-	4.468
Vastrentende waarden	2.977	502	1.514	4.993
Derivaten	-	239	275	514
TOTAAL	7.445	741	2.538	10.724
Derivaten met een negatieve waarde	-	-25	-25	-50

2020	Level 1	Level 2	Level 3	Totaal 31-12-2020
Vastgoedbeleggingen	-	-	608	608
Aandelen	4.312	-	-	4.312
Vastrentende waarden	2.587	419	1.363	4.369
Derivaten	-	469	273	742
TOTAAL	6.899	888	2.244	10.031
Derivaten met een negatieve waarde	-	-	-37	-37

Herbelegging van ontvangen cash collateral (2)

	31-12-2021	31-12-2020
Covered bonds	65	56
Geldmarktfondsen	100	375
TOTAAL	165	431

Ontvangen zekerheden kunnen worden herbelegd in geldmarktfondsen met een Aaa-rating met de mogelijkheid dagelijks in- of uit te treden alsmede in kortlopende (maximaal 12 maanden) covered bonds uit core eurolanden met een Aaa-rating. Voor de herbelegging in deze covered bonds geldt bovendien de restrictie dat niet meer dan de helft van de ontvangen zekerheden hier in mogen worden herbelegd met een maximum van € 100 miljoen. Tegenover de ontvangen zekerheden staat een verplichting om deze weer terug te betalen. Dit bedrag staat vermeld onder overige schulden en overlopende passiva als terugbetalingsverplichting, zie toelichting (8) op pagina 52. De hoogte van de ontvangen zekerheden fluctueert met de waardeontwikkeling van de derivaten. Tegenover de betaalde zekerheden staat een vordering om deze terug te ontvangen. Deze vordering staat vermeld onder vorderingen en overlopende activa, toelichting (3).

Vorderingen en overlopende activa (3)

	31-12-2021	31-12-2020
Vorderingen op de werkgever	11	11
Vorderingen uit hoofde van betaalde zekerheden	46	26
TOTAAL	57	37

Het pensioenfonds heeft ultimo 2021 en 2020 vorderingen op de werkgever. Dit betreft te ontvangen pensioenpremies. De vorderingen zijn op 3 januari 2022 (2020: 4 januari 2021) ontvangen. De vorderingen uit hoofde van betaalde zekerheden hebben een looptijd korter dan een jaar.

Overige activa (4)

	31-12-2021	31-12-2020
Liquide middelen	1	1

Onder de liquide middelen zijn opgenomen die kas- en banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan twaalf maanden hebben. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties zijn gepresenteerd onder de beleggingen.

Stichtingskapitaal en reserves (5)

	Stichtingskapitaal en algemene reserve	Bestemmingsreserve	Totaal
Stand per 1 januari 2020	985	2	987
Bestemming van saldo van baten en lasten	-182	31	-151
Stand per 1 januari 2021	803	33	836
Bestemming van saldo van baten en lasten	1.373	-27	1.346
Stand per 31 december 2021	2.176	6	2.182

Het stichtingskapitaal bedraagt € 907,56. Met ingang van 2016 is er een bestemmingsreserve gevormd ten behoeve van het premie- en toeslagendepot. In 2021 is er € 8 miljoen, € 6 miljoen premie en € 2 miljoen aan toegerekende beleggingsopbrengsten (2020: € 31 miljoen, € 29 miljoen premie en € 2 miljoen aan toegerekende beleggingsopbrengsten) gedoteerd aan deze reserve, en is € 35 miljoen (2020: € 0 miljoen) onttrokken en aangewend voor toeslagverlening aan deelnemers. De bestemmingsreserve telt niet mee bij het bepalen van de dekkingsgraad.

Solvabiliteit, dekkingsgraad en herstelplan

	31-12-2021	31-12-2020
Solvabiliteit		
Minimaal vereist eigen vermogen	363	390
Vereist eigen vermogen (op basis van feitelijke mix)	1.837	1.944
Vereist eigen vermogen (op basis van strategische mix)	1.722	1.802
Aanwezig eigen vermogen excl. bestemmingsreserve	2.176	803
Dekkingsgraad in %		
Actuele dekkingsgraad	125,6	108,8
Beleidsdekkingsgraad	119,5	101,8
Reële dekkingsgraad	97,0	83,7
Vereiste dekkingsgraad op basis van feitelijke mix	121,6	121,2
Vereiste dekkingsgraad op basis van strategische mix	120,3	119,7
Minimaal vereiste dekkingsgraad	104,3	104,3
Kritische dekkingsgraad	90,0	90,0
Grens toekomstbestendig indexeren (TBI-grens)	123,2	123,6

Voor het bepalen van het vereist vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het pensioenfonds gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het pensioenfonds. Voor een verdere toelichting van het vereist eigen vermogen, zie de risicoparagraaf vanaf pagina 61.

Het pensioenfonds heeft in 2021 een herstelplan ingediend bij DNB omdat de beleidsdekkingsgraad ultimo 2020 onder het vereiste niveau lag. Om de beleidsdekkingsgraad binnen de termijn van tien jaar weer op het niveau van de vereiste dekkingsgraad te brengen worden de pensioenen, conform het financieel toetsingskader (FTK), bij een beleidsdekkingsgraad lager dan 110% niet verhoogd en worden de pensioenen gedeeltelijk verhoogd bij een beleidsdekkingsgraad tussen 110% en de grens voor toekomstbestendig indexeren (TBI). Dit herstelplan is goedgekeurd door DNB. In het herstelplan 2021 was de verwachting dat in 2021 de dekkingsgraad zou stijgen van 108,8% naar 112,3%. Uiteindelijk is de dekkingsgraad eind 2021 meer dan 13 procentpunten hoger uitgekomen op 125,6%. Dit wordt veroorzaakt door zowel een hoger dan verwacht beleggingsrendement als een waardedaling van de pensioenverplichtingen doordat de rente in 2021 is gestegen.

De beleidsdekkingsgraad van het fonds ligt ultimo het verslagjaar onder de dekkingsgraad van het vereist eigen vermogen (vereiste dekkingsgraad). In principe zou het fonds daarom een herstelplan in 2022 moeten indienen. Echter, de actuele dekkingsgraad is op 31 december 2021 hoger dan vereiste dekkingsgraad. Hierdoor zal de beleidsdekkingsgraad in het herstelplan 'automatisch' binnen één jaar stijgen tot boven het vereiste dekkingsgraad, zelfs zonder herstelkracht van het fonds. In deze situatie heeft het geen toegevoegde waarde dat het fonds een herstelplan indient waarmee wordt aangetoond en onderbouwd dat de benodigde stijging van de beleidsdekkingsgraad binnen 10 jaar zal plaatsvinden. Om die reden heeft DNB aangegeven dat het pensioenfonds in 2022 geen herstelplan hoeft in te dienen.

Bij een beleidsdekkingsgraad hoger dan de TBI is een vijfde van het meerdere per jaar beschikbaar voor inhaalindexatie. Gegeven de restricties die vanuit het FTK worden opgelegd zijn er weinig beleidsmaatregelen waarmee het bestuur op dit punt invloed kan uitoefenen.

Technische voorzieningen

31-12-2021

31-12-2020

Technische voorziening voor risico pensioenfonds (6)

Stand begin boekjaar	9.155	8.544
Pensioenopbouw	200	171
Toeslagverlening	49	-
Rentetoevoeging	-49	-27
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-272	-266
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-6	-6
Wijziging marktrente	-580	1.020
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	5	-
Langleven	-	-262
Overige actuariële resultaten	-14	-19
TOTAAL MUTATIES	-667	611
Stand einde boekjaar	8.488	9.155
Rekenrente rentetoevoeging (in %)	-0,5	-0,3
Gemiddelde gewogen rekenrente per ultimo (in %)	0,5	0,1
Duration van de pensioenverplichtingen (in jaren)	18	18

Samenstelling voorziening pensioenverplichtingen

Deelnemers	4.039	4.549
Gewezen deelnemers	594	644
Pensioengerechtigden	3.855	3.962
TOTAAL	8.488	9.155

Technische voorziening voor risico deelnemers (7)

Stand begin boekjaar	3	3
Premie-inleg	1	-
Overdracht van rechten naar de basisregeling	-1	-
TOTAAL MUTATIES	-	-
Stand einde boekjaar	3	3

Korte beschrijving van de aard van de pensioenregelingen

De pensioenregeling kan worden gekenmerkt als een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling met een pensioenleeftijd van 68 jaar. Jaarlijks wordt een aanspraak op ouderdomspensioen opgebouwd van 1,875% van de in dat jaar geldende pensioen-grondslag. Tevens bestaat er recht op nabestaanden- en wezenpensioen. Jaarlijks beslist het bestuur van het pensioenfonds over de mate waarin de opgebouwde aanspraken worden geïndexeerd.

Voor de vrijwillige premieovereenkomst in de vorm van een nettopensioenregeling vindt inleg plaats op basis van een leeftijdsafhankelijke staffel en het vaste jaarsalaris boven het grensbedrag (€ 112.189 in 2021) van de collectieve uitkeringsovereenkomst. In de vrijwillige premieregeling wordt het nettopensioenkapitaal belegd conform de beleggingsmix van het pensioenfonds.

Toeslagverlening

De toeslagen op opgebouwde en ingegane pensioenen worden jaarlijks vastgesteld door het bestuur van het pensioenfonds. In de pensioenregeling is overeengekomen dat de opgebouwde en ingegane pensioenen waardevast (op basis van de Nederlandse consumentenprijsindex) worden gehouden onder de voorwaarde dat de financiële positie dit toelaat. De financiering van deze voorwaardelijke aanpassingen in de collectieve uitkeringsovereenkomst moet komen uit het beleggingsrendement: er is geen reserve voor gevormd en er wordt geen premie voor betaald.

Overige schulden en overlopende passiva (8)

	31-12-2021	31-12-2020
Schulden uit hoofde van ontvangen zekerheden	211	457
Derivaten met een negatieve waarde	50	37
Diversen	13	12
TOTAAL	274	506

Overige schulden en overlopende passiva exclusief derivaten met een negatieve waarde hebben een looptijd korter dan een jaar. De post 'Diversen' bestaat voor € 12 miljoen (2020: € 11 miljoen) uit reservering voor de uitkering van vakantiegeld aan de pensioen-gerechtigden.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

	31-12-2021	31-12-2020
Vastrentende waarden		
Credits	383	411
Hypotheke	3	3
Total return swap	144	73
Vastgoedbeleggingen		
Vastgoed Europa	35	88
TOTAAL	565	575

De niet in de balans opgenomen verplichtingen betreffen de door de tegenpartij of vermogensbeheerder nog niet opgevraagde investeringsruimte. Het is onzeker wanneer deze verplichtingen worden opgevraagd.

De bedragen zijn met ingang van 2021 exclusief de onbenutte en teruggegeven investeringsruimte op mandaten. De vergelijkende bedragen voor 2020 zijn hiervoor aangepast.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

in miljoen €

Premiebijdragen van werkgevers en werknemers (9)

	2021	2020
Werkgeversgedeelte	97	93
Werknemersgedeelte	42	40
Feitelijke premie	139	133
Premie naar premie- en toeslagendepot (bestemmingsreserve)	-6	-29
Premie bestemd voor pensioenopbouw	133	104

Samenstelling van de (gedempte) kostendeekkende premie

	2021		2020	
	Gebaseerd op rentetermijn-structuur	Gebaseerd op verwacht rendement	Gebaseerd op rentetermijn-structuur	Gebaseerd op verwacht rendement
Premie voor verplichtingen risico pensioenfonds				
Jaarinkoop	187	74	159	52
Koopsom overlijdensrisico	8	5	8	5
Inkoop overig	1	1	1	1
Toekomstige uitvoeringskosten	4	1	3	2
Pensioenopbouw	200	81	171	60
Solvabiliteitsopslag	39	15	35	12
Opslag voor uitvoeringskosten	1	1	-	-
Premie voor ambitie	-	36	-	32
Kostendeekkende premie	240	133	206	104
Premie bestemd voor pensioenopbouw	133		104	
Pensioenopbouw	200		171	
Premiedekkingsgraad (in %)	67		61	
Duration (in jaren)	31	25	30	23
Gemiddelde rente (in %)	0,4	3,6	0,9	5,0
Premie voor verplichtingen risico deelnemers				
Premie toegevoegd aan beleggingen risico deelnemer	1		-	

Sociale partners hebben de feitelijk te betalen pensioenpremie voor 2021 vastgesteld op 29,5% van de pensioengrondslag (2020: 29,0%). Voor 2021 is op basis daarvan € 139 miljoen aan premie ontvangen (2020: € 133 miljoen). In 2021 bedraagt de gedempte, op basis van verwacht rendement, kostendekkende premie voor de opbouw van nieuwe pensioenrechten 28,6% (2020: 22,7%) en komt overeen met een bedrag van € 133 miljoen (2020: € 104 miljoen). De resterende € 6 miljoen (2020: € 29 miljoen) is bestemd voor dotatie aan de bestemmingsreserve. Het verwacht rendement op basis waarvan de gedempte kostendekkende premie wordt berekend is 3,6% (2020: 5,1%). Rekening houdend met een opslag voor toeslagverlening van 1,9% (2020: 2,4%) bedraagt de rekenrente voor de gedempte kostendekkende premie 1,7% (2020: 2,7%). In 2021 bedraagt de rekenrente voor de inkoop van de nieuwe pensioenopbouw, gebaseerd op de rentetermijnstructuur 0,4% (2020: 0,9%). Dit verklaart waarom de kosten van de inkoop, ten bedrage van € 200 miljoen (2020: € 171 miljoen), hoger zijn dan de daarvoor ontvangen premie van € 133 miljoen (2020: € 104 miljoen). De gedempte kostendekkende premie voor de opbouw van nieuwe pensioenrechten stijgt door de lagere rekenrente relatief meer dan de kosten voor inkoop. Hierdoor is de premiedekkingsgraad in 2021 gestegen naar 67% (2020: 61%).

De directe beleggingsopbrengsten worden herbelegd. De vermogensbeheerkosten zoals opgenomen in de tabel op de volgende pagina zijn direct gefactureerd aan het pensioenfonds. Dit betreft de kosten van het interne vermogensbeheer alsmede van een deel van de externe vermogensbeheerders. De vermogensbeheerkosten die niet direct worden gefactureerd (indirect verrekenende kosten) zijn kosten van externe vermogensbeheerders die worden verrekend met de waardering per jaareinde en zijn verantwoord onder de indirecte beleggingsopbrengsten (waardeontwikkeling), zie ook toelichting 1.

De verdeling van de beleggingsresultaten voor risico deelnemers over de beleggingscategorieën is gelijk aan de verdeling van de beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds. Beleggingsresultaten voor risico deelnemers zijn € 269.991 (2020: € 207.569).

Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds/deelnemers (10)

2021	Indirect	Direct	Kosten vermogens- beheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	64	19	-1	82
Aandelen	849	51	-12	888
Vastrentende waarden	13	111	-4	120
Derivaten	-296	21	-1	-276
Aan vermogensbeheer toegerekende algemene kosten	-	-	-2	-2
TOTAAL	630	202	-20	812

2020	Indirect	Direct	Kosten vermogens- beheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	-7	18	-	11
Aandelen	219	44	-13	250
Vastrentende waarden	-75	121	-3	43
Derivaten	277	20	-	297
Aan vermogensbeheer toegerekende algemene kosten	-	-	-3	-3
TOTAAL	414	203	-19	598

De volgende overzichten tonen de aansluiting van de in de jaarrekening verantwoorde vermogensbeheer- en transactiekosten met het kostenoverzicht in Bijlage 2C (pagina 100).

Vermogensbeheer- en transactiekosten voor risico pensioenfondsen/deelnemers

2021	Direct verrekenende kosten	Indirect verrekenende kosten	Totaal
Vermogensbeheerkosten intern (deel totale interne uitvoeringskosten)	6	-	6
Beheer vergoedingen aan externe vermogensbeheerders	13	18	31
Prestatieafhankelijke vergoedingen aan extern vermogensbeheerders	-	12	12
Bewaarloon en overige kosten	1	-	1
Transactiekosten	-	9	9
TOTAAL	20	39	59

2020	Direct verrekenende kosten	Indirect verrekenende kosten	Totaal
Vermogensbeheerkosten intern (deel totale interne uitvoeringskosten)	5	-	5
Beheer vergoedingen aan externe vermogensbeheerders	10	14	24
Prestatieafhankelijke vergoedingen aan extern vermogensbeheerders	3	3	6
Bewaarloon en overige kosten	1	-	1
Transactiekosten	-	8	8
TOTAAL	19	25	44

De verdeling van de vermogensbeheer- en transactiekosten voor risico deelnemers is gelijk aan de verdeling voor risico pensioenfondsen. De vermogensbeheer- en transactiekosten voor risico deelnemers zijn € 19.444 (2020: € 14.352).

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en -uitvoeringskosten (11)

	2021	2020
Ouderdomspensioen	208	202
Nabestaandenpensioen	62	62
Invaliditeitspensioen	2	2
Afkopen	-	-
Pensioenuitvoeringskosten	6	6
TOTAAL	278	272

Saldo overdrachten van rechten (12)

	2021	2020
Inkomende waardeoverdrachten	6	2
Uitgaande waardeoverdrachten	-1	-2
Saldo overdrachten van rechten	5	-
Toevoeging voorziening pensioenverplichtingen	-5	-
TOTAAL	-	-

Honorarium onafhankelijke accountant (in €)

	2021	2020
Controle van de jaarrekening en verslagstaten	97.405	94.670
Overige controleopdrachten	-	-
Fiscale adviesdiensten	-	-
Overige niet controle diensten	2.420	24.248
TOTAAL	99.825	118.918

Bovenstaande honoraria betreffen de werkzaamheden die voor het pensioenfonds zijn uitgevoerd door PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. zoals bedoeld in art. 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties) en de in rekening gebrachte honoraria van het gehele netwerk waartoe de accountantsorganisatie behoort.

Bezoldiging bestuurders (in €)

	2021	2020
Bestuur	111.818	114.131
Raad van Toezicht	59.861	67.117
TOTAAL	171.679	181.248

De bezoldiging van bestuurders is gebaseerd op onderstaande bedragen per jaar (exclusief BTW) volgens het beloningsbeleid van het pensioenfonds:

- Bestuursleden niet werkzaam voor de onderneming € 25.000, gebaseerd op 1 dag per week. Voor de (externe) voorzitter wordt uitgegaan van 1,5 dag per week;
- Pensioengerechtigde bestuursleden € 17.500;
- Bestuursleden die werkzaam zijn voor de onderneming worden in staat gesteld om een deel van hun werktijd aan het pensioenfonds te besteden. De onderneming vraagt hiervoor geen vergoeding. Dit geldt ook voor leden van het VO in dienst van de onderneming;
- Leden van de RvT € 17.500. De voorzitter ontvangt een toeslag van 25%;
- Leden van het VO namens de gepensioneerden ontvangen een onkostenvergoeding van € 1.800 per jaar (2020: 1.700);
- In geval van het voorzitterschap van een commissie of deelname aan een tweede commissie wordt deze vergoeding gezien de tijdsinzet met € 5.000 per jaar verhoogd (vanaf het moment van benoeming).

Voor bestuursleden die niet werkzaam zijn voor de onderneming is rekening gehouden met onder andere vergoedingenniveaus bij andere pensioenfonds en met vergoedingen die worden verstrekt in het kader van de SER-normen. Afhankelijk van arbeidsmarktomstandigheden kan voor externe of gepensioneerde bestuurders met deskundigheid sprake zijn van een toeslag. In 2020 is een benchmarkstudie uitgevoerd waaruit blijkt dat de vergoedingen die worden verstrekt marktconform zijn.

Aantal personeelsleden

Bij het pensioenfonds zijn geen werknemers in dienst. De werkzaamheden worden verricht door werknemers die in dienst zijn van Tata Steel. De hieraan verbonden kosten bedragen € 5,9 miljoen (2020: € 5,6 miljoen) en zijn doorbelast aan het pensioenfonds.

Gebeurtenissen na balansdatum

Toeslagverlening in 2022

Eind 2021 is de actuele dekkingsgraad uitgekomen op 125,6%. Na balansdatum hebben zich twee gebeurtenissen voorgedaan die deze dekkingsgraad hebben beïnvloed, te weten:

- Het in januari 2022 door het bestuur genomen besluit tot het verlenen van een reguliere toeslagverlening van 3,68% aan alle verzekerden en een toeslag van 0,18% aan actieve deelnemers uit de bestemmingsreserve (premie- en toeslagendepot), beiden per 1 januari 2022. Hierdoor is het eigen vermogen gedaald met € 320 miljoen met een negatieve impact op de actuele dekkingsgraad van 4,6 procentpunt;
- De technische voorzieningen zijn vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur van DNB per 31 december 2021 en de factoren zoals genoemd in de grondslagen bij de jaarrekening. DNB heeft toegelicht dat de rentetermijnstructuur de komende jaren in vier stappen wordt gewijzigd. Een wijziging die volgt uit het advies van de Commissie Parameters. Tezamen met het effect van de verwachte daling van het tienjaars voortschrijdend gemiddelde van de rente zal een verhogend effect op de technische voorzieningen ontstaan wat een drukkend effect op de dekkingsgraad heeft. Per 1 januari 2022 leidt de tweede stap tot een stijging van de technische voorzieningen met € 55 miljoen en dientengevolge een daling van de dekkingsgraad met 0,8% procentpunt.

Beide besluiten hebben derhalve tot gevolg dat de actuele dekkingsgraad met 5,4% procentpunt is gedaald tot 120,2% per 1 januari 2022.

Oorlog in Oekraïne

Op 24 februari 2022 vielen Russische troepen Oekraïne binnen met militaire operaties op meerdere locaties. De gevolgen van de oorlog in Oekraïne en daaruit voortkomende sancties worden voor het kalenderjaar 2021 aangemerkt als gebeurtenissen na balansdatum die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie op balansdatum.

Ultimo boekjaar bedroeg het directe belang in Russische aandelen € 26,7 miljoen. Daarnaast was er een indirect belang via een aantal Emerging Markets fondsen van € 15,4 miljoen. Bij het uitbreken van de oorlog was dat € 8,5 miljoen respectievelijk € 10,3 miljoen. Het bestuur heeft besloten de directe belangen in Rusland te verkopen zodra dat kan.

Hoe een en ander zich verder ontwikkelt, is op dit moment onzeker. Belangrijk is uiteraard ook hoe de financiële markten wereldwijd reageren op de oorlog in Oekraïne en de mogelijke invloed hiervan op onze beleggingen. Diverse factoren spelen hierin een rol waaronder de verschillende sancties van de Europese Unie en de Verenigde Staten tegen Rusland.

RISICOPARAGRAAF

VEREIST EIGEN VERMOGEN

Voor blootstelling aan specifieke risico's eist de Pensioenwet dat het pensioenfonds een buffer aanhoudt, in de vorm van eigen vermogen. De hoogte van dit vereist eigen vermogen is vastgesteld op grond van het standaardmodel in het Besluit FTK en de Regeling Pensioenwet. Dit model kent eigen categorieën. Door toepassing van het standaardmodel op het risicoprofiel van het pensioenfonds bedroeg het vereiste eigen vermogen aan het einde van het boekjaar 21,6% van de verplichtingen. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de risicocomponenten die leiden tot het vereist eigen vermogen volgens de definities uit het standaardmodel.

In 2021 is het vereist eigen vermogen gedaald van € 1.944 miljoen naar € 1.837 miljoen. Deze daling wordt per saldo veroorzaakt door de daling van het zakelijke waarden risico (S2) en het valutarisico (S3) alsmede een stijging van het kredietrisico (S5) en het renterisico (S1). De vereiste dekkingsgraad is gestegen van 121,2% tot 121,6%. De stijging hiervan wordt grotendeels veroorzaakt door de daling van de waarde van de pensioenverplichtingen. In het standaardmodel heeft het pensioenfonds de vermogensseisen voor het liquiditeitsrisico (S7), het concentratierisico (S8) en de niet-financiële risico's (S9) op nihil gezet. Dit is gebaseerd op de veronderstelling dat het pensioenfonds deze risico's dusdanig beheerst dat deze niet materieel zijn voor de vaststelling van het vereist eigen vermogen. Vanaf de volgende pagina worden de specifieke risico's toegelicht.

Het bestuur heeft de korte termijn risicohouding uitgedrukt in een bandbreedte van de feitelijke vereiste dekkingsgraad van 3,5 procentpunt rondom de strategisch vereiste dekkingsgraad. De op het strategisch beleggingsbeleid gebaseerde strategische vereiste dekkingsgraad bedroeg 120,3% per eind 2021. De feitelijk vereiste dekkingsgraad van 121,6%, volgens de tabel op de volgende pagina, valt daarmee binnen de bandbreedte van 3,5 procentpunt. Om er voor te waken dat de feitelijk vereiste dekkingsgraad binnen die bandbreedte blijft hanteert het pensioenfonds een uitgebreide set aan beleggingsrichtlijnen. Dit betreft onder andere richtlijnen voor de renteafdekking en bandbreedtes waar omheen de feitelijke beleggingsportefeuille zich mag bewegen ten opzichte van de strategische beleggingsmix. De in het vervolg van deze risicoparagraaf vermelde posities voldoen aan de daarvoor gestelde richtlijnen.

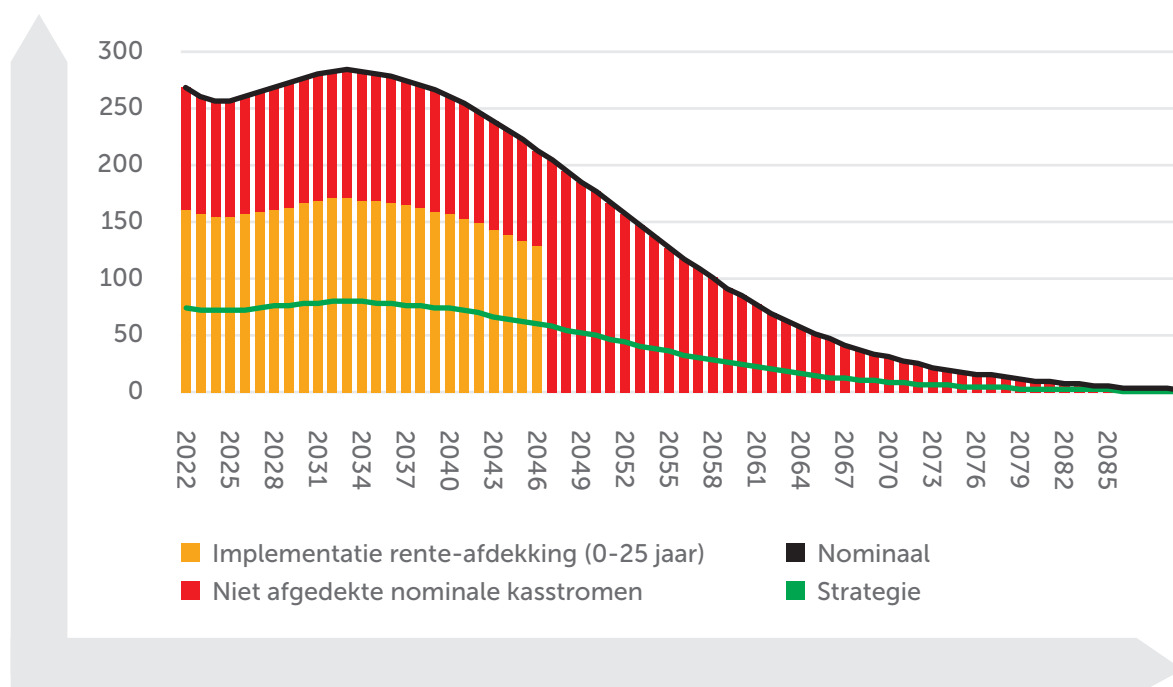
Samenstelling vereist eigen vermogen (in miljoen €)

	31-12-2021		31-12-2020	
	€	%	€	%
S1 Rente- en inflatierisico	159	1,9	62	0,7
S2 Zakelijke waarden risico	1.436	16,8	1.587	17,3
S3 Valutarisico	428	5,0	488	5,3
S4 Grondstoffenrisico	-	-	-	-
S5 Kredietrisico	430	5,1	415	4,5
S6 Verzekeringstechnisch risico	224	2,6	272	3,0
S7 Liquiditeitsrisico	-	-	-	-
S8 Concentratierisico	-	-	-	-
S9 Operationeel risico	-	-	-	-
S10 Actief beheer risico	106	1,2	119	1,3
SUBTOTAAL RISICO'S	2.783	32,6	2.943	32,1
Af: diversificatie-effect	-946	-11,0	-999	-10,9
VEREIST EIGEN VERMOGEN	1.837	21,6	1.944	21,2
Technische voorzieningen	8.491		9.158	
Als percentage technische voorzieningen	21,6		21,2	
Eigen vermogen	2.176		803	
Af: Vereist eigen vermogen	-1.837		-1.944	
RESERVE OVERSCHOT/-TEKORT	339		-1.141	
Als percentage technische voorzieningen	4,0		-12,5	

S1 RENTE- EN INFLATIERISICO

Het renterisico heeft betrekking op het verschil in rentegevoeligheid van de vastrentende waarden ten opzichte van de voorziening pensioenverplichtingen. Het pensioenfonds gebruikt naast kasgelden en obligaties, renteswaps om dit risico te beheersen. Het rente-afdeckingsbeleid van het pensioenfonds is dynamisch en afhankelijk van de hoogte van de 20-jaars swaprente. In 2021 was de 20-jaars swaprente lager dan 2% en was de strategische renteafdekking 28% van de pensioenverplichtingen (de totale pensioenkasstromen). Dit is ingevuld door 60% rente-afdekking over de pensioenkasstromen van de eerste 25 jaren. Door de gestegen rente is het rente- en inflatierisico gestegen. De S1 wordt berekend door middel van een relatieve (percentuele) renteschok. Bij een hogere rente betekent dit een hogere schok en dus een hogere waarde van de S1. Het inflatierisico wordt op dit moment niet expliciet afgedekt. Het onderwerp inflatierisico en de afdekking daarvan heeft de aandacht van het bestuur en wordt periodiek geëvalueerd. De onderstaande grafiek toont de renteafdekking eind 2021.

Renteafdekking ultimo 2021 (in miljoen €)

S2 ZAKELIJKE WAARDEN RISICO

Dit betreft het risico als gevolg van het blootstaan aan wijzigingen van het niveau en de volatiliteit in marktprijzen van financiële waarden. Fluctuaties in marktprijzen vormen vooral een risico als ze niet of slechts gedeeltelijk samenvallen met de fluctuaties in de waarde van de voorziening pensioenverplichtingen. De mate waarin de marktprijzen fluctueren, de volatiliteit, is dus een risicobron. Het marktrisico is beperkt door diversificatie aan te brengen naar beleggingscategorieën en -stijlen en naar risicofactoren. In het beleggingsplan zijn de strategische gewichten inclusief bandbreedtes bepaald per beleggingscategorie. Een andere risicoreducerende maatregel is dat voornamelijk wordt belegd op gereguleerde markten waarbij transparante prijsvorming beschikbaar is.

Het zakelijke waarden risico is in 2021 afgenomen. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door het afgenomen gewicht van beleggingen in aandelen Emerging Markets.

In de tabel op de volgende pagina zijn de posities opgenomen op basis waarvan het rente- en inflatierisico (S1) en het zakelijke waarden risico (S2) is berekend. De hier verantwoorde posities in liquide middelen en overlopende activa en passiva zijn verantwoord onder de vermelde beleggingscategorieën omdat deze verband houden met beleggingstransacties behorende bij de desbetreffende beleggingscategorie. Deze posities zijn niet meegenomen in de berekening van S1 en S2, maar wel in de berekening van het kredietrisico S5.

De totalen sluiten aan op het totaal van de beleggingen volgens de balans op pagina 35. Voor nadere toelichting op de mutaties wordt verwezen naar het hoofdstuk Beleggingen (pagina 93).

Beleggingen S1 en S2 (in miljoen €)

	31-12-2021		31-12-2020	
	* Contract- omvang	Reële waarde	* Contract- omvang	Reële waarde
Vastgoedbeleggingen (S2)				
– Direct vastgoed		1		1
– Indirect niet-beursgenoteerd vastgoed		735		582
– Infrastructuur		13		25
TOTAAL		749		608
Aandelen (S2)				
– Europa		1.686		1.554
– Amerika		1.398		1.153
– Japan en Pacific		422		379
– Emerging markets		962		1.226
TOTAAL		4.468		4.312
Vastrentende waarden (S1)				
– Staatsobligaties (nominaal)		859		671
– Staatsobligaties (inflatiegerelateerd)		73		70
– Covered bonds		1.293		1.182
– Credits		1.469		1.147
– Hypotheken		951		970
– Liquide middelen en overlopende activa/passiva		348		328
– Liquide middelen en overlopende activa/passiva (S2)		-		1
TOTAAL		4.993		4.369
Derivaten (S1)				
– Renteswaps (Euribor)	652	239	867	427
– Total return swap	300	275	300	273
– Valutatermijncontracten (S2)	-	-	-1.239	42
Totaal derivaten met een positieve waarde		514		742
– Inflatieswaps	-52	-25	-33	-37
– Valutatermijncontracten (S2)	-1.502	-25	-	-
Totaal derivaten met een negatieve waarde		-50		-37
TOTAAL		464		705
TOTAAL BELEGGINGEN		10.674		9.994

* De contractomvang bij Derivaten geeft het bedrag aan van de onderliggende positie waarover het contract is afgesloten.

Onderstaande tabel laat de totalen zien op basis waarvan S1 en S2 zijn berekend.

Verdeling beleggingen (in miljoen €)

	31-12-2021	31-12-2020
Gerubriceerd onder S1 Rente- en inflatierisico	5.482	5.031
Gerubriceerd onder S2 Zakelijke waarden risico	5.192	4.963
TOTAAL	10.674	9.994

S3 VALUTARISICO

Het valutarisico ontstaat als gevolg van onvoldoende afstemming tussen activa en passiva dan wel inkomsten en uitgaven op het gebied van vreemde valuta. De primaire doelstellingen van het pensioenfonds zijn het voldoen aan verplichtingen die in euro luiden. Wisselkoersschommelingen introduceren hier een additionele onzekerheid. Daarom moet het valutarisico beperkt blijven ten opzichte van totale beleggingsrisico. Het is echter niet verstandig om alle beleggingen in vreemde valuta af te dekken vanwege onzekerheid in de bepaling van de daadwerkelijke valuta-exposure, kosten, additionele complexiteit (ten opzichte van materialiteit bij veel 'kleine' valuta's) en de diversificatie die valuta's in bepaalde omstandigheden geven. Blootstelling naar 'safe haven currencies' (USD, JPY en CHF) hebben in het verleden bescherming geboden in tijden van sterke onrust op financiële markten. Het pensioenfonds dekt het valutarisico vooral af door het afsluiten van valuta-termijncontracten op de US dollar. Van het totaal belegd vermogen van € 10.674 miljoen (2020: € 9.994 miljoen) luidt omgerekend € 4.419 miljoen (2020: € 4.118 miljoen) in een andere valuta dan de euro.

De tabel op de volgende pagina geeft een overzicht van het valutarisico (netto positie) dat het pensioenfonds loopt ultimo 2021.

Alle valutaposities groter dan € 50 miljoen staan apart gespecificeerd.

Netto valutapositie (in miljoen €)

	31-12-2021			31-12-2020		
	Reële waarde	Valuta derivaten	Netto positie	Reële waarde	Valuta derivaten	Netto positie
US dollar	2.396	-1.469	927	2.138	-1.220	918
Britse Pond	439	-33	406	346	-19	327
Deense kroon	90	-	90	86	-	86
Hong Kong dollar	237	-	237	289	-	289
Japanse Yen	283	-	283	256	-	256
Zweedse kroon	78	-	78	66	-	66
Zwitserse frank	232	-	232	221	-	221
Zuid-Koreaanse won	105	-	105	112	-	112
Taiwanese dollar	102	-	102	100	-	100
Indonesische rupiah	145	-	145	155	-	155
Australische dollar	83	-	83	70	-	70
Overige valuta's	229	-	229	279	-	279
TOTAAL	4.419	-1.502	2.917	4.118	-1.239	2.879

S5 KREDIETRISICO

Dit is het risico dat een tegenpartij contractuele of andere overeengekomen verplichtingen (kredieten, vorderingen, ontvangen garanties) niet nakomt. De tabel op de volgende pagina geeft een overzicht van de kredietkwaliteit van de vastrentende waarden naar creditrating.

Kredietkwaliteit vastrentende waarden (Moody's rating)

	31-12-2021		31-12-2020	
	Reële waarde	In %	Reële waarde	In %
Aaa	1.989	37,8	1.671	36,0
Aa1	364	6,9	295	6,4
Aa2	1.030	19,5	1.072	23,1
Aa3	141	2,7	158	3,4
A2	275	5,2	-	-
A3	-	-	273	5,9
< Baa3	907	17,2	754	16,2
Geen rating	562	10,7	419	9,0
TOTAAL	5.268	100,0	4.642	100,0

In onderstaande tabel wordt getoond hoe het totaalbedrag, op basis waarvan het krediet-risico is berekend, is opgebouwd. De liquide middelen en de per saldo ontvangen zekerheden zijn belegd in geldmarktfondsen en vastrentende waarden met een Aaa-rating.

Beleggingen met kredietrisico (in miljoen €)

	31-12-2021	31-12-2020
Vastrentende waarden onder S1 (inclusief liquiditeiten en overlopende activa/passiva)	4.993	4.368
Total return swap	275	273
Credits, liquiditeiten en overlopende activa/passiva in beleggingsportefeuilles onder S2	-	1
TOTAAL	5.268	4.642

De beheersing van kredietrisico op tegenpartijen vindt plaats door middel van de volgende beheersmaatregelen:

- 1 Limietenstructuur: de limieten hebben betrekking op de kredietwaardigheidsklasse. De limieten worden dagelijks gemonitord en eventuele overschrijdingen worden in functiescheiding gerapporteerd.

- 2 Geaccordeerde tegenpartijen: het pensioenfonds hanteert een lijst met geaccordeerde solide tegenpartijen. Alleen op deze tegenpartijen mag kredietrisico gelopen worden uit hoofde van geldmarktbeleggingen en over the counter (OTC) derivaten.
- 3 Collateral management proces: om het kredietrisico te beheersen wordt voor OTC-producten op dagelijkse basis collateralgelden ontvangen of betaald. Met alle tegenpartijen van OTC-producten zijn ISDA-contracten aangegaan met een Credit Support Annex (CSA) waarin het collateral management is geregeld. De ontvangen collateralgelden belegt het pensioenfonds in geldmarktfondsen met een hoge kredietwaardigheid.

Het pensioenfonds neemt deel aan een zogenoemd 'securities lending program' via de custodian. Dit heeft impact op het kredietrisico. Hierbij ontvangt het pensioenfonds een vergoeding voor het tijdelijk uitlenen van effecten. Ultimo 2021 bedroeg de waarde van de uitgeleende effecten € 364 miljoen (2020: € 513 miljoen). Hiernaast is via beleggingsfondsen in aandelen ultimo 2021 € 31 miljoen (2020 € 38 miljoen) uitgeleend. Deze uitgeleende effecten zijn geheel gedekt door gestelde zekerheden vanuit de custodian en beleggingsfondsen.

S6 VERZEKERINGSTECHNISCH RISICO

Het verzekeringstechnisch risico omvat de risico's van negatieve resultaten op de actuariële kanssystemen. Het belangrijkste verzekeringstechnische risico is de ontwikkeling van de levensverwachting van de verzekerden. Ouderdoms- en partnerpensioen worden levenslang uitgekeerd. Naarmate verzekerden langer leven zal de voorziening pensioenverplichtingen hoger uitvallen. Door toepassing van de Prognosetafel AG2020 met correcties op de sterftekansen op basis van ervaringssterfte is het langlevensrisico verdisconteerd in de technische voorzieningen. De hoogte van de S6 is bij een laag renteniveau zeer rentegevoelig. Bij een rentestijging zoals is 2021 het geval is geweest daalt de S6.

S7 LIQUIDITEITSRISICO

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het pensioenfonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. De korte termijn liquiditeitsbehoefte is in belangrijke mate afhankelijk van de waardeontwikkeling van de derivaten. Van vrijwel alle derivatenposities wordt dagelijks het waardeverschil afgerekend in de vorm van collateralgelden.

Gevolg is dat de benodigde liquiditeit afhankelijk is van de richting waarin de markten zich ontwikkelen. Zo genereren renteswaps bij een stijgende rente grote liquiditeitsbehoeften. Bij de valutatermijncontracten leidt vooral een stijgende US dollar tot liquiditeitsbehoeften. Het pensioenfonds beheerst het liquiditeitsrisico door periodieke analyse van de liquiditeitsvraag onder verschillende scenario's af te zetten tegen de capaciteit om aan deze liquiditeitsvraag te voldoen. Bij het samenstellen van de beleggingsportefeuilles wordt rekening gehouden met de mogelijkheid om snel en zonder veel kosten aan de liquiditeitsvraag te kunnen voldoen. Het liquiditeitsrisico wordt ieder kwartaal gerapporteerd aan het bestuur.

S8 CONCENTRATIERISICO

Het concentratierisico is het risico dat ontstaat doordat de beleggingen onvoldoende gediversifieerd zijn. Het risico kan zich voordoen door een relatief groot deel van het vermogen te beleggen in één specifieke vermogenstitel, één specifieke vermogensbeheerder, één specifiek product of één specifieke tegenpartij in derivatenposities. In de beleggingsrichtlijnen die het pensioenfonds hanteert zijn concentratielimieten opgenomen. Hierover wordt maandelijks en per kwartaal gerapporteerd. Overschrijding van de limieten kan leiden tot maatregelen die leiden tot opheffing van de overschrijding.

Belangen groter dan 5% van het totaal beleggingen

Ultimo 2021 zijn in de beleggingsportefeuille de volgende posten met een omvang van groter dan 5% van het totaal beleggingen aanwezig:

Concentratierisico (in miljoen € en %)

	31-12-2021		31-12-2020	
	Reële waarde	% balanstotaal	Reële waarde	% balanstotaal
Aandelen				
BlackRock	1.201	11,2	1.444	14,4
LSV Asset Management	588	5,5	519	5,2
Vastrentende waarden				
Nederlands Hypotheken Fonds	-	-	514	5,1
Deutsche Bank AG *	601	5,6	760	7,6

* De beleggingen bij Deutsche Bank AG betreffen vooral liquiditeitsfondsen.

S9 OPERATIONEEL RISICO

De niet-financiële risico's hebben betrekking op processen, systemen, integriteit, juridisch/compliance (contracten, compliance aan wet- en regelgeving), ICT (onder andere beveiliging en continuïteit) en het uitbestedingsrisico. Het pensioenfonds heeft deze risico's opgenomen in haar risicobeheerraamwerk. Er is een risicoanalyse verricht waarin de risico's zijn geïdentificeerd en beheersmaatregelen zijn benoemd en operationeel gemaakt. De beheersmaatregelen worden uitgevoerd en beoordeeld op effectiviteit. Dit proces wordt ondersteund met behulp van een daartoe ingerichte applicatie. Periodiek wordt gerapporteerd over de effectiviteit van de beheersing van de niet-financiële risico's inclusief de status van, eventuele zich voorgedane, operationele incidenten.

Vermogensbeheerprocessen

De beheersmaatregelen met betrekking tot het vermogensbeheer zijn er op gericht dat de implementatie van het beleggingsbeleid overeenstemt met de strategie en de risicohouding van het pensioenfonds, dat beleggingsmandaten binnen de beleggingsrichtlijnen worden beheerd, dat transacties marktconform en met geautoriseerde tegenpartijen worden afgesloten en dat transacties tijdig, juist en volledig worden afgewikkeld. Voorts zijn beheersmaatregelen ingericht opdat de beleggingen juist worden geadministreerd en gewaardeerd.

Pensioenbeheerprocessen

Ten aanzien van het pensioenbeheer zijn beheersmaatregelen getroffen die moeten waarborgen dat de pensioenaanspraken en -rechten juist, volledig en tijdig worden vastgelegd in de pensioenadministratie, dat de pensioenbetalingen juist, volledig en tijdig plaatsvinden, dat de pensioenpremies evenzo worden geïncasseerd en dat de pensioenverplichtingen juist worden gewaardeerd. Voorts zijn maatregelen genomen opdat het pensioenfonds haar verzekerden tijdig en adequaat informeert.

Rapportageprocessen

Het rapportageproces zorgt er voor dat de rapportages voldoende inzicht verstrekken in de prestaties en risico's van het pensioenfonds. Doel is 'reporting the right things good'. Het bestuur houdt zicht op de realisatie van de plannen door maanden kwartaal-rapportages. Om te komen tot betrouwbare rapportages beschikt het pensioenfonds over een gestructureerd rapportageproces waarbij gebruik wordt gemaakt van verschillende informatiesystemen.

Integriteit

Integriteitsrisico's zijn gedefinieerd als het gevaar van aantasting van de reputatie van het pensioenfonds of het gevaar van aantasting van het vermogen of het resultaat van het pensioenfonds als gevolg van een ontoereikende naleving van wet- en regelgeving of hetgeen als maatschappelijk betamelijk geldt. Deze aantasting kan zich voordoen door

gedragingen van de organisatie zelf, haar medewerkers dan wel van de leiding van de organisatie, alsmede haar uitbestedingspartners en zakelijke relaties. Om deze risico's te beheersen voert het pensioenfonds periodiek een SIRA uit. De SIRA is de basis voor het vaststellen van het integriteitbeleid van het pensioenfonds en het invoeren van passende beheersmaatregelen en procedures om de integriteitsrisico's van het pensioenfonds te beheersen. Eén en ander heeft tot doel te zorgen voor een beheerste en integere bedrijfsvoering van het pensioenfonds, dat op haar beurt tot doel heeft het vertrouwen in het pensioenfonds en het financiële stelsel als geheel te waarborgen.

Juridisch en compliance

Het pensioenfonds wil minimaal voldoen aan bestaande wet- en regelgeving. Het pensioenfonds beschikt over juridische expertise. Mogelijke veranderingen in wet- en regelgeving worden nauwlettend gevolgd. Overeenkomsten met derden worden schriftelijk aangegaan waarbij de contracten voldoende afdwingbaar moeten zijn en de aansprakelijkheid helder is afgebakend. Contracten worden vooraf beoordeeld. Voor vermogensbeheermandaten wordt gebruik gemaakt van een gestandaardiseerde overeenkomst. Het bestuur wordt periodiek geïnformeerd via een compliancerapportage.

ICT

Data en informatie zijn een belangrijk bezit voor het pensioenfonds en essentieel voor de bedrijfsvoering. Risico's als beveiligingsinbreuken of een langdurige uitval van systemen kunnen leiden tot financiële schade bij deelnemers en/of reputatieschade bij Stichting Pensioenfonds Hoogovens. Het pensioenfonds onderscheidt vijf ICT-risico's. Dit zijn beschikbaarheid (continuïteit van de bedrijfsprocessen), integriteit en betrouwbaarheid (borging datakwaliteit), vertrouwelijkheid en toegankelijkheid (beveiliging data in systemen), aanpasbaarheid (wendbaarheid als omstandigheden wijzigen) en bewustzijn (is het pensioenfonds zich bewust van de ICT-risico's).

Om op een gestructureerde wijze invulling te geven aan zowel de eisen vanuit wet- en regelgeving als de (aanvullende) eisen vanuit de interne organisatie heeft het pensioenfonds een ICT-risicobeleid opgesteld. In het beleid zijn de control objectives van het DNB toetsingskader Informatiebeveiliging gedetailleerd uitgewerkt om zo op een passende wijze (proportioneel in uitleg van DNB) uitvoering te kunnen geven aan het waarborgen van de voortdurende beschikbaarheid, integriteit en beveiliging van de geautomatiseerde gegevens. Het ICT-risicobeleid wordt periodiek getoetst op actualiteit en effectiviteit.

Uitbesteding

Dit is het risico dat de continuïteit, integriteit en/of kwaliteit van de aan derden uitbestede werkzaamheden dan wel de door deze derden ter beschikking gestelde apparatuur en personeel wordt geschaad.

Het bestuur heeft een uitbestedingsbeleid vastgesteld waarin de uitgangspunten omtrent uitbesteding zijn opgenomen. Het pensioenfonds besteedt diensten uit op het gebied van pensioenbeheer, vermogensbeheer (externe vermogensbeheerders, effectenbewaring en aanverwante dienstverlening) en ICT.

Selectie, aanstelling, monitoring en ontslag van uitbestedingsrelaties vindt uitsluitend plaats op basis van zakelijke gronden en via gestructureerde processen. Een due dilligence onderzoek en/of onderzoek naar de identiteit en reputatie van sleutelfiguren kan daar deel van uitmaken. De dienstverlening wordt schriftelijk overeengekomen, het kwaliteitsniveau wordt waar nodig geacht vastgelegd in een service level agreement (SLA). Er wordt periodiek getoetst en gerapporteerd over of de uitvoering plaatsvindt conform de afspraken. Het uitbestedingsbeleid wordt periodiek geactualiseerd.

S10 ACTIEF BEHEER RISICO

Het actief beheer risico is geïntroduceerd onder het nFTK en geldt in eerste instantie alleen voor het aandelenrisico. Het vereist eigen vermogen voor actief beheer wordt bepaald als het maximale verlies door actief beheer dat met een waarschijnlijkheid van 2,5% binnen een jaar kan optreden. De mate van actief beheer wordt gemeten als de afwijking tussen het rendement van de portefeuille en het rendement van de benchmark voor die portefeuille (in jargon is dit de tracking error). Alleen beleggingsportefeuilles met een tracking error groter dan 1% worden meegenomen in de berekening van S10. Ultimo 2021 was 27% (ultimo 2020: 33%) van de beleggingen in aandelen belegd in passieve fondsen.

IJmuiden, 17 mei 2022

Bestuur (ter vaststelling)

drs. J. (Janwillem) Bouma, *voorzitter*

drs. A.J. (Aernout) van Citters RA CPE, *plaatsvervangend voorzitter*

W. (Wim) Faas

drs. R.E. (Erik) Hulshof-Bink RBA

dr. M. (Margriet) Nip-Westendorp

J.H. (Josette) van Soest

P.M. (Petra) van Zijtveld-Stam, *secretaris*

OVERIGE GEGEVENS

STATUTAIRE REGELING BESTEMMING VAN HET RESULTAAT

De wijze waarop het resultaat (saldo van baten en lasten) van het boekjaar wordt verdeeld, is niet opgenomen in de statuten van de Stichting Pensioenfonds Hoogovens. Het bestuur heeft besloten dat het resultaat wordt verrekend met de algemene reserve.

ACTUARIËLE VERKLARING

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds Hoogovens te Beverwijk is aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2021.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds Hoogovens, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds.

Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar.

Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 31,80 miljoen. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 2,12 miljoen te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de

uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid

van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel gezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, doch hoger dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Hoogovens is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen.

De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende.

Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen beperkt zijn.

Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum in de rentetermijnstructuur rekening zou worden gehouden met de UFR-methodiek zoals deze door DNB in 2022 wordt toegepast, mijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

In het kader van dit oordeel wijs ik op de ontwikkelingen na balansdatum als gevolg van de Oekraïne crisis, zoals die door het pensioenfonds in het jaarverslag zijn toegelicht.

Amsterdam, 17 mei 2022

drs. H. Zaghdoudi AAG

Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Stichting Pensioenfonds
Hoogovens

VERKLARING OVER DE JAARREKENING 2021

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van Stichting Pensioenfonds Hoogovens ('de stichting') een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de stichting op 31 december 2021 en van het resultaat over 2021 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek ('BW').

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2021 van Stichting Pensioenfonds Hoogovens te Beverwijk gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2021;
- de staat van baten en lasten over 2021; en
- de toelichting met de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is Titel 9 Boek 2 BW.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds Hoogovens zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Het jaarverslag omvat ook andere informatie. Dat betreft alle informatie in het jaarverslag anders dan de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse

Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING EN DE ACCOUNTANTS-CONTROLE

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW; en voor
- een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van het genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfs-

activiteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze doelstellingen zijn een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over de vraag of de jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of van fouten en een controleverklaring uit te brengen waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Amsterdam, 17 mei 2022

drs. H.C. van der Rijst RA
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

BIJLAGE BIJ ONZE CONTROLEVERKLARING

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen

door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.

- Het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Ook op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1 GOVERNANCE

A PERSONALIA

Situatie per 17 mei 2022

Bestuur

voorzitter

drs. J. (Janwillem) Bouma * sinds 2018

namens werkgever

drs. A.J. (Aernout) van Citters RA CPE, plaats-
vervangend voorzitter * sinds 2017

W. (Wim) Faas sinds 2020

J.H. (Josette) van Soest sinds 2017

namens werknemers

P.M. (Petra) van Zijtveld-Stam, secretaris * sinds 2019

Vacature

namens pensioengerechtigden

drs. R.E. (Erik) Hulshof-Bink RBA sinds 2020

dr. M. (Margriet) Nip-Westendorp sinds 2019

* leden agenda-overleg

Balans- en beleggingscommissie

Erik Hulshof-Bink, voorzitter

Aernout van Citters

Margriet Nip-Westendorp

drs. (Gerard) Roelofs MBA RBA FRM sinds 2021

Risicocommissie

Josette van Soest, voorzitter

Eric Elvers

Wim Faas

Financiële commissie

Aernout van Citters, voorzitter

Margriet Nip-Westendorp

Petra van Zijtveld-Stam

Geschillen- en klachtencommissie

Aernout van Citters

Margriet Nip-Westendorp

Raad van Toezicht

drs. M.E.A. (Marlies) van Boom, voorzitter sinds 2016

mr. P.J.M. (Pierre) Akkermans sinds 2019

H.J.P. (Henk Jan) Strang RA sinds 2016

Verantwoordingsorgaan

Namens werkgever

ir. S.I. (Simone) Vooijs, voorzitter sinds 2019

ir. V. (Vincent) Ritman sinds 2021

ir. A. (Annemarie) Schouw sinds 2016

Namens werknemers

J. (Johan) Boezewinkel sinds 2016

W. (Willem) de Groot sinds 2021

M. (Marcel) van Zelst sinds 2020

Namens pensioengerechtigden

drs. R.B.P. (Rob) de Brouwer sinds 2020

drs. P.R. (Piet) Geukes sinds 2016

M.A.G.E. (Mieke) Jansen sinds 2020

J.T. (Jan) de Ridder sinds 2020

R. (Robin) Zwiers sinds 2018

Directeur

mr. drs. J.J. (Hans) van de Velde

Afdelingshoofden

dr. ir. J. (Jelle) Beenen, Directeur Beleggingen

drs. R.F. (Richard) den Bult RA RE, Pensioenen

drs. E. (Eric) Elvers BC, Risicomanagement

drs. P.G. (Piet) van der Graaff MBA,

Secretariaat & Juridische Zaken

H.T.M. (Harry) Lenssen FC, Finance & Control

Accountant

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Actuaris

Willis Towers Watson

Sleutelfunctiehouders

drs. H. Zaghdoudi AAG, Actuariële functie sinds 2022

J.P.C (Hans) van Eerden RA, Interne Auditfunctie

sinds 2019

drs. E. (Eric) Elvers BC, Risicobeheerfunctie sinds 2019

B RELEVANTE NEVENFUNCTIES

Situatie per 31 december 2021

Bestuur

De heer J. Bouma, voorzitter

- Voorzitter RvT Stichting Pensioenfonds ANWB i.l.
- Bestuurslid Federatie van Nederlandse Pensioenfondsen
- Directeur ParBee NV
- Voorzitter PensionsEurope
- Bestuursvoorzitter Centraal Beheer APF

De heer A.J. van Citters

- Managing Director Tata Steel Nederland Services BV
- Bestuursvoorzitter Tata Steel Belgium Services NV
- Bestuurslid Stichting Wenckebachfonds
- Lid raad van bestuur ICC Nederland

De heer W. Faas

- Manager ATCE NL Tata Steel Nederland

De heer E. Hulshof-Bink

- Bestuurder en voorzitter beleggingscommissie Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Bouwnijverheid
- Adviseur beleggingscommissie Stichting Pensioenfonds Essity
- Adviseur PCBO

Mevrouw M. Nip-Westendorp

- Geen

Mevrouw J.H. van Soest

- ABN Amro Sustainable Finance Regulations Programme/Hoofd ESG Regulations Knowledge Centre

Mevrouw P.M. van Zijtveld-Stam

- Career Development Advisor bij Tata Steel Europe
- Lid Pensioenwerkgroep gezamenlijke vakverenigingen Tata Steel Europe

Raad van Toezicht**De heer P.J.M. Akkermans**

- Voorzitter Visitatiecommissie pensioenfonds Huntsman
- Voorzitter RvT Bedrijfstakpensioenfonds HIBIN
- Compliance officer Stichting Pensioenfonds Essity
- Onafhankelijk voorzitter en sleutelfunctiehouder interne audit Pensioenfonds Henkel

Mevrouw M.E.A. van Boom, voorzitter

- Lid RvT Pensioenfonds Vliegend Personeel KLM
- Bestuurslid en voorzitter van de commissie beleggingen bij Pensioenfonds DSM Nederland
- Lid Beleggingsadviescommissie Pensioenfonds Horeca & Catering

De heer H.J.P. Strang

- Lid visitatiecommissie Stichting Pensioenfonds Lloyds' Register Nederland
- Elystar Professional Services BV
- Kerndocent SPO
- Bestuurslid Kring van Pensioenspecialisten
- Sleutelfunctiehouder Audit Pensioenfonds Wonen
- Lid visitatiecommissie Stichting Pensioenfonds Eriks Nederland
- Lid RvT Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schilders Afwerkings- en glaszetbedrijf
- Voorzitter RvT Stichting Bedrijfstakpensioenfonds Levensmiddelen
- Lid RvT Stichting bedrijfstakpensioenfonds voor de Agrarische en Voedselvoorzieningshandel
- Bestuurslid en sleutelfunctiehouder risicobeheer Pensioenfonds AON

C BESTUURS-AANGELEGENHEDEN

Situatie per 17 mei 2022

**GOVERNANCE STICHTING
PENSIOENFONDS HOOGOEVENS**

In bijlage 1A is de actuele samenstelling van de organen bij het pensioenfonds opgenomen. Hieronder volgt de toelichting waarin de wijzigingen in de personele samenstelling sinds het vorige jaarverslag zijn opgenomen.

Bestuur**Samenstelling bestuur en commissies**

Het Jaarverslag 2020 is op 25 mei 2021 afgerond. Na deze datum zijn tot en met mei 2022 de volgende wijzigingen in de samenstelling van het bestuur opgetreden:

- Per 1 september 2021 heeft de heer ir. B.M. Neelis (geleding werknemers, secretaris Bestuur) zijn lidmaatschap van het Bestuur beëindigd;
- Met ingang van 15 november 2021 is mevrouw P.M. van Zijtveld-Stam (geleding werknemers) benoemd als Secretaris van het Bestuur, daarmee is zij tevens lid van het agenda-overleg;
- De Auditcommissie is omgevormd naar een Financiële Commissie (FC), de samenstelling is ongewijzigd;

Mevrouw Van Soest en de heer Van Citters zijn in 2021 herbenoemd. Het Bestuur heeft in 2021 zichzelf geëvalueerd.

Inzake de commissiesamenstelling zijn er de volgende aanpassingen:

- De heer drs. G.R.C de Lange (extern adviserend lid van de BBC) is medio 2021 opgevolgd door de heer drs. G. Roelofs MBA RBA FRM;
- Mevrouw Kapteijn is vanwege het einde van haar benoemingstermijn per 1 maart 2022 geen adviserend lid meer van de BBC, vooralsnog is niet in een opvolging voorzien.

Inhoudelijke focus van het bestuur

Het bestuur heeft in 2021 acht keer vergaderd. Daarnaast is een viertal achtergrondbijeenkomsten gehouden, waarvan één samen met de Raad van Toezicht. Veel onderwerpen zijn voorbereid in stuurgroepen en de commissies, als onderdeel van het reguliere proces. In 2021 heeft het bestuur onder meer aandacht besteed aan de volgende prioritaire onderwerpen:

- Strategische risicobeheersing/Eigenrisico-beoordeling;
- Wijziging van de systematiek voor het toekennen van toeslagen;
- Maatschappelijk verantwoord beleggen;
- Wet toekomst pensioenen;
- Werking van de sleutelfuncties internal audit en risicomanagement, en follow-up;
- Afronding bestuurlijke effectiviteit bij strategische besluitvorming.

Verantwoordingsorgaan (VO)

Samenstelling

De voorzitter (de heer drs. E. Nachbar RA) heeft het VO per 1 juli 2021 verlaten, het VO heeft uit haar midden mevrouw ir S.I. Vooijs tot voorzitter gekozen. De heer ir. V. Ritman is hem opgevolgd als VO-lid (geleding werkgever). Eén van de leden van het VO (de heer S. Meles) is per 6 juli 2021 benoemd tot aspirant-lid van het Bestuur en heeft het VO verlaten, hij is opgevolgd door de heer W. de Groot, tot op dat moment aspirant-lid van het VO.

Inhoudelijke focus

Het bestuur en het VO overleggen elk kwartaal. Het VO is in 2021 op verschillende manieren betrokken geweest bij de prioritaire onderwerpen van het bestuur, vooral via achtergrondbijeenkomsten van het VO zelf, in een aantal gevallen met bestuursleden en MT-leden van de uitvoeringsorganisatie. Het VO adviseerde in 2021 over de premievaststelling 2021, enkele wijzigingen in de uitvoeringsovereenkomst en de profielschets van de Raad van Toezicht.

Raad van Toezicht (RvT)

Samenstelling

De samenstelling van de Raad van Toezicht is niet gewijzigd.

Activiteiten

Elk kwartaal heeft de RvT regulier overleg met het Bestuur. Eén van de onderwerpen is de opvolging van de aanbevelingen van de RvT. De activiteiten van de RvT zijn opgenomen in een toezichtplan, de RvT heeft dit onder meer met het bestuur gedeeld. De RvT is in 2021 betrokken geweest bij het onderzoek van DNB inzake de implementatie van IORP-II/werking sleutelfuncties internal audit en risicomanagement. In Q4 2021 heeft de RvT een zelfevaluatie uitgevoerd. In 2021 zijn de besluiten van het bestuur over het jaarverslag en de profielschets van het bestuur ter goedkering aan de RvT voorgelegd. De profielschets van de Raad van Toezicht is in 2021 opnieuw vastgesteld, na een advies van het VO.

Uitvoeringsorganisatie

De medewerkers van de uitvoeringsorganisatie zijn in dienst van Tata Steel Nederland Services en gedetacheerd bij het pensioenfonds. De personeelskosten worden bij het pensioenfonds in rekening gebracht. Voor het personeel van het pensioenfonds geldt een evenwichtig beloningsbeleid dat gespiegeld wordt aan het beleid van Tata Steel Nederland. Van de

beloningen, waarvan een (beperkt) deel in de vorm van een variabele uitkering kan worden toegekend, gaan geen prikkels uit die afbreuk doen aan de verplichting van het pensioenfonds om zich in te zetten voor de belangen van zijn verzekerden en andere stakeholders, of andere op het pensioenfonds rustende zorgvuldigheidsbeginselen.

Overkoepelende onderwerpen

Beloningsbeleid en onkostenvergoedingen

Het bestuur van pensioenfonds Hoogovens ontvangt alleen vaste beloningen of vergoedingen voor haar werkzaamheden, geen variabele vergoedingen of bonussen. Er zijn daarom voor de bestuurders geen prikkels die aan kunnen zetten tot onzorgvuldig handelen, bijvoorbeeld met betrekking tot duurzaamheid en beleggingen. Het beloningsbeleid van pensioenfonds Hoogovens voldoet aan de Code pensioenfonds. De paritaire leden van het bestuur namens de onderneming en de actieven (werknemers) ontvangen geen reguliere vergoeding voor hun werkzaamheden ten behoeve van Stichting Pensioenfonds Hoogovens. Gezien het tijdsbeslag ontvangen de leden namens pensioengerechtigden een vergoeding. De externe leden van het bestuur ontvangen een vaste vergoeding gerelateerd aan het verwachte tijdsbeslag. De leden van de RvT ontvangen een vaste vergoeding. Hierbij is rekening gehouden met onder andere vergoedingenniveaus bij andere pensioenfonds. De vijf leden van het VO namens pensioengerechtigden ontvangen een onkostenvergoeding.

Compliance en integriteit

Voor de verbonden personen en insiders is de gedragscode SPH van toepassing. Deze is gebaseerd op de modelgedragscode van de Pensioenfederatie. Een overzicht van nevenfuncties van de leden van het bestuur en de RvT is als bijlage 1B bij dit jaarverslag opgenomen. Het pensioenfonds beschikt over een zogenaamde Incidentenregeling, waarin is vastgelegd

welke stappen gevolgd worden als het vermoeden bestaat dat sprake is van een incident binnen het pensioenfonds. Onze compliance-officer is verbonden aan het Nederlands Compliance Instituut (NCI).

Aanpassingen in formele stukken en overig

De statuten zijn in 2021 niet aangepast. Als onderdeel van het reguliere proces is in 2021 een groot aantal fondsdocumenten herzien, waaronder het Pensioenreglement 2015, de ABTN, het Risicobeleid, het Beleggingsplan en de Auditmanual. De twee uitvoeringsovereenkomsten (met Tata Steel Nederland BV en Daniëli Corus BV) zijn in 2021 één keer aangepast.

De Geschillen- en Klachtencommissie heeft in 2021 geen klachten / verzoeken vanuit deelnemers/ pensioengerechtigden inzake de toepassing van het pensioenreglement ontvangen.

Net als voorgaande jaren heeft ons pensioenfonds ook dit jaar geen dwangsommen of boetes opgelegd gekregen.

D TOEPASSING CODE PENSIOENFONDSEN

Code pensioenfondsen

Het bestuur heeft een overzicht van de opvolging van de bepalingen conform Code pensioenfondsen besproken. Dit overzicht is ook verstrekt aan de RvT. Het merendeel van de bepalingen wordt door Stichting Pensioenfonds Hoogovens nageleefd ('toegepast'). In het overzicht is de actuele stand van zaken opgenomen met betrekking tot de bepalingen waarvoor geldt 'leg uit'.

Nr. 21

Klokkenluidersregeling per dienstverlener

Verwacht wordt dat externe partijen hierover beschikken, geen specifiek beleid richting partijen waaraan wordt uitbesteed. Bij selecties van partijen wordt dit als één van de (vele) criteria meegenomen.

Nr. 33

Diversiteit, deelaspect leeftijd

Het VO heeft op dit moment geen leden onder de veertig jaar.

Nr. 34

Maximale zittingsduur VO

In de statuten (artikel 17.8) is vastgelegd dat leden VO één keer kunnen worden herbenoemd (primaat hiervoor ligt bij benoemende partijen).

Nr. 35

Diversiteit, competentievisie VO

Het Opvolgingsplatform draagt (mede) zorg voor het leveren van VO-leden en het beschikbaar stellen van opleidingsfaciliteiten.

Nr. 36

Specifieke profielschets voor iedere bestuursfunctie

Er is een algemene profielschets voor de leden van het bestuur en specifieke elementen voor het merendeel van de functies. Dit weerspiegelt de integrale verantwoordelijkheid van de leden van het bestuur. Het bestuur heeft in 2021 de profielschets aangepast met name vanwege de aanpassingen in de kennisindelingen van DNB.

Nr. 39

Benoeming leden VO

Bestuur en Raad van Toezicht hebben de mogelijkheid om in geval van disfunctioneren bestuurders te ontslaan. De leden van het VO (geledingen werkgever/actieven) worden benoemd door de betreffende partijen. De leden van het VO kunnen worden ontslagen door de benoemende partijen en het VO. Deze afwijking wordt door achterbannen onderschreven.

Toepassing Code pensioenfondsen bij Stichting Pensioenfonds Hoogovens 2021

Thema	Leg uit	Toegepast
1 Vertrouwen waarmaken	–	Nr. 1 tot en met 9 (alle bepalingen)
2 Verantwoordelijkheid nemen	–	Nr. 10 tot en met 14 (alle bepalingen)
3 Integer handelen	Nr. 21 Klokkenluidersregeling bij leveranciers	Nr. 15 tot en met 20 en 22
4 Kwaliteit nastreven	–	23 tot en met 28 (alle bepalingen)
5 Zorgvuldig benoemen	Nr. 33 Diversiteit/leeftijd Nr. 34 Zittingsduur leden VO Nr. 35 Competentievisie VO Nr. 36 Profielschets per bestuurslid Nr. 39 Benoeming en ontslag	29 tot en met 32, 37, 38 en 40
6 Gepast belonen	–	Nr. 41 tot en met 45 (alle bepalingen)
7 Toezicht houden en inspraak waarborgen	–	Nr. 46 tot en met 57 (alle bepalingen)
8 Transparantie bevorderen	–	Nr. 58 tot en met 65 (alle bepalingen)

Verder kent de Code pensioenfondsen een aantal zogenaamde rapportagenormen, die bij Stichting Pensioenfonds Hoogovens bijna allemaal worden toegepast. Alleen bij bepaling 33 is de naleving niet volledig.

Rapportagenormen Code pensioenfondsen

Norm	Verkorte omschrijving	Vindplaats of toelichting
5	Afleggen van verantwoording en evenwichtige afweging van belangen	Zie onder meer de bijdrage van het VO en de Raad van Toezicht in dit jaarverslag. Voorts wordt minimaal twee keer per jaar een achterbannenoverleg georganiseerd.
31	Complementariteit van organen, afspiegeling en continuïteit.	De drie organen bij Stichting Pensioenfonds Hoogovens zijn divers samengesteld (kennis, competenties en professioneel gedrag). Aan de hand van de profielschets wordt door de voordragende partijen en in het bijzonder het Opvolgingsplatform hiermee rekening gehouden.
33	Diversiteit van de organen	De organen zijn divers samengesteld met elk één of meer vrouwelijke leden (VO: 3 van de 11, bestuur 3 van de 7 per ultimo 2021). Diversiteit naar leeftijd is één van de prioriteiten van het opvolgingsplatform, bestuur en VO, omdat zij op dit moment geen leden onder de 40 jaar kennen.
47	Intern toezicht past deze Code toe	Zie de bijdrage van de Raad van Toezicht in dit jaarverslag.
58	Inzicht in missie / visie / strategie	Opgenomen op pagina 10 van dit jaarverslag.
62	Overwegingen inzake verantwoord beleggen	Zie met name pagina 19 tot en met pagina 21 van dit jaarverslag.
64	Rapportage over naleving interne gedragscode, code pensioenfondsen en de evaluatie van het functioneren van het bestuur	Zie bijlage 1C en onderhavige paragraaf van dit jaarverslag.
65	Klachten en geschillen	Reglement klachten en geschillen is opgenomen op de website van het pensioenfonds. Zie voorts bijlage 1C.

BIJLAGE 2 **DETAILUITWERKINGEN**

A **ACTUARIËLE ANALYSE: ONTWIKKELING EIGEN VERMOGEN**

In 2021 is een resultaat behaald van € 1.373 miljoen. Hierdoor steeg het eigen vermogen van € 803 miljoen naar € 2.176 miljoen. Onderstaande tabel toont de ontwikkeling in 2021 en 2020 van het eigen vermogen naar oorzaken. Onder de tabel wordt dit verder toegelicht.

Ontwikkeling eigen vermogen ten behoeve van de dekkingsgraad (in miljoen €)

	2021	2020
Stand eigen vermogen per 1 januari	803	985
Beleggingen en rente pensioenverplichtingen		
– Beleggingsresultaten	810	596
– Rentetoevoeging en wijziging rente pensioenverplichtingen	629	-993
Renteresultaat op pensioenverplichtingen en rente pensioenverplichtingen	1.439	-397
Ontvangen premie pensioenopbouw voor risico pensioenfonds		
– Ontvangen premie	133	104
– Pensioenopbouw voor risico van het pensioenfonds	-200	-171
Resultaat op premie	-67	-67
Bestemmingsreserve (premie- en toeslagendepot)		
– Ontvangen premie	6	29
– Beleggingsresultaat	2	2
Dotatie aan bestemmingsreserve	8	31
Toeslagen		
– Voorwaardelijke toeslagen	-	-
– Toeslagen uit bestemmingsreserve	-49	-
Toeslagen	-49	-
Overige resultaten		
– Overige actuariële resultaten	14	281
– Overige baten	1	1
Overige resultaten	15	282
Saldo van baten en lasten	1.346	-151
Stand eigen vermogen per 31 december	2.149	834
Mutatie bestemmingsreserve	27	-31
Stand eigen vermogen 31 december t.b.v. dekkingsgraad	2.176	803

Resultaat op beleggingen en rekenrente pensioenverplichtingen

In 2021 behaalden we een positief beleggingsresultaat van € 812 miljoen waarvan € 2 miljoen is toegerekend aan de bestemmingsreserve. Het netto (na kosten) beleggingsrendement kwam uit 8,2%. Zakelijke waarden, aandelen en credits hebben met € 918 miljoen positief bijgedragen aan dit rendement. Vastgoed en infrastructuur droegen met ruim € 82 miljoen positief bij.

Het resultaat op de matching beleggingen kwam, vooral door de gestegen rente, uit op een negatief resultaat van € 190 miljoen. Het pensioenfonds waardeert de pensioenverplichtingen met de door DNB gepubliceerde RTS. De hieruit voortvloeiende gemiddelde rente (rekenrente) is in 2021 gestegen van 0,1% naar 0,5%. De waarde van de pensioenverplichtingen daalde daardoor met € 580 miljoen. Inclusief negatieve rentetoevoeging van € 49 miljoen is dit resultaat in totaal € 629 miljoen.

Resultaat op premie

In 2021 bedroeg de actuariel benodigde premie voor de inkoop van nieuwe pensioenopbouw € 200 miljoen. De daarvoor bestemde premie kwam uit op € 133 miljoen. De rekenrente voor de inkoop van nieuwe pensioenopbouw is gebaseerd op de verwachte toekomstige kasstromen van actieve deelnemers en is voor 2021 berekend op 0,4%. De ontvangen premie voor nieuwe pensioenopbouw is een gedempte kostendekkende premie op basis van een verwacht rendement van 3,6%. Rekening houdend met een opslag voor toeslagverlening van 1,9% leidt dit tot een rekenrente van 1,7%. Het verschil in rekenrente, 0,4% versus 1,7%, verklaart waarom de kosten van de inkoop van de nieuwe pensioenopbouw ten bedrage van € 200 miljoen, hoger zijn dan de daarvoor bestemde premie van € 133 miljoen.

Sociale partners hebben voor het jaar 2021 besloten de pensioenpremie op jaarbasis vast te stellen op 29,5% van de pensioengrondslag. In 2021 is op basis daarvan € 139 miljoen aan premie ontvangen. De op basis van verwacht rendement gedempte kosten-dekkende premie voor de opbouw van pensioen in 2021 bedroeg 28,6% en komt overeen met een bedrag van € 133 miljoen. Het verschil van € 6 miljoen met de ontvangen premie van € 139 miljoen is gedoteerd aan de bestemmingsreserve.

Toeslagen

Per 1 juli 2021 is aan actieve deelnemers een toeslag verleend van 1,02% uit bestemmingsreserve 2020.

Op 11 januari 2022 heeft het bestuur besloten tot een reguliere toeslagverlening aan alle deelnemers en pensioengerechtigden van 3,68% plus 0,18% uit de bestemmingsreserve aan actieve deelnemers, beiden per 1 januari 2022. De beleidsdekkingsgraad op basis waarvan de toeslagverlening is bepaald bedroeg 119,5% en de consumentenprijsindex oktober 2020 – december 2021 kwam uit op 5,11%. Bij een dekkingsgraad onder 110% worden geen reguliere toeslagen toegekend. De zogenoemde TBI-grens, dat is de grens vanaf welke volledig mag worden geïndexeerd, is eind 2021 berekend op 123,2%. Door de gedeeltelijke toeslagverlening liepen de achterstanden verder op. De toeslagverlening is boekhoudkundig verwerkt per 1 januari 2022. Verdere toelichting is opgenomen in de jaarrekening onder het kopje ' Gebeurtenissen na balansdatum '

Overige resultaten

De overige resultaten van € 14 miljoen betreft resultaat op langlevens. De feitelijke pensioenuitvoeringskosten kwamen uit op € 5 miljoen terwijl € 6 miljoen is vrijgefallen uit de voorziening pensioenverplichtingen.

B BELEGGINGEN

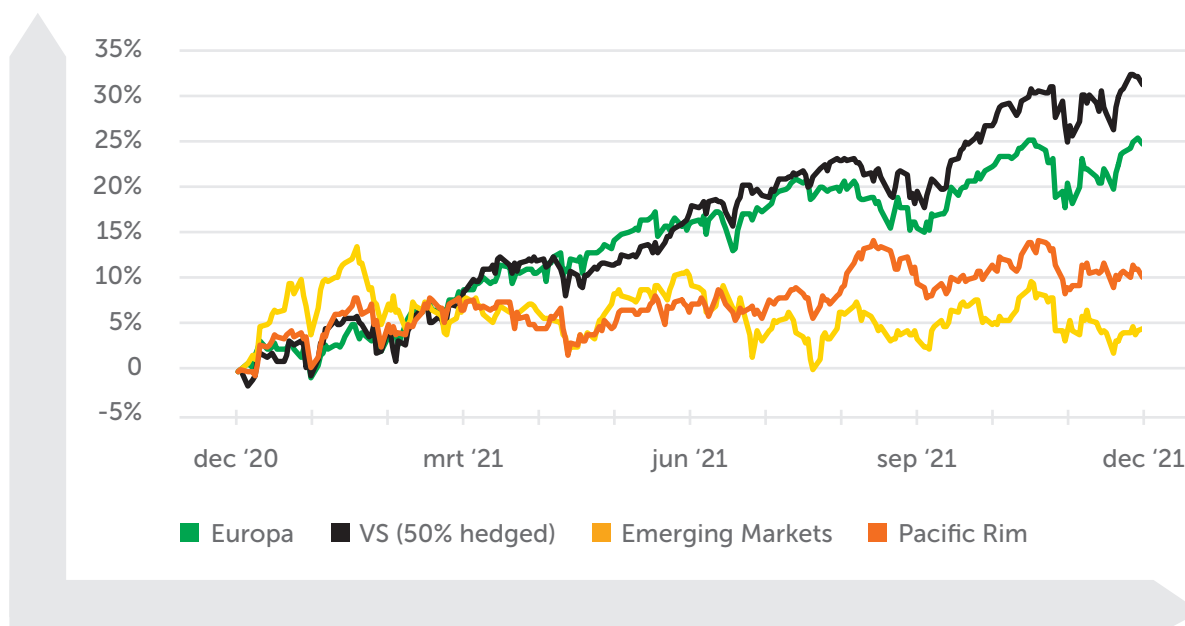
Beleggingsomgeving 2021

In 2021 zette het herstel van de economie door (wereldwijde groei was 5,9%) en op de beurzen werden nieuwe hoogterecords gevestigd. De vaccins tegen covid-19 brachten weliswaar geen einde aan de pandemie, maar gaven voldoende bescherming om de meest strikte contactbeperkingen los te laten. Knelpunten in de leveringsketen hebben soms tot minder productie geleid maar omdat bedrijven hierdoor de prijzen konden verhogen had dit weinig effect op de winstgevendheid. Opkomende markten hadden pas later en/of minder toegang tot de vaccins. Bovendien waren de economische

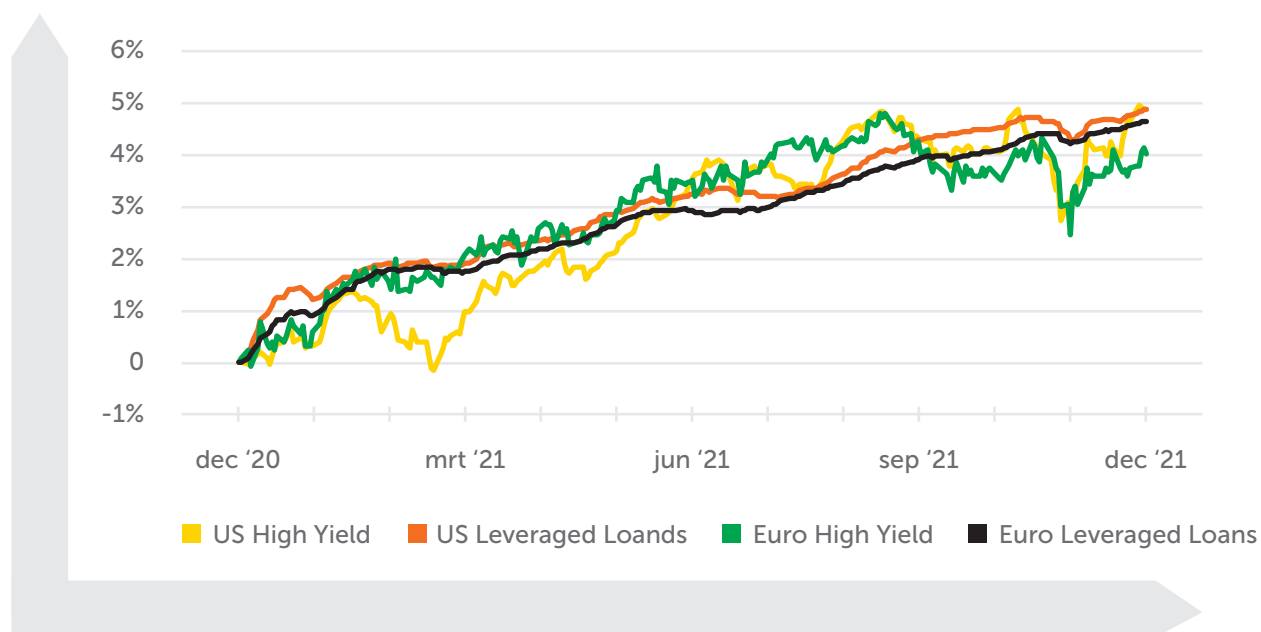
steunmaatregelen van overheden aldaar beperkter. Dit verklaart het grote verschil in aandelenrendement tussen de VS (+30,8%) en Europa (+25,1%) ten opzichte van Emerging Markets (+4,9%).

Voor het eerst sinds de kredietcrisis van 2008 is de inflatie duidelijk boven de doelstelling van centrale banken (2% voor de meeste Westerse centrale banken) uitgekomen. In de VS is de jaarlijkse stijging van consumentenprijzen uitgekomen op 7%, het hoogste niveau in 40 jaar. Voor de Eurozone kwam deze uit op 5%. Een belangrijk deel is toe te schrijven aan de hoge energieprijzen, maar in de VS zijn ook tweede-ronde-effecten duidelijk waarneembaar in de vorm van gestegen loonkosten.

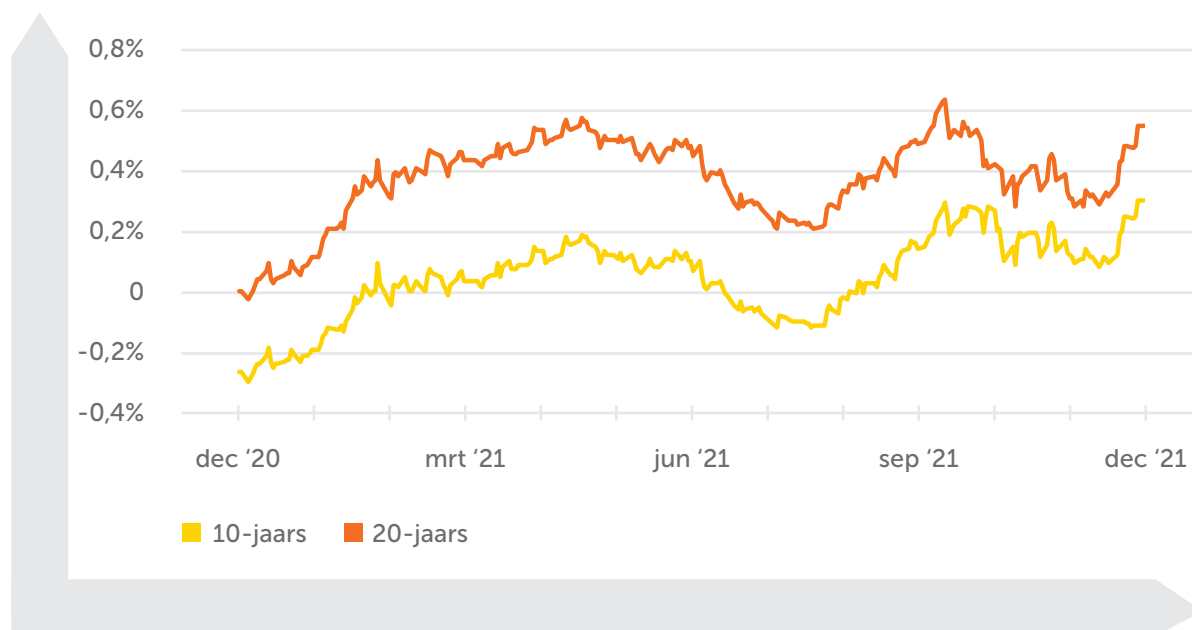
Ontwikkeling MSCI aandelenindices (in €)

Ontwikkeling credits Europa en US (cumulatief rendement gehedged naar €)

Europese 10- en 20-jaars swaprentes

High Yield bedrijfsobligaties en -leningen lieten een vergelijkbaar beeld met aandelen zien. Het aantal faillissementen is ondanks de pandemie laag gebleven en zo kon de benchmark voor credits met 4,9% stijgen.

Lage rentes en hoge inflatie vertaalden zich in sterk stijgende huizenprijzen. Logistiek was bij verre de best presterende vastgoedsector met rendementen boven de 20%. De sectorbrede Europese vastgoedbenchmark steeg met 10,1%.

De Europese swaprentes, waarmee de verplichtingen worden verdisconteerd, zijn in 2021 gestegen. Lag de gehele curve eind 2020 nog onder of rond 0%, eind 2021 lagen rentes vanaf een looptijd van 5 jaar boven de 0%. Alleen korte looptijden blijven in het negatieve territorium verankerd door de -0,5% depositorente die de Europese Centrale Bank (ECB) banken in rekening brengt. In historisch perspectief zijn deze renteniveaus nog steeds erg laag.

Karakteristieken portefeuilles

Vastrentende waarden portefeuille

De vastrentende waarden portefeuille kent drie belangrijke functies:

- afdekking van het renterisico (matching);
- zorgdragen voor een liquiditeitsbuffer en
- diversificatie met de rest van de beleggingsmix.

Hiertoe wordt belegd in:

- staatsleningen (Duitsland, Nederland, Luxemburg, Finland, Oostenrijk, Frankrijk en België);
- covered bonds;
- Nederlandse woninghypotheken;
- kasgeld (beperkt).

De eerste drie categorieën kenmerken zich door een hoge rentegevoeligheid en een laag kredietrisico en spelen een belangrijke rol in de renteafdekking. Kasgeld vervult vooral een rol als liquiditeitsbuffer.

Covered bonds zijn door banken uitgegeven leningen die door onderpandsvoorwaarden een laag kredietrisico kennen. Om de afdekking in grootte en precisie op het gewenste niveau te krijgen wordt in aanvulling op bovenstaande beleggingen gebruik gemaakt van rentederivaten, zogenaamde renteswaps.

De implementatie van de strategische renteafdekking van 28% van de totale verplichtingen, op basis van marktrente, wordt vormgegeven door een renteafdekking die zich beperkt tot de verplichtingen over de eerstkomende 25 jaren. Dit kwam in 2021 neer op een afdekking van ongeveer 61% voor die eerste 25 jaar en ongeveer 0% daarboven. Redenen voor deze wijze van implementatie zijn onder andere de beperkte liquiditeit en asymmetrische vraag-aanbod verhoudingen voor rente-instrumenten met een looptijd boven de 25 jaar, alsmede het feit dat de af te dekken verplichtingen minder precies zijn in te schatten naarmate ze verder in de toekomst liggen. Recentelijk komt de verwachting dat in het nieuwe pensioenstelsel minder afdekking van verplichtingen met lange looptijden zal plaatsvinden daar als extra reden bij.

Aandelenportefeuille

De aandelenportefeuille van Stichting Pensioenfonds Hoogovens kent een wereldwijde spreiding.

De strategische regioverdeling is hierbij als volgt:

• Europa	35%
• Verenigde Staten	35%
• Opkomende markten	20%
• Pacific (inclusief Japan)	10%.

Verder wordt de aandelenportefeuille gekarakteriseerd door een combinatie van twee benaderingen. Enerzijds wordt belegd in passieve indexfondsen, anderzijds bestaat de portefeuille uit een aantal actieve mandaten. De passieve indexfondsen richten zich op het efficiënt en tegen lage kosten nabootsen van de regiobenchmarks van de aandelenportefeuille. De actieve mandaten bestaan uit op lange termijn

georiënteerde managers met portefeuilles die zich veelal kenmerken door een beperkt aantal bedrijven en door weinig transacties (lage turnover). Een gedeelte van de actief beheerde Europese aandelen wordt intern beheerd. De actieve portefeuilles hebben individueel een hoog actief gehalte, dat wil zeggen dat ze in samenstelling behoorlijk kunnen verschillen van de benchmark. Op totaal portefeuilleniveau moet de mix van passief management en een combinatie van actieve managers ervoor zorgen dat de aandelenportefeuille in zijn geheel op lange termijn een hoger rendement behaalt dan de benchmark, maar zich daarbij wel grotendeels ontwikkelt in lijn met de benchmark: de zogenaamde 'tracking error' van de totale aandelenportefeuille blijft beperkt tot minder dan 2%.

Creditportefeuille

De creditportefeuille richt zich primair op het genereren van rendement door het krijgen van een vergoeding voor het bewust nemen van kredietrisico. Andere soorten van risico mogen slechts een zeer secundaire rol spelen. Dit betekent onder andere dat er voor obligaties en leningen met een hoge kredietwaardigheid geen plaats is in de creditportefeuille, omdat bij deze instrumenten de nominale renterisicocomponent te groot is in vergelijking met de kredietrisicocomponent. De focus ligt bij de creditportefeuille dus precies omgekeerd dan bij de vastrentende waarden portefeuille die zich richt op hoge gevoeligheid naar nominale rente en een zeer beperkt kredietrisico. Voor de creditportefeuille wordt een benchmark gehanteerd die bestaat uit 50% high yield bonds en 50% bank loans, met een regionale verdeling van 60% Verenigde Staten (VS) en 40% Europa. High yield bestaat uit obligaties die rechtstreeks door (zeer grote) bedrijven worden uitgegeven en die publiek verhandelbaar zijn. High yield bonds kennen wel een nominale rentecomponent, maar de kredietrisicocomponent is veel hoger vanwege de lagere kredietwaardigheid van de uitgevende bedrijven. Bank loans zijn leningen die

door banken gestructureerd worden voor bedrijven en geplaatst worden bij beleggers. Aantrekkelijk is dat de vergoeding de vorm heeft van een variabele korte nominale rente plus een kredietopslag. Hierdoor is de nominale rentecomponent praktisch nul, geheel in lijn met de strategische doelstelling van de creditportefeuille.

Naast high yield en bank loans kunnen andere (sub-investment grade) creditbeleggingen deel uit maken van de daadwerkelijke creditportefeuille, zolang dit past binnen de strategie van de creditportefeuille en het bestuur daar expliciet goedkeuring voor heeft verleend. Het bestuur heeft, onder andere, toestemming gegeven om in direct lending aan small en mid cap ondernemingen in Europa te beleggen.

De creditportefeuille bestaat geheel uit extern beheerde mandaten.

Vastgoed en infrastructuur portefeuille

Deze portefeuille bestond in 2021 uit extern beheerde vastgoedportefeuilles van Nederlandse woningen en winkels en vier pan-Europese fondsen, te weten een logistiek fonds, een woningfonds en twee multi-sector fondsen.

Met de vastgoedportefeuille wordt een strategisch risicoprofiel nagestreefd dat tussen vastrentende waarden en aandelen ligt, waarbij het rendement voornamelijk uit (stabiele) inkomstenstromen, voortkomend uit (tastbare) objecten, bestaat. De vastgoedportefeuille van het pensioenfonds zal de komende jaren verder worden uitgebreid met nieuwe beleggingen. In 2021 is een selectieprocedure voor een pan-Europees zorgvastgoedfonds opgestart, die begin 2022 zal worden afgerond.

De infrastructuurportefeuille van het pensioenfonds bevindt zich in de zogenaamde exit-fase, waarin het rendement gerealiseerd wordt door de projecten in de portefeuille te verkopen. Er bevond zich eind 2021 nog slechts € 13 miljoen in de portefeuille.

Rendementen portefeuilles

Vastrentende waarden

Sinds 2017 is de swapoverlay integraal onderdeel van de vastrentende waardenportefeuille. De benchmark voor de portefeuille is samengesteld uit zogenaamde iBoxx indices voor het fysieke gedeelte van de portefeuille en een specifieke uitvoeringsbenchmark voor de renteswaps. De vastrentende waardenportefeuille heeft in 2021 1,4 procentpunt beter gepresteerd dan deze samengestelde benchmark. Nederlandse woninghypotheken presteerden beter dan de iBoxx indices en droegen in belangrijke mate bij aan de outperformance. Door de rentestijging was het rendement van de vastrentende waarden portefeuille negatief: -5,1%

Aandelen

De aandelenportefeuille als geheel leverde in 2021 met een rendement van 21,1%, 0,7 procentpunt meer op dan de benchmark, die samengesteld is uit regionale marktindices. De portefeuilles voor Europa, Opkomende markten en Pacific lieten een outperformance zien van respectievelijk 1,9 procentpunt, 2,5 procentpunt en 0,5 procentpunt. Alleen de beleggingen in de VS hadden underperformance van 2,3 procentpunt.

Credits

De creditportefeuille behaalde over 2021 een rendement van 6,5%, en presteerde daarmee 2,4 procentpunt beter dan de benchmark. Op Europese credits werd 3,3 procentpunt meer rendement dan de benchmark gemaakt en op Amerikaanse credits 1,5 procentpunt.

Vastgoed en infrastructuur

Gezien het illiquide karakter van deze portefeuille is het belangrijk te memoreren dat het voor vastgoedbeleggingen niet mogelijk is benchmarks nauw te volgen. Bovendien zijn beschikbare benchmarks minder representatief voor de daadwerkelijke porte-

feuille. Jaar op jaar zullen er daarom in het algemeen grotere afwijkingen met de benchmark zijn dan bij de meer liquide beleggingscategorieën. De portefeuille kende een rendement dat 2,4 procentpunt hoger dan de benchmark lag. De beleggingen in logistiek hebben hieraan een grote bijdrage geleverd.

Corporate Governance: stemgedrag

We zijn actief betrokken bij de ondernemingen waarvan we aandelen in de portefeuille hebben. Er is in 2021 bij 99% van de voorstellen op aandeelhoudersvergaderingen gestemd. Hierbij worden we ondersteund door stemrapporten van internationaal opererende dienstverleners. Mede aan de hand hiervan wordt gestemd over de voorstellen vanuit het management van de ondernemingen. In 50,2% van de vergaderingen was het stemgedrag volledig conform de aanbevelingen van het management, in 49,8% van de vergaderingen werd er op één of meerdere onderdelen afgeweken. Bij ongeveer 9,8% van het totaal aantal voorstellen is tegengestemd of onthouden.

De tabel op de volgende pagina geeft per onderwerp weer hoeveel keer er tegen een voorstel over dit onderwerp is tegengestemd, en welke percentage van alle voorstellen over het onderwerp dit vertegenwoordigt.

Stemgedrag op aandeelhoudersvergaderingen

Onderwerp	Aantal keer gestemd tegen voorstel van het management	Tegenstemmen als percentage van alle voorstellen over betreffende onderwerp
Jaarverslagen	9	2,8
Aandelenbesluiten	50	10,2
Dividendbesluiten	-	-
Benoemingen	150	4,8
Auditor	10	2,7
Fusie & overnames	3	20,0
Aanpassing statuten	15	10,3
Beloningen	79	13,9
Milieu	7	50,0
Sociaal en ethisch punten, o.a. mensenrechten	13	40,6
Donaties	2	11,1
Politiek/lobbying	10	47,6
Diversen	60	18,4

Het bestuur heeft een expliciet stembeleid vastgesteld, dat op de website is gepubliceerd.

Het pensioenfonds is deelnemer van Eumedion, dat zich richt op het onderhouden en doorontwikkelen van het corporate governance beleid van in Nederland gevestigde institutionele beleggers. Eumedion heeft een Nederlandse 'Stewardship Code' geformuleerd voor pensioenfondsen, verzekeraars en vermogensbeheerders. Deze Stewardship Code onderstreept het belang van aandeelhoudersbetrokkenheid voor het streven naar langetermijn waardecreatie door Nederlandse beursondernemingen.

C KOSTEN

Totale uitvoeringskosten

De totale (interne) uitvoeringskosten van het pensioenfonds bedroegen in 2021 € 10,3 miljoen (2020: € 9,9 miljoen). Hiervan heeft € 4,8 miljoen (2020: € 4,7 miljoen) betrekking op pensioenbeheer en € 5,5 miljoen (2020: € 5,2 miljoen) op vermogensbeheer. Kosten worden zoveel als mogelijk direct toegerekend aan pensioenbeheer respectievelijk vermogensbeheer. Indien geen directe toerekening mogelijk is vindt toerekening plaats op basis van een pro rato schatting. Dit geldt voor de zogenoemde algemene kosten die betrekking hebben op de kosten van het bestuur, toezicht en overige algemene kosten. Deze bedroegen in 2021 € 3,8 miljoen (2020: € 3,8 miljoen). Hiervan is € 2,5 miljoen (2020: € 2,5 miljoen) toegerekend aan vermogensbeheer.

Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten bestaan uit kosten van de pensioenadministratie, de communicatie aan verzekerden, controle- en advieskosten alsmede bestuurs- en toezichtkosten. Volgens de Aanbevelingen Uitvoeringskosten van de Pensioenfederatie (hierna: Aanbevelingen) worden de pensioenuitvoeringskosten uitgedrukt in een bedrag per deelnemer waarbij het aantal deelnemers bestaat uit het totaal aantal actieve deelnemers en pensioengerechtigden.

Voor al aan de pensioenuitvoeringskosten per deelnemer kleef het nadeel dat deze in hoge mate wordt bepaald door het aantal deelnemers in plaats van dat deze worden gerelateerd aan het belegd vermogen (per deelnemer). De uitgangspositie van een pensioenfonds is vaak een (historisch) gegeven. Pensioenfondsen hebben geen invloed op de schaalgrootte omdat zij geen invloed hebben op het aantal deelnemers. Een ander voorbeeld is dat de complexiteit van een pensioenregeling toeneemt als sociale partners overgangsregelingen hebben afgesproken voor oude rechten. Pensioenfondsen hebben ook geen invloed op het aantal deelnemersmutaties. Deze kunnen in sommige sectoren hoger liggen dan in andere sectoren. Daarnaast zet een pensioenfonds in op een bepaald serviceniveau

gebaseerd op de karakteristieken en wensen van het deelnemersbestand. Deze factoren tezamen bepalen in belangrijke mate het kostenniveau van een pensioenfonds.

Het pensioenfonds voert één pensioenregeling uit. Het naast elkaar bestaan van meerdere pensioen- en overgangsregelingen verhoogt de complexiteit van de uitvoering en daarmee de pensioenuitvoeringskosten. Minder complexiteit betekent ook dat de administratie beter is te automatiseren. In 2020 is een aantal mutatieprocessen (bijvoorbeeld ingang pensioen) geautomatiseerd. De communicatiekosten worden beïnvloed door ons streven naar duidelijke en begrijpelijke communicatie richting de verzekerden waarbij deze zoveel mogelijk wordt afgestemd op hun persoonlijke situatie. Tevens zijn de laatste jaren stappen gezet om de communicatie steeds verder te digitaliseren. Automatisering van processen en digitalisering zijn instrumenten die het verzekerden gemakkelijker maakt om te communiceren met het pensioenfonds en leveren op termijn kostenbesparingen op.

Zoals uit onderstaande tabel blijkt zijn, ten opzichte van 2020, de pensioenuitvoeringskosten nagenoeg gelijk gebleven.

Pensioenuitvoeringskosten (in miljoen €)

	2021	2020
Pensioenadministratie	3,2	3,1
Pensioencommunicatie	0,2	0,2
Controle en advies	0,1	0,1
Algemene kosten: bestuur, toezicht en overige (na toerekening)	1,3	1,3
Totaal	4,8	4,7

Vermogensbeheer- en transactiekosten (in miljoen €)

	2021	2020
Vermogensbeheerkosten intern (deel totale interne uitvoeringskosten)	6	5
Beheer vergoedingen aan externe vermogensbeheerders	31	24
Prestatieafhankelijke vergoedingen aan externe vermogensbeheerders	12	6
Bewaarloon en overige kosten	1	1
Transactiekosten	9	8
Totaal	59	44

Vermogensbeheerkosten

In 2021 zijn de vermogensbeheerkosten (exclusief transactiekosten) uitgekomen op een bedrag van € 50 miljoen. Ten opzichte van 2020 is dit een stijging van € 14 miljoen vooral als gevolg van een toename van de beheervergoedingen en prestatieafhankelijke vergoedingen aan externe vermogensbeheerders. Uitgedrukt in een percentage van het gemiddeld belegd vermogen betekent dit een stijging van 0,38% naar 0,48%.

De samenstelling van de beleggingsportefeuille is van invloed op het kostenniveau. De afgelopen jaren is er sprake van een toename van minder liquide beleggingen. In 2021 zijn de beleggingen in vastgoed en directe leningen uitgebreid. Ook heeft de aandelenportefeuille een actiever karakter gekregen, passief beheer via indexfondsen is verminderd. Hierdoor zijn de beheervergoedingen toegenomen. De toename van de prestatieafhankelijke vergoedingen komt vooral door hoge rendementen in 2021 van de beleggingen in vastgoed. Deze portefeuille kende een rendement dat 2,4 procentpunt hoger dan de benchmark lag, vooral door de beleggingen in logistiek met hoge rendementen van 14 tot 22 procent.

We maken bij de beleggingen een afweging tussen de driehoek rendement, risico en kosten binnen de grenzen van de vooraf vastgestelde risicohouding. Daarbij zijn wij ons bewust van de noodzaak om het

belegd vermogen zo kostenefficiënt als mogelijk te beheren. Het gedeeltelijk intern beheer van vast-rentende waarden en aandelen draagt bij aan lage kosten. Hiernaast helpt het feit dat een gedeelte van de aandelenportefeuille belegd wordt in passieve indexfondsen, met zeer lage beheervergoedingen. Beoordeling van de door externe partijen verlangde beheervergoeding vormt een wezenlijk onderdeel van het selectie- en evaluatieproces. De beloning van een externe partij bestaat uit een vaste vergoeding of een vaste vergoeding in combinatie met een prestatieafhankelijke vergoeding. Vaste vergoedingen genieten doorgaans de voorkeur omdat deze niet aanmoedigen tot het nemen van onverantwoorde risico's. Echter, onder de juiste voorwaarden en juiste omstandigheden kunnen met externe partijen prestatieafhankelijke vergoedingen worden overeengekomen als dat leidt tot een kostenefficiëntere uitvoering. Gespreide betaling van de prestatieafhankelijke vergoedingen, het instellen van een high water mark* of het beperken van de maximaal te bereiken vergoeding zijn voorbeelden van kostenbeperkende voorwaarden die worden opgenomen in contracten met externe partijen.

* Een high water mark zorgt ervoor dat er alleen een rendement gerelateerde vergoeding wordt uitbetaald bij additionele netto cumulatieve meerwaarde door de externe partij.

Kostenniveaus worden periodiek geëvalueerd op marktconformiteit. Te hoge beheervergoedingen kunnen een reden zijn om het contract met een externe partij te beëindigen of een potentiële partij niet te selecteren.

Transactiekosten

De gehanteerde beleggingsstrategieën kenmerken zich veelal door een lange termijn benadering met relatief weinig transacties. Dit houdt de transactiekosten laag. De transactiekosten zijn ten opzichte van 2020 in 2021 gestegen van € 8 miljoen naar € 9 miljoen. Als percentage van het belegd vermogen zijn de transactiekosten 0,09% (2020: 0,09%) gelijk gebleven.

Bij de toelichting op de staat van baten en lasten (pagina 54) is toegelicht hoe de vermogensbeheer- en transactiekosten zijn verwerkt in de jaarrekening en hoe dit aansluit op de hierboven opgenomen verantwoording.

D PENSIOENEN, COMMUNICATIE EN SERVICEVERLENING

Onderstaande tabel geeft inzicht in de karakteristieken van de kasstromen per het einde van het boekjaar.

De contante waarde is berekend door de kasstromen contant te maken met de rentetermijnstructuur van DNB per ultimo 2020 en 2021. De contante waarde van de kasstromen van de opgebouwde pensioenen is gelijk aan de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds.

De opgebouwde nominale pensioenkasstromen van € 9.401 miljoen (zie grafiek op de volgende pagina bovenaan) worden gedekt door een belegd vermogen voor risico van het pensioenfonds van € 10.671

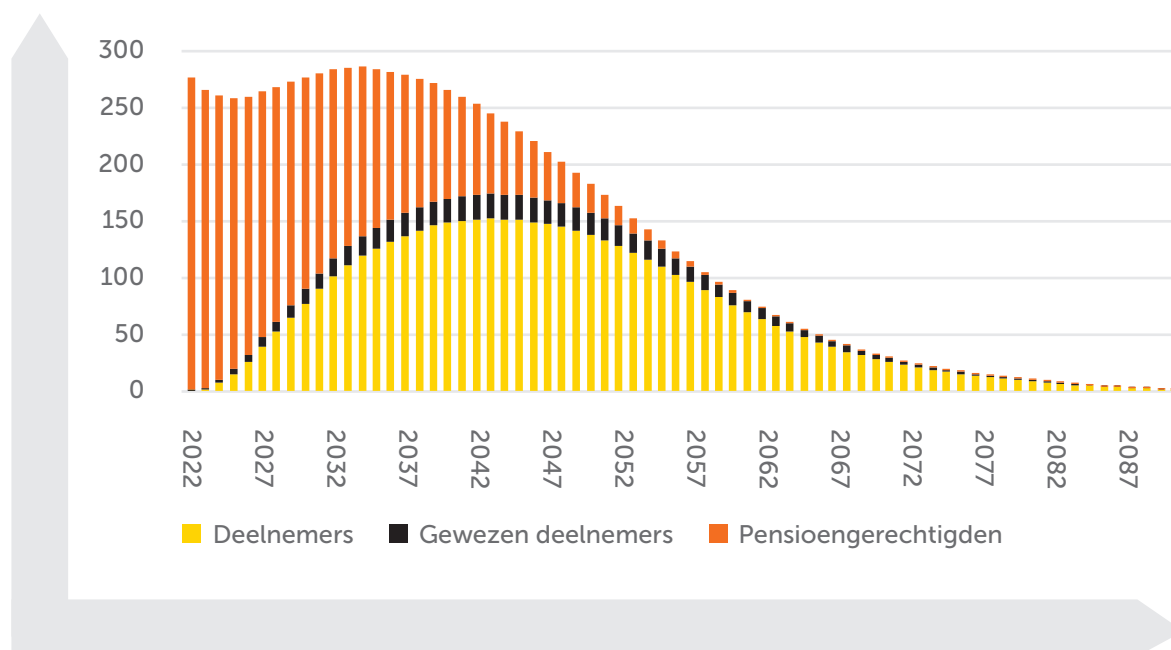
miljoen. Het is voor de tweede keer in de geschiedenis van het pensioenfonds dat dit belegd vermogen hoger is dan de nominale pensioenkasstromen. Hierdoor is er per eind 2021 een overschot van € 1.270 miljoen aan vermogen ten opzichte van wat nodig is om de toegezegde nominale uitkeringen te betalen. Uitgedrukt in een beleggingsrendement is dit -0,6% per jaar. Dit is aanzienlijk lager dan de verwachte rendementen waar het pensioenfonds van uitgaat bij de beleidsontwikkeling. Voor de komende jaren bedraagt het verwacht rendement op basis van het strategisch beleggingsbeleid ongeveer 3,5% per jaar.

De contante waarde van de pensioenverplichtingen is berekend met de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur (zie grafiek op de volgende pagina onderaan). Hieruit volgt een gemiddeld gewogen rentevoet van 0,55% per jaar.

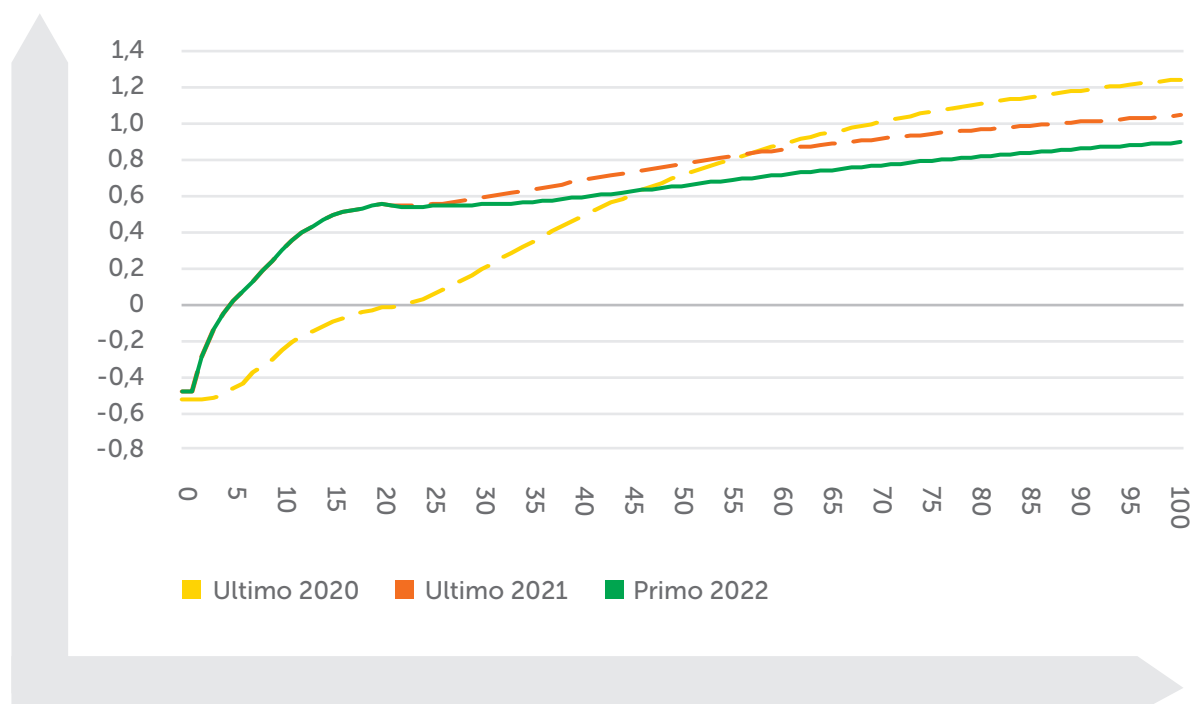
Kasstromen en contante waarde einde boekjaar (in miljoen €)

	2021			2020		
	Kasstroom	Contante waarde	VPV (in %)	Kasstroom	Contante waarde	VPV (in %)
Actieve deelnemers	4.700	4.039	48	4.819	4.549	50
Gewezen deelnemers	687	594	7	678	644	7
Pensioengerechtigden	4.014	3.855	45	3.909	3.962	43
Totaal pensioenverplichtingen	9.401	8.488	100	9.406	9.155	100
Kenmerken	Gemiddelde rentevoet (in %)		Duration (in jaren)	Gemiddelde rentevoet (in %)		Duration (in jaren)
Actieve deelnemers	0,6		25	0,2		25
Gewezen deelnemers	0,6		24	0,2		24
Pensioengerechtigden	0,4		10	-0,1		10
Totaal pensioenverplichtingen	0,5		18	0,1		18

Verwachte jaarkasstromen per einde boekjaar (in miljoen €)

Rentetermijnstructuur (RTS) per boekjaar (in %)

Achterstand toeslagverlening

Periode	Toeslagverlening per	Achterstand pensioengerechtigden en gewezen deelnemers	Achterstand actieve deelnemers
Reguliere toeslagverlening			
2008	1 januari 2009	2,78%	2,51%
2009	1 januari 2010	0,71%	0,50%
2010	1 januari 2011	1,57%	1,25%
2011	1 januari 2012	2,61%	1,76%
2012	1 januari 2013	2,87%	2,01%
2013	1 januari 2014	1,56%	1,25%
inhaal uit rendement	1 juli 2014	-1,00%	-1,00%
2014	1 januari 2015	0,72%	2,08%
2015	1 januari 2016	0,66%	1,90%
2016	1 januari 2017	0,42%	2,36%
2017	1 januari 2018	1,19%	1,79%
2018	1 januari 2019	1,23%	1,17%
2019	1 januari 2020	2,72%	4,02%
2020	1 januari 2021	1,22%	2,50%
Toeslagverlening uit bestemmingsreserve			
2014	1 januari 2015		-0,62%
2015	1 januari 2016		-1,21%
2016 en 2017	1 augustus 2017		-0,77%
2017	1 januari 2018		-0,20%
2018	1 januari 2019		-0,87%
2019	1 januari 2020		-0,95%
2020	1 juli 2021		-1,02%
Cumulatief ultimo 2021		20,99%	19,90%
Uit bestemmingsreserve 2021	1 januari 2022		-0,18%
Reguliere toeslagverlening 2021	1 januari 2022	1,43%	1,43%
Cumulatief per 1 januari 2022		22,72%	21,39%

DNB heeft toegelicht dat de RTS de komende jaren in vier stappen wordt gewijzigd, voor het eerst per 1 januari 2021. Een wijziging die volgt uit het advies van de Commissie Parameters. De RTS primo 2022 die in de grafiek op pagina 103 onderaan is weergegeven, leidt per 1 januari 2022 tot een stijging van de technische voorzieningen met € 55 miljoen en dientengevolge een daling van de dekkingsgraad met 0,8 procentpunt (zie ook in de jaarrekening onder 'Gebeurtenissen na balansdatum').

Per 1 januari 2022 bedraagt de cumulatieve achterstand ten opzichte van de ambitie voor actieve deelnemers 21,39% en voor pensioengerechtigden en gewezen deelnemers 22,72%.

Onderstaande tabel geeft de ontwikkeling van het aantal verzekerden in 2021 weer.

Door de hoge instroom van relatief jonge actieve deelnemers daalde de gemiddelde leeftijd van 46,3 per eind 2020 naar 45,9 jaar ultimo 2021. Door de verhoging van de AOW-leeftijd neemt het percentage deelnemers dat ouder is dan 65 jaar nog steeds toe. De gemiddelde leeftijd waarop men het ouderdomspensioen laat ingaan nam in 2021 toe (65,3 jaar). De verwachting is dat door de stijgende AOW-leeftijd de gemiddelde pensioenleeftijd in de komende jaren nog wat verder omhoog gaat.

Ontwikkeling aantal verzekerden in 2021

	Actieve deelnemers	Gewezen deelnemers	Ouderdoms- pensioen *	Partner- pensioen	Wezen- pensioen
Stand einde vorig boekjaar	9.619	3.947	9.262	5.244	67
Toetredingen	686	-	-	-	-
Einde deelnemerschap	-363	363	-	-	-26
Waardeoverdracht	-	-16	-	-	-
Ingang pensioen	-242	-262	504	374	30
Overlijden	-19	-24	-520	-378	-
Afkoop en andere oorzaken	-	-20	-54	-29	-1
Saldo mutaties	62	41	-70	-33	3
Stand einde boekjaar	9.681	3.988	9.192	5.211	70

* Exclusief 1 deeltijdgepensioneerde en 60 deelnemers aan Generatiepact

Verdeling deelnemers naar leeftijdscategorie

Leeftijdscategorie in jaren	2021		2020	
	Aantal	%	Aantal	%
20-29	1.434	14,8	1.368	14,2
30-39	2.001	20,7	1.853	19,3
40-49	1.617	16,7	1.643	17,1
50-59	2.864	29,6	3.039	31,6
60-65	1.714	17,7	1.686	17,5
66-67	51	0,5	30	0,3
	9.681	100,0	9.619	100,0
Gemiddelde leeftijd		45,9		46,3
Gemiddelde pensioenleeftijd *		65,3		65,1

* De gemiddelde leeftijd waarop deelnemers het ouderdomspensioen laten ingaan.

Communicatie

We informeren onze deelnemers en gepensioneerden actief over hun pensioen en over ontwikkelingen bij het pensioenfonds.

Publieksjaarverslag, nieuwsbrief en pensioenoverzicht

De deelnemers en de pensioengerechtigden ontvangen het publieksjaarverslag met informatie over de gang van zaken bij het pensioenfonds als mede over de belangrijkste feiten en cijfers. In januari 2022 brachten we een nieuwsbrief uit met een uitgebreide toelichting op het besluit gedeeltelijke toeslagen over 2021 te verlenen. Daarnaast is aandacht besteed aan de financiële situatie van het pensioenfonds en de beleggingsportefeuille. De deelnemers en pensioengerechtigden ontvangen jaarlijks het, wettelijk voorgeschreven, Uniform Pensioenoverzicht (UPO).

Steeds meer digitale communicatie

Met behulp van digitale communicatie wordt beoogd de deelnemer en pensioengerechtigde effectiever te

bereiken. Mede daarom is gekozen om in te zetten op digitale communicatie, tenzij daar bezwaar tegen wordt gemaakt. In 2021 is voor het eerst de jaaropgave voor pensioengerechtigden digitaal verstuurd. Tevens werd het publieksjaarverslag voor het eerst digitaal verstuurd naar de personen die digitaal bereikbaar zijn.

Het bestuur realiseert zich dat er voldoende aandacht moet zijn voor deelnemers en pensioengerechtigden die geen toegang hebben tot digitale middelen of dit niet wensen. Zij blijven op de traditionele manier schriftelijke communicatie ontvangen. Telefonisch contact en andere vormen van persoonlijk contact blijven tevens belangrijk. We vinden op het individu toegespitste dienstverlening van groot belang. Deelnemers verwachten informatie die op hun persoonlijke situatie van toepassing is. Die informatie moet begrijpelijk zijn, juist gedoseerd (niet te veel, niet te weinig) en aansluiten op hun beleving en kennis. Digitale communicatie maakt het eenvoudiger om inzicht te geven in persoonlijke keuzes en mensen te begeleiden bij het maken van deze keuzes.

Website

We houden onze website (www.pfhoogovens.nl) actueel. Er worden regelmatig nieuwsberichten gepubliceerd over actualiteiten. De website geeft elke maand informatie over onze financiële positie. Informatie over het stemgedrag van het pensioenfonds tijdens aandeelhoudersvergaderingen wordt elk kwartaal gepubliceerd.

Door in te loggen met DigiD komt de deelnemer of pensioengerechtigde in de persoonlijke mijnomgeving. Binnen deze omgeving vindt men gegevens zoals het UPO. De mijnomgeving biedt de mogelijkheid om processen vergaand te automatiseren en te personaliseren. Men kan in de mijnomgeving bijvoorbeeld zelf het correspondentie- adres of e-mailadres wijzigen. Dit wordt direct, zonder menselijke tussenkomst, in het administratiesysteem verwerkt. De verzekerde vindt binnen 'Mijn Pensioen' de status van de mutatie terug.

Pensioenplanner

Werknemers en oud-werknemers hebben in 'Mijn Pensioen' de mogelijkheid om met behulp van een online pensioenplanner de gevolgen van individuele keuzes zoals het eerder met pensioen gaan of deeltijdpensioenering inzichtelijk te maken. De pensioenplanner geeft de mogelijkheid om ook de netto maandbedragen te berekenen inclusief de AOW. Hierdoor ontstaat inzicht in de bestedingsmogelijkheden na pensionering.

Brochures

We beschikken over een pakket brochures voor belangrijke gebeurtenissen. De brochures, het pensioen reglement en de statuten zijn tevens digitaal beschikbaar via de website van het pensioenfonds.

In contact met de doelgroep

Pensioenfonds Hoogovens zoekt waar mogelijk de dialoog met de deelnemers en gepensioneerden op, in persoonlijke contacten, tijdens voorlichtingsbijeenkomsten en in evaluaties.

Persoonlijke contacten

De medewerkers van de informatiebalie in het kantoor van het pensioenfonds en de telefonische helpdesk onderhouden de persoonlijke contacten met (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden. Alle deelnemers en pensioengerechtigden kunnen het pensioenfonds persoonlijk benaderen met vragen. We hechten veel waarde aan deze persoonlijke benadering. Het blijkt dat dit erg op prijs wordt gesteld.

In de collectieve regeling bestaan er alleen bij pensioeningang individuele keuzemogelijkheden. Iedere deelnemer heeft voor de pensioendatum de mogelijkheid om een persoonlijk keuzebegeleidingsgesprek aan te gaan over zijn of haar individuele pensioensituatie. Tijdens dit gesprek worden met de deelnemer onder andere de keuzes doorgenomen die bij pensionering kunnen of moeten worden gemaakt. Hierdoor draagt het pensioenfonds eraan bij dat deelnemers weloverwogen keuzes kunnen maken. Deze informatievoorziening kon ondanks de coronamaatregelen doorgaan. In 2021 zijn ongeveer 200 pensioneringsgesprekken gevoerd. Dit is bijna de helft van de personen die in 2021 met pensioen gingen. Naast de keuzebegeleidingsgesprekken worden er ook (algemene) individuele informatiegesprekken gevoerd. In 2021 waren dit er ruim 30.

Voorlichtingsbijeenkomsten

Op verzoek geven we voorlichting over pensioenaangelegenheden tijdens het werkoverleg van afdelingen van Tata Steel in IJmuiden. Vanuit het medewerkersplatform van Tata Steel in IJmuiden wordt tevens om de maand een pensioenvoorlichting georganiseerd. Ondanks de maatregelen die met het oog op corona van kracht waren heeft het pensioenfonds in 2021 zeven keer een (digitale) pensioenvoorlichting aan groepen werknemers gegeven. De voorlichtingen duren gemiddeld 1,5 uur.

E RISICOBEBEER

In dit hoofdstuk geven we een beschrijving van de verschillende risico's, onze risicobereidheid, de mogelijke impact van risico's op de financiële positie, de beheersingsmaatregelen die wij inzetten en hoe risicomanagement is verankerd in onze organisatie.

Risico's

De beheersingscategorieën vormen het fundament voor goed risicomanagement en omvatten maatregelen om risico's te beheersen. Organisatie en management omvatten de inrichting en bemensing van de organisatie en de daarbij behorende processen met betrekking tot onder andere besturing, strategievorming en het vaststellen van de risicohouding van het fonds. Het solvabiliteitsbeheer betreft het premie-, toeslagen- en beleggingsbeleid als basis voor de beheersing van de strategische- en financiële risico's.

Strategische risico's

Bij de strategische risico's gaat het om ontwikkelingen in de externe omgeving van het fonds. Dit zijn onder andere de macro-economische omgeving, veranderende wet- en regelgeving en ontwikkelingen bij de sponsor. Bij het bepalen en uitvoeren van de strategie maakt het bestuur keuzes waarvan het succes mede afhankelijk is van deze niet beïnvloedbare omgevingsrisico's.

Financiële risico's

Financiële risico's bevinden zich voornamelijk in de beleggingsportefeuille, zoals het risico op een dalende rente en een daling van de waarde van de aandelen-, vastgoed- en creditportefeuille. Een stijgende levensverwachting is ook een financieel risico. Er worden actief financiële risico's genomen om de ambitie van een betaalbaar en waardevast pensioen te kunnen bereiken. Er worden dus beleggingsrisico's worden genomen om voldoende rendement te behalen, rekening houdend met de

Wij onderscheiden de volgende beheersings- en risicocategorieën

Beheersingscategorieën

Organisatie
Management
Solvabiliteitsbeheer

Risicocategorieën

Strategische risico's

Sponsorrisico
Reputatierisico
Veranderende wet- en regelgeving
ESG-risico bij beleggingen
Macro-economische omgeving
Systeemrisico financiële markten

Financiële risico's

Solvabiliteitsrisico
Rente- en inflatierisico
Zakelijke waardenrisico
Valutarisico
Grondstoffenrisico
Kredietrisico
Verzekeringstechnisch risico
Liquiditeitsrisico
Concentratierisico
Actief beheer risico

Niet-financiële risico's

Opertioneel (processen)
– Pensioenbeheer
– Vermogensbeheer
– Betrouwbaarheid informatievoorziening
Integriteit
Compliance en juridisch
ICT
Uitbesteding

collectieve risicohouding van de deelnemers en pensioengerechtigden van het pensioenfonds.

Niet financiële risico's

De niet-financiële risico's betreffen operationele risico's in het vermogens- en pensioenbeheer, de interne en externe verslaglegging en risico's inzake compliance, integriteit, ICT en uitbesteding. Niet-financiële risico's ontstaan als gevolg van falende of inadequate processen, mensen en systemen of als gevolg van externe gebeurtenissen. Wij willen voorkomen dat als gevolg van operationele fouten onverwachte kosten (verliezen) optreden die impact hebben op de dekkingsgraad, onze reputatie of het vertrouwen van onze deelnemers en pensioengerechtigden. Ten aanzien van informatiebeveiliging en cybersecurity willen wij voldoen aan de beheersmaatregelen zoals die zijn opgenomen in het toetsingskader van De Nederlandsche Bank. Een belangrijk niet-financieel risico is het risico dat we niet voldoen aan wet- en regelgeving (compliance).

Risicobereidheid

Risicobereidheid maakt expliciet hoeveel risico we bereid zijn aan te gaan om onze ambities te realiseren. Het is een belangrijke bouwsteen van het risico-raamwerk. Het bestuur heeft de risicobereidheid op hoofdlijnen geformuleerd met als doel een gezamenlijk beeld te hebben bij het gewenste risicoprofiel van het pensioenfonds. Het biedt houvast bij discussies over risico's, zoals bij risicoanalyses. De ambities en bijbehorende strategieën moeten in lijn zijn met de mate van de risicobereidheid. De risicobereidheid hangt af van veel elementen zoals de financiële risicohouding van de sociale partners, het beschikbare vermogen, de interne normen en waarden binnen het fonds maar ook van toezichthouders (wet- en regelgeving) en van wat maatschappelijk als aanvaardbaar wordt gezien. In 2021 heeft het bestuur haar risicobereidheid als volgt vastgesteld (zie tabel op de volgende pagina).

Bij een lage risicobereidheid zijn we nauwelijks bereid onzekerheid te accepteren. Het beleid is dan gericht op de beheersing en het voorkomen van het risico. Van een gemiddelde risicobereidheid is sprake wanneer we bereid zijn onzekerheid te accepteren als de potentiële voordelen groter zijn dan de potentiële nadelen. Daarbij is het beleid gericht op beheersing van het risico, waarbij de kosten en baten van beheersmaatregelen afgewogen worden. Bij een hoge risicobereidheid is het fonds bereid (actief) risico aan te gaan en een hoge mate van onzekerheid te accepteren. Het beleid is gericht op het beheersen van verliezen en het bewaken van de (rest)risico's. De naleving van de risicobereidheid wordt gemonitord aan de hand van diverse risico-indicatoren, zodat tijdig handelen mogelijk is.

Voor financiële risico's is een gemiddeld tot hoge risicobereidheid aanwezig. Dat betekent dat actief financiële risico's worden genomen om onze ambitie van een betaalbaar en waardevast pensioen te kunnen bereiken. Het bestuur heeft in haar risico-bereidheid, in het kader van de Haalbaarheidstoets, de volgende lange termijn risicotolerantie vastgesteld met betrekking tot het pensioenresultaat:

- Ondergrens 1: Vanuit de situatie waarbij de dekkingsgraad gelijk is aan het vereist eigen vermogen dient de mediaan van het pensioenresultaat tenminste gelijk te zijn aan 103%.
- Ondergrens 2: Vanuit de feitelijke dekkingsgraad dient de mediaan van het pensioenresultaat tenminste gelijk te zijn aan 96%.
- Ondergrens 3: Vanuit de feitelijke dekkingsgraad dient de maximale afwijking ten opzichte van de mediaan in het geval van een 'slechtweerscenario' 35% te bedragen.

Risicocategorie	Risicohouding	Toelichting (principe)
Strategische risico's	Laag/gemiddeld	Op strategisch niveau wordt steeds afgewogen of er een 'upside' te onderkennen is, die het de moeite waard maakt om het risico aan te gaan. Risico's die aantoonbaar kunnen bijdragen aan het behalen van de ambities van het fonds, kunnen worden genomen met een kans op restrisico, na beheersmaatregelen.
Financiële risico's	Gemiddeld/hoog	Wanneer uit financiële risico's positieve rendement te verwachten zijn, geldt voor het fonds een hoge risicobereidheid. Het nemen van dergelijke risico's is een bewuste keuze. Wanneer daarentegen geen positief rendement tegenover het nemen van een risico staat, is de risicobereidheid gemiddeld. Dit geldt bijvoorbeeld ten aanzien van financiële risico's als het liquiditeits- en tegenpartijrisico. Het fonds heeft een beperkte bereidheid tot beleggingen met een negatieve sociaal-maatschappelijke impact.
Uitvoeringsrisico's	Laag/gemiddeld	Het fonds heeft de ambitie laagdrempeling te zijn en een hoog serviceniveau na te streven. Dit is ook verbonden met het zelfadministrerende karakter van SPH. Deze organisatievorm brengt specifieke kansen en risico's met zich mee. De grens voor het accepteren van een restrisico bepaalt het fonds door de baten van het mitigeren van het restrisico kritisch af te wegen tegen de (meer)kosten.
Integriteitsrisico's	Laag	Ten aanzien van het bewust niet naleven van (on-)geschreven regels van integere bedrijfsvoering accepteert het fonds SPH geen risico's. Te allen tijde is het doel volledig aan aan (on-)geschreven regels die zien op een beheerste en integere bedrijfsvoering. Hieronder vallen, maar niet uitsluitend wet- en regelgeving, de Code Pensioenfondsen en het fondseigen integriteitsbeleid.

Het bestuur heeft de korte termijn risicohouding uitgedrukt in een bandbreedte van de feitelijke vereiste dekkinggraad van 3,5 procentpunt rondom de strategisch vereiste dekkinggraad. De op het strategisch beleggingsbeleid gebaseerde strategische vereiste dekkinggraad bedroeg eind 2021 120,3%, terwijl de feitelijk vereiste dekkinggraad op basis van de werkelijke portefeuille uitkwam op 121,6%.

Impact van risico's op financiële positie

De omgevings- en de financiële risico's zijn onze belangrijkste risico's. Als deze zich voordoen is er een directe impact op de dekkinggraad en daarmee op de mate waarin we kunnen voldoen aan onze ambitie van een betaalbaar en waardevast pensioen.

De tabel hieronder geeft inzicht in de korte termijn ex-ante gevoeligheid van de dekkinggraad voor

rentevariaties en het rendement op zakelijke waarden (indien deze zich van het ene op het andere moment zouden voordoen) per einde 2021, uitgaande van het huidige beleggingsbeleid en de dekkinggraad per ultimo 2021.

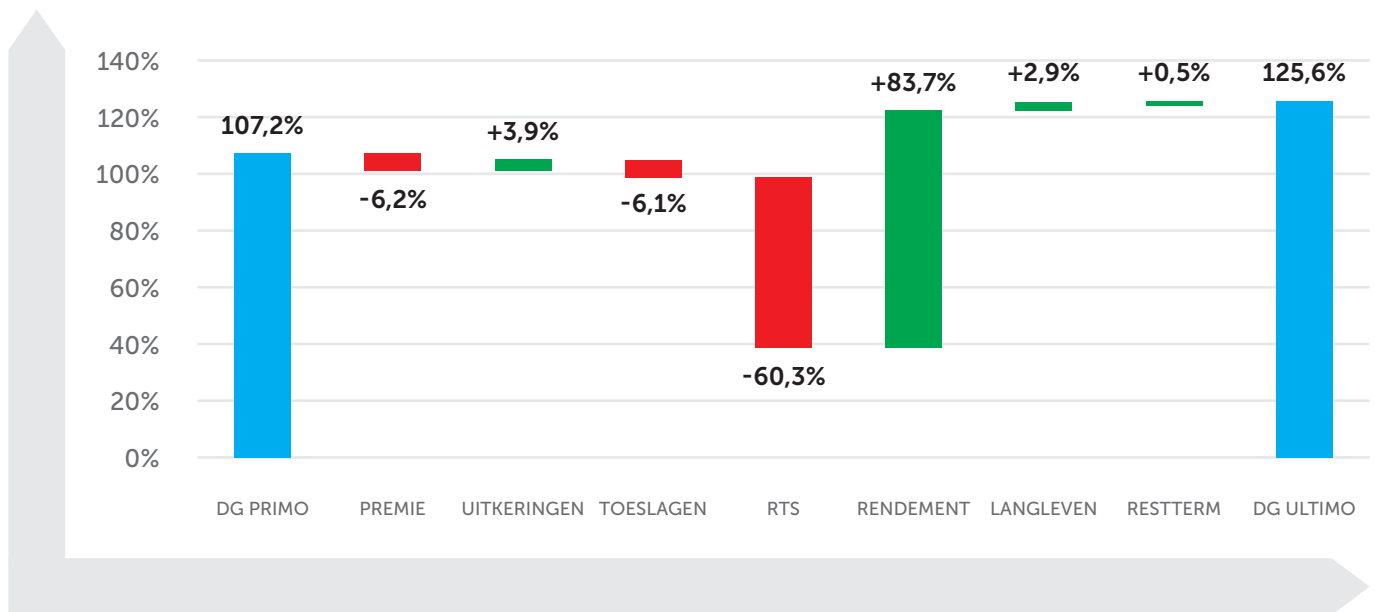
Uit de tabel blijkt dat een half procent stijging van de marktrente leidt tot een stijging van de dekkinggraad tot 133%, bij een stabiele waarde van de zakelijke waardenportefeuille. Een waardeverandering van de zakelijke waarden van plus of min 10% heeft een effect van ongeveer 8 dekkinggraadpunten.

De grafiek op de volgende pagina geeft een beeld van hoe de financiële risico's de ontwikkeling onze dekkinggraad in de periode 2012 t/m 2021 hebben beïnvloed. De kolommen geven de oorzaken van de ontwikkeling van de dekkinggraad weer.

Korte termijn gevoeligheid van de actuele dekkinggraad

RENDEMENT ZAKELIJKE WAARDEN	-30%	90%	95%	101%	107%	112%
	-20%	97%	103%	109%	116%	122%
	-10%	104%	110%	117%	124%	132%
	0%	111%	118%	125,6%	133%	141%
	10%	118%	126%	134%	142%	151%
	20%	124%	133%	142%	151%	161%
	30%	131%	141%	150%	160%	170%
		-1,0%	-0,5%	0,0%	+0,5%	+1,0%
RENTEVERANDERING						

Lange termijn ontwikkeling dekingsgraad naar oorzaken

De figuur laat zien dat de ontwikkeling van de dekingsgraad vooral is bepaald door het renterisico (RTS, rentetermijnstructuur) en het rendement (met name op vastrentende waarden en aandelen). De dalende rente heeft er de afgelopen jaren voor gezorgd dat de pensioenverplichtingen steeds hoger moesten worden gewaardeerd. Het beleggingsrendement (positief beïnvloed door de dalende rente) heeft dit effect gecompenseerd. Overigens wordt de stijging naar 125,6% per saldo vooral bepaald door de stijging van de RTS en het hoge aandelenrendement in 2021.

Maatregelen ter beheersing van de voornaamste risico's en onzekerheden

Strategische risico's

Het behalen van onze strategische doelstellingen is onderhevig aan risico's. Deze strategische risico's worden halfjaarlijks gemonitord aan de hand van een Integraal Risicomanagement (IRM) rapportage.

Daarnaast evalueert het bestuur de strategische risico's door middel van het periodiek uitvoeren van een strategische risicoanalyse, diverse scenarioanalyses en ad hoc risicoanalyses op de actuele strategische risico's. Het integrale risicomanagement sluit aan bij de strategische doelen.

Externe en interne ontwikkelingen worden actief gevolgd. Dit kan resulteren in het starten van nieuwe strategische projecten, zoals die voor de voorbereiding van de implementatie van het nieuwe pensioencontract. Om voldoende open te staan voor de buitenwereld worden regelmatig externe deskundigen gevraagd naar hun visie op de ontwikkelingen in de pensioenwereld. Ook is het pensioenfonds vertegenwoordigd in verschillende externe gremia zoals de Pensioenfederatie.

Macro-economische omgeving

Wij beperken de impact van de risico's op financiële markten door een goede spreiding van de beleggingen en door het periodiek beoordelen van het

effect van bepaalde scenario's en stress testen. Evenals voorgaande jaren, hebben we in het verslagjaar diverse risicoanalyses uitgevoerd waarbij diverse (stress-)scenario's zijn geïdentificeerd en beoordeeld. Onze beleggingsportefeuille is gespreid over verschillende beleggingscategorieën, landen en sectoren. De liquiditeit van de balans maakt het mogelijk dat ook extreme scenario's kunnen worden doorstaan zonder dat aanpassingen op het meest ongunstige moment noodzakelijk zijn waardoor de herstelkracht permanent verloren zou kunnen gaan.

Financiële risico's

Het bestuur bepaalt periodiek, in afstemming met vertegenwoordigers van werkgevers, werknemers en pensioengerechtigden (de achterbannen), de risicohouding in het kader van een evaluatie van de financiële opzet. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een ALM-studie. Een ALM-studie geeft een kwantitatief inzicht in de gevolgen van beleidskeuzes (pensioenresultaat, kans op korten, hoogte van de premie) voor verschillende groepen belanghebbenden. Het doel van de ALM-studie is om te komen tot een geactualiseerd beleggingsbeleid, premiebeleid en indexatie/kortingsbeleid dat evenwichtig is en recht doet aan de belangen van deelnemers en pensioengerechtigden. Bij de uiteindelijke afwegingen spelen daarom ook kwalitatieve criteria een belangrijke rol.

In de beleggingsportefeuille wordt naast liquide beleggingen ook deels geïnvesteerd in illiquide beleggingen. Toevoeging van deze beleggingen aan de beleggingsmix biedt meer beleggingsmogelijkheden, lagere waarderingsvolatiliteit en een hoger rendement door de illiquideitspremie. Hiermee kan een beter risicorendementsprofiel van de portefeuille gerealiseerd worden. Wij hebben een liquiditeitsbeleid dat gericht is op het zekerstellen dat acute betalingsverplichtingen ten alle tijden voldaan kunnen worden. Illiquiditeit in de portefeuille vormt naast dit korte termijn betalingsrisico echter ook een meer strategisch en lange termijn risico en daarom wordt

aandacht besteed aan het bepalen van de benodigde liquiditeit vanuit een lange termijn balansperspectief. Vanwege de impact van illiquiditeit op de waardeerbaarheid, bestuurbaarheid en aanpasbaarheid in de portefeuille wordt ook de impact van toekomstige wet- en regelgeving en een gesloten fonds scenario meegenomen. Zowel het huidige als strategische percentage liquiditeit in de portefeuille is voldoende voor de bestuurbaarheid en aanpasbaarheid van de portefeuille op de middellange termijn, ook in de situatie van een gesloten fonds scenario.

Niet financiële risico's

Hiervoor wordt verwezen naar de risicoparagraaf in de jaarrekening op pagina 71.

Verankering van het risicomanagement

Het bestuur heeft een onafhankelijk risicomanagement ingericht dat is gebaseerd op een model met vier linies (lijnen) met verschillende verantwoordelijkheden. Dit model bevordert 'checks and balances' en 'countervailing power' door middel van adequate functiescheidingen.

De eerste lijn wordt gevormd door het lijnmanagement van de afdelingen Pensioenbeheer, Vermogensbeheer en Finance & Control. Deze afdelingen zijn primair verantwoordelijk voor het identificeren en beheersen van de risico's die voorkomen uit hun activiteiten.

De tweede lijn bestaat uit de risicomanagement functie, de compliance officer en de actuariële functie. De risicomanagement functie heeft een adviserende rol ten aanzien van alle risico's, een voorbereidende rol inzake het integrale risicomanagement inclusief het strategische risicomanagement en beheert en houdt toezicht op de uitvoering van het Risicobeleid. De risicomanagement functie heeft tevens een onafhankelijke controlerende en adviserende rol richting de eerste lijn en het bestuur.

De compliance officer is verantwoordelijk voor het systematisch analyseren van integriteitsrisico's en het op basis daarvan mede uitvoeren van het door het bestuur opgestelde Integriteitsbeleid. Het bestuur wordt actief geïnformeerd over (voorgenomen) wijzigingen in wet- en regelgeving, onder andere door de compliance officer. De actuariële functie is onder meer belast met het houden van toezicht op de berekening van de technische voorzieningen. De derde lijn betreft de interne auditfunctie. Deze functie voert onderzoeken (audits) uit binnen de organisatie van het pensioenfonds. De belangrijkste taak is het periodiek evalueren van de adequaatheid en doeltreffendheid van de interne controle-mechanismen en andere procedures en maatregelen ter waarborging van de beheerste en integere uitvoering van het pensioenfonds, inclusief uitbestede werkzaamheden en het functioneren van het 1e en 2e lijn risicomanagement. Tot slot bestaat de vierde lijn uit controle achteraf of processen en procedures zijn gevolgd. Dit geschiedt door de externe accountant in het kader van haar controle op het jaarverslag en de jaarrekening. Daarnaast heeft de externe actuaire een controlerende rol ten aanzien van het vaststellen van de technische voorziening pensioenverplichtingen.

Het bestuur is eindverantwoordelijk voor alle risico's en wordt over de beheersing van de risico's geadviseerd door diverse bestuurscommissies. Het VO geeft jaarlijks een oordeel over het handelen van het bestuur inzake het gevoerde beleid en beleidskeuzes voor de toekomst. De RvT beoordeelt de wijze waarop het pensioenfonds door middel van beleids- en bestuursprocedures en -processen wordt aangestuurd, alsmede de wijze waarop door het bestuur wordt omgegaan met de risico's op de langere termijn. Het toezicht door DNB en de Autoriteit Financiële Markten (AFM) bestaat uit toetsing op de naleving van relevante wet- en regelgeving.

Sleutelfunctiehouders

De risicomanagementfunctie, de actuariële functie en de interne auditfunctie zijn sinds de implementatie van de IORP II wetgeving bestempeld als sleutelfuncties. Sleutelfuncties hebben als doel countervailing power (tegenwicht) te bieden ten opzichte van de onderdelen die belast zijn met de uitvoerende werkzaamheden, dit in het kader van beheerste en integere bedrijfsvoering. Iedere sleutelfunctie kent een houder, dat is de persoon die eindverantwoordelijk is voor het functioneren van de sleutelfunctie.

Het hoofd van de afdeling Risicomanagement is de sleutelfunctiehouder risicomanagement. Hij is lid van het MT van de uitvoeringsorganisatie maar beslist niet mee als er materiële risico's met een besluit zijn gemoeid, om zijn rol goed te kunnen vervullen. De certificerende actuaire is de houder van de actuariële functie en een onafhankelijke externe auditor is de sleutelfunctiehouder internal audit. Om de onafhankelijkheid en statuut van de sleutelfuncties te borgen, heeft het bestuur voor alle sleutelfuncties charters opgesteld waarin de taken en verantwoordelijkheden zijn vastgelegd. Alle sleutelfunctiehouders rapporteren onafhankelijk en rechtstreeks aan het bestuur en beschikken over een escalatielijnen naar de Raad van toezicht.

Begin 2021 is de sleutelfunctie actuaariaat geëvalueerd. Hieruit zijn geen bijzonderheden naar voren gekomen. Na de interne evaluaties van de sleutelfuncties risicomanagement en internal audit is in de eerste helft van 2021 door DNB een review uitgevoerd. Dit heeft geresulteerd in een nadere inkleuring van de onderwerpen die in de audits aan de orde gaan komen. Gezien het belang van de resultaten van de audits voor het pensioenfonds worden deze voortaan niet meer in de Auditcommissie maar direct in het voltallige bestuur besproken. De Auditcommissie is derhalve omgevormd naar een Financiële Commissie (FC).

Bestuurscommissies

Het bestuur laat zich gevraagd en ongevraagd adviseren door diverse bestuurscommissies, ook ten aanzien van het risicomanagement.

We hebben de volgende commissies ingericht:

- Balans- en beleggingscommissie (BBC);
- Risicocommissie (RC);
- Financiële Commissie (FC);
- Geschillen- en klachtencommissie.

Bij de BBC ligt de focus op de bestuurlijke aansturing en controle van de uitvoering van het balansmanagement en beleggingsbeleid. De BBC bespreekt periodieke risicorapportages over de ontwikkeling van de financiële risico's en de prestaties van de interne en externe vermogensbeheerders. De RC richt zich op de operationele en compliance risico's en bespreekt ieder kwartaal een risicorapportage met daarin informatie over bijvoorbeeld de werking van de beheersmaatregelen en incidenten die zich hebben voorgedaan. Daarnaast adviseert de RC het bestuur over het integraal risicomanagement en het Risicobeleid, inclusief het bepalen van de risicobereidheid en de opzet van het risicoraamwerk. De FC monitort de financiële informatieverstopping door het pensioenfondsen waaronder grondslagen voor waardering van activa en passiva en de monitoring en evaluatie van dienstverlening en beleid.

BIJLAGE 3 **BEGRIPPEN**

ABTN

In de Actuariële en bedrijfstechnische nota ligt vast op welke wijze het pensioenfonds is georganiseerd en hoe invulling wordt gegeven aan het beleid gericht op het behalen van de (wettelijke) doelstellingen.

ALM-studie

Een ALM-studie is een hulpmiddel bij strategische besluitvorming door inzicht te geven in hoe de belangrijkste risicofactoren voor de balans van een pensioenfonds doorwerken. Daarnaast geven ALM-analyses inzicht in de mate waarin het strategisch beleid in staat is om de strategische doelstellingen te realiseren.

Beleidsdekkingsgraad

Het 12-maands gemiddelde van de dekkingsgraad.

Beleggingsresultaten

De directe en indirecte opbrengsten uit het belegd vermogen.

Benchmark

Een maatstaf, bijvoorbeeld een beursindex of rente-curve, waarmee door het pensioenfonds behaalde rendementen kunnen worden vergeleken.

Brede spoor

Het IVMB convenant kent een zogenaamd breed spoor en een meer intensief diep spoor. Het brede spoor richt zich op de instrumentariumontwikkeling in brede zin, voor alle beleggingscategorieën. Het diepe spoor gaat zich focussen op een tweetal concrete zeer ernstige casussen per jaar, verbonden aan beursgenoteerde bedrijven.

Cao-verhoging

De procentuele en structurele wijzigingen van de lonen conform de cao van de sociale eenheid IJmuiden.

Collateral

Ontvangen of verstrekte zekerheden ter dekking van verplichtingen die voortkomen uit bepaalde beleggingstransacties.

Consumentenprijsindex

Maatstaf die de stijging van de consumentenprijzen (prijsinflatie) in Nederland weergeeft (niet geschoond voor belastingeffecten). Het pensioenfonds hanteert voor toeslagverlening de door het Centraal Bureau voor de Statistiek vastgestelde consumentenprijsindex voor alle huishoudens over twaalf maanden, van oktober tot oktober, voorafgaand aan de beslissing over toeslagverlening.

CSA

Credit Support Annex. CSA is een bijlage bij de overeenkomst waarin afspraken zijn vastgelegd die tot doel hebben het kredietrisico tussen de partijen te elimineren of te verlagen.

Dekkingsgraad

De verhouding tussen enerzijds de nominale voorziening pensioenverplichtingen plus het eigen vermogen en anderzijds de nominale voorziening pensioenverplichtingen, uitgedrukt in een percentage.

Dekkingsgraadsjabloon

Het dekkingsgraadsjabloon bevat een kwantitatieve uitwerking van ontwikkeling van de dekkingsgraad naar oorzaken. De mutaties van de dekkingsgraad die voortkomen uit deze oorzaken worden alle uitgedrukt in procentpunten van de dekkingsgraad.

Derivaten

Van effecten afgeleide beleggingsproducten, zoals futures, opties en swaps.

Diversificatie-effect

Het effect dat het totale risico kleiner is dan de som van de afzonderlijke risico's doordat de betreffende gebeurtenissen slechts zelden tegelijk optreden.

DNB

De Nederlandsche Bank.

Duration

Duration is de kasstroom gewogen looptijd van een verzameling van toekomstige kasstromen uitgedrukt in jaren.

Eigen vermogen

De netto bezittingen van het pensioenfonds minus de voorziening pensioenverplichtingen. Het eigen vermogen is de buffer van het pensioenfonds om negatieve ontwikkelingen op te vangen.

Ervaringssterfte

Ervaringssterfte is de verhouding in de verwachte sterfte tussen enerzijds de pensioenfondspopulatie en anderzijds de gehele Nederlandse bevolking. Het is in feite een verzamelnaam voor alles wat een verschil in sterfterisico tussen de beide groepen kan veroorzaken. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan kenmerken als opleiding, beroep, inkomen, medische historie en persoonlijke leefstijl. Als gevolg van de ervaringssterfte kan het noodzakelijk zijn dat er een correctie wordt toegepast op de bevolkingssterftekansen in de overlevingstafels.

Feitelijke premie

De premie die in rekening is gebracht.

Financieel Toetsingskader (FTK)

Het FTK is het onderdeel van de Pensioenwet waarin de wettelijke financiële eisen aan pensioenfondsen zijn vastgelegd.

Gedempte kostendekkende premie

De kostendekkende premie wordt berekend met een rendement afgeleid van het op de lange termijn verwachte reële rendement.

Groeivoet van de verplichtingen

De rentetoevoeging en waardeverandering van de voorziening pensioenverplichtingen in het boekjaar berekend op basis van de rentetermijnstructuur zoals door DNB gepubliceerd, uitgedrukt in een percentage van de gemiddelde voorziening pensioenverplichtingen. Het is daarmee een maatstaf om het rendement op beleggingen te toetsen. Het pensioenfonds streeft ernaar op langere termijn een rendement op beleggingen te behalen dat ruim 2% hoger ligt dan de groeivoet van de verplichtingen. Dit overrendement kan worden gebruikt voor toeslagverlening, de financiering van onder andere de kosten van langlevens of reservevorming.

Inlatiegerelateerde obligaties

Obligaties waarvan de couponbetaling en de hoofdsom worden gecorrigeerd voor inflatie.

IORP-II

Europese richtlijn voor pensioenfondsen en premie-instellingen. De bepalingen uit IORP-II zijn van kracht in de Nederlandse wetgeving en pensioenfondsen moeten aan deze regelgeving voldoen.

Jaarinkoop

De verhoging van de opgebouwde pensioenaanspraken als gevolg van de toename van de opgebouwde pensioenjaren in het boekjaar van een deelnemer.

Kostendekkende premie

Op grond van de Pensioenwet vastgestelde premie die actuariael benodigd is in verband met de inkoop van pensioenverplichtingen, op basis van een nominale marktrente in enig jaar, inclusief de opslag voor het in stand houden van het vereist eigen vermogen en de opslag nodig voor uitvoeringskosten.

Kritische dekkingsgraad

De kritische dekkingsgraad is de beleidsdekkingsgraad waarbij het pensioenfonds niet door middel van een herstelplan kan aantonen dat zij in staat is binnen een termijn van 10 jaar te voldoen aan het Vereist Eigen Vermogen.

Looninflatie

De procentuele en structurele wijzigingen van de lonen conform de cao van Tata Steel IJmuiden in een kalenderjaar.

Matching

Het proces waarbij de verwachte kasstromen die voortvloeien uit het pensioenvermogen worden afgestemd met de verwachte kasstromen uit hoofde van toekomstige uitkeringen.

Minimaal vereist eigen vermogen

Het minimaal vereist eigen vermogen is de ondergrens van het eigen vermogen. Indien het pensioenfonds een eigen vermogen heeft dat lager ligt dan het minimaal vereist eigen vermogen (er is dan sprake van een dekkingstekort), dan moet het DNB hierover onverwijld informeren en een korte termijn herstelplan opstellen. Een langdurig dekkingstekort kan ertoe leiden dat het pensioenfonds pensioen-aanspraken en -rechten moet korten.

Minimaal vereiste dekkingsgraad

De dekkingsgraad die hoort bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mismatchrisico

De kans dat het rendement op beleggingen lager is dan de groeivoet van de verplichtingen. Voor dit risico dient het pensioenfonds buffers aan te houden in de vorm van een vereist eigen vermogen. Het pensioenfonds verwacht dat het nemen van mismatchrisico leidt tot overrendement waardoor invulling kan worden gegeven aan de ambities van het pensioenfonds.

Opvolgingsplatform

Samenwerkingsverband binnen Tata Steel Nederland ten behoeve van tijdige beschikbaarheid van geschikte kandidaten voor het VO en het bestuur.

OTC

Over the counter. Engelse term voor onderhandse (dat wil zeggen buiten een effectenbeurs om) handel in effecten, derivaten, valuta's of andere financiële producten.

Overlevingstafel

Geeft aan wat de overlevingskansen zijn per leeftijd van mannen en vrouwen in Nederland. Wordt gebruikt bij de berekening van de kasstromen van de opgebouwde pensioenen.

Overrendement

Verschil tussen het rendement op beleggingen en de groeivoet van de verplichtingen. Het overrendement kan worden gebruikt om toeslagen te verlenen of reserves te vormen.

Pensioengevend salaris

Dat deel van het salaris waarover pensioen wordt opgebouwd.

Pensioenresultaat

Pensioenuitkeringen zoals geïndexeerd en gekort conform pensioenfondsbeleid/pensioenuitkeringen (bij volledige pensioenopbouw) geïndexeerd volgens ambitie/prijsinflatie.

Premiedekkkingsgraad

De feitelijke premie verminderd met de opslag voor uitvoeringskosten in het boekjaar gedeeld door de toename van de voorziening pensioenverplichtingen als gevolg van de aangroei van onvoorwaardelijke toegekende pensioenaanspraken van deelnemers in het boekjaar uitgedrukt in een percentage.

Reële dekkingsgraad

De reële dekkingsgraad is gelijk aan de beleidsdekkingsgraad per ultimo verslagjaar gedeeld door de TBI-dekkingsgraad (waarbij de pensioenen volledig meestijgen met de prijsinflatie) per ultimo verslagjaar.

Rendement op beleggingen

De beleggingsresultaten uitgedrukt in een percentage van het gemiddeld belegd vermogen.

Renteswap

Overeenkomst tot ruil van rentestromen of renterisico's met een andere partij. Het pensioenfonds gebruikt renteswaps om de rentegevoeligheid van de beleggingen af te stemmen op de rentegevoeligheid van de voorziening pensioenverplichtingen.

Rentetermijnstructuur

Rentepercentage per looptijd. Wordt gebruikt bij het berekenen van de voorziening pensioenverplichtingen om te anticiperen op toekomstige opbrengsten uit beleggingen. Voor het vaststellen van de voorziening pensioenverplichtingen gebruikt het pensioenfonds de rentetermijnstructuur die door DNB is gepubliceerd.

Resultaat op beleggingen

Verschil tussen de beleggingsresultaten en de benodigde rentetoevoeging plus de waardeverandering als gevolg van verandering van de rentetermijnstructuur van de voorziening pensioenverplichtingen.

Rijpingsgraad

De rijpingsgraad geeft een indicatie voor de mate van vergrijzing van het pensioenfonds en komt overeen met het aandeel van de pensioengerechtigden in de totale voorziening pensioenverplichtingen.

Sleutelfunctie

Sleutelfuncties bieden countervailing power ten opzichte van de onderdelen die belast zijn met de uitvoerende werkzaamheden, dit in het kader van beheerste en integere bedrijfsvoering. Bij de inrichting

van sleutelfuncties geldt het wettelijke vereiste dat het pensioenfonds of de premiepensioeninstelling (ppi) waarborgt dat de houders van sleutelfuncties, alsmede de overige personen betrokken bij het uitoefenen van de sleutelfuncties, in staat worden gesteld hun taken op een objectieve, eerlijke en onafhankelijke manier te vervullen.

Sleutelfunctiehouder

Functionaris die eindverantwoordelijk is voor de sleutelfunctie.

Solvabiliteit

Het vermogen van het pensioenfonds om op langere termijn aan de pensioenverplichtingen te kunnen voldoen.

Swapoverlay

Swapoverlay is het gebruik van renteswaps om de duratie voortkomend uit de fysieke vastrentende waardenportefeuille aan te vullen tot het duratieniveau dat voor de renteafdekking vereist is.

TBI-dekkingsgraad

De TBI-dekkingsgraad is de beleidsdekkingsgraad vanaf welke volledig mag worden geïndexeerd en een start kan worden gemaakt met het inhalen van niet toegekende toeslagen. TBI staat voor 'toekomstbestendige indexatie (toeslagverlening)'.

Termijncontract

Een overeenkomst waarbij de koper zich verplicht op een bepaalde datum een vermogenstitel van de verkoper te kopen tegen een vooraf vastgestelde prijs.

Toeslagen

Verhogingen van de pensioenen van deelnemers met de looninflatie alsmede de pensioenen van pensioengerechtigden en gewezen deelnemers met de prijsinflatie.

Total return swap

Overeenkomst tot ruil van verschillende typen rendementen of risico's met een andere partij. Het pensioenfonds gebruikt total return swaps (TRS) voornamelijk om het rendement op obligaties te ruilen voor variabele rente (zoals Euribor) plus een opslag.

Vereist eigen vermogen

Het vereist eigen vermogen is het eigen vermogen waarover een pensioenfonds ten minste moet beschikken. De omvang van het vereist eigen vermogen is afhankelijk van het risicoprofiel van het pensioenfonds. Hoe meer mismatchrisico het pensioenfonds neemt, des te meer eigen vermogen vereist is als buffer voor dit risico. Indien een pensioenfonds een eigen vermogen heeft dat lager is dan het vereist eigen vermogen (er is dan sprake van een reservetekort), dan moet het een langetermijnherstelplan indienen bij DNB.

Vereiste dekkingsgraad

De dekkingsgraad die hoort bij het vereist eigen vermogen.

Voorziening pensioenverplichtingen

De kasstromen van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten contant gemaakt tegen een rentetermijnstructuur.

Waardeoverdracht

Het overdragen van de waarde van verkregen pensioenaanspraken door de pensioenuitvoerder van de oude werkgever aan de pensioenuitvoerder van de nieuwe werkgever, die voor deze waarde nieuwe pensioenaanspraken toekent.

WGA

Regeling werkhervatting gedeeltelijk arbeidsgeschikten. Deze regeling maakt deel uit van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA).

Colofon

© Mei 2022

Stichting Pensioenfonds Hoogovens

Bezoekadres

Wijckermolen 202

1941 JA Beverwijk

Postadres

Postbus 10000

1970 CA IJmuiden

(0251) 49 10 83

www.pfhoogovens.nl